Stuk **1315** (2001-2002) – Nr. 1

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

20 september 2002

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en de Bijlagen I en II, ondertekend te Aarhus op 25 juni 1998

INHOUD

Blz.

Memorie van toelichting 3

Voorontwerp van decreet 19

Advies van de Raad van State 23

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 31

Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen 33

Ontwerp van decreet 39

Bijlagen 41

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. INLEIDING

Voorliggend ontwerp van decreet strekt ertoe in te stemmen met het VN-ECE-Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, dat door België ondertekend is te Aarhus (Denemarken) op 25 juni 1998.

Dit Verdrag, hierna verder het Aarhusverdrag genoemd, werd onderhandeld en goedgekeurd in het raam van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (UN/ECE).

II. HISTORIEK VAN HET VERDRAG VAN AARHUS

De directe aanzet tot het Aarhusverdrag werd gegeven in 1993, ter gelegenheid van de Tweede Conferentie van de Leefmilieuministers in Luzern (Zwitserland). De ministeriële verklaring die toen werd aangenomen, riep op tot "*the elaboration of proposals, by the UNECE for legal, regulatory, and administrative mechanisms to promote public participation in environmental decision-making ...*". Daarop werd een UNECE task-force bestaande uit vertegenwoordigers van regeringen en NGO's belast met de opstelling van aanbevelingen die dienstig konden zijn voor het promoten van de publieke participatie in de milieubesluitvorming. Op verzoek van de NGO's en van sommige landen, die aandrongen op meer bindende regels, heeft de Derde Ministeriële Conferentie "*Environment for Europe*" die gehouden werd in Sofia (Bulgarije) in 1995 deze aanbevelingen formeel bekrachtigd. Hoewel van deze "*Guidelines on Access to Environmental Information and Public Participation in Environmental Matters*" een groot moreel gezag uitging, hadden ze geen juridisch bindende waarde. De milieuministers besloten toen ook dat er werk moest gemaakt worden van een conventie over publieke participatie en toegang tot milieu-informatie.

Op 17 januari 1996 heeft het Committee on Environmental Policy van de UNECE een UNECE-Working Group opgericht voor de voorbereiding van een ontwerp van Verdrag. De Working Group vergaderde een eerste keer van 17 tot 19 juni 1996 in Genève over een voorontwerp van tekst die was opgesteld door het ECE-Secretariaat, en die voor wat het aspect milieu-informatie betreft, in belangrijke mate geïnspireerd was op de Europese Richtlijn 90/313/EEG van 7 juni 1990 inzake de vrije toegang tot milieu-informatie. Merkwaardig bij de onderhandelingen was de positie van de niet-gouvernementele organisaties. Niet alleen waren ze als passieve waarnemers aanwezig op alle vergaderingen, ze waren ook erg actief betrokken bij de feitelijke onderhandelingen, waarbij zelfs amendementen uitgaande van de NGO's werden besproken. De werkzaamheden van deze Working Group namen een einde in maart 1998, waarbij op een tiende sessie een algemeen akkoord werd bereikt over een ontwerp van Verdrag, Tijdens de daaropvolgende 4de, Paneuropese Ministerconferentie "*Environment for Europe*" (Aarhus, Denemarken) heeft België samen met 34 andere landen die tot de Europese en de Centraalaziatische regio van de VN-Economische Commissie voor Europa (ECE) behoren en met de Europese Commissie, het Verdrag ondertekend op 25 juni 1998.

Met ingang van 30 oktober 2001 is het Aarhusverdrag in werking getreden. Zeventien landen hebben het inmiddels al geratificeerd : Albanië, Armenië Azeirbeidjan, Denemarken, Estland, Georgië, Hongarije, Italië, Kazachstan, Kirgizië, Macedonië, Moldavië, Roemenië, Tadzjikistan, Turkmenistan, Oekraïne en Wit-Rusland.

III. BEKNOPTE INHOUD EN STRUCTUUR VAN HET VERDRAG

1. Opzet

Het Aarhusverdrag is het eerste internationaal juridisch instrument dat nadere invulling geeft aan het beginsel 10 van de Verklaring van Rio, die in 1992 werd aangenomen in het kader van de VN Conferentie Milieu & Ontwikkeling en waarvan de tekst luidt als volgt :

"*Vraagstukken op milieugebied worden het best aangepakt met deelneming van alle betrokken burgers op het relevante niveau. Op nationaal niveau dient elk individu passende toegang te hebben tot informatie betreffende het milieu die in bezit is van de overheid, waaronder informatie over gevaarlijke stoffen en activiteiten in hun leefomgeving, en de mogelijkheid te hebben deel te nemen aan besluitvormingsprocessen. Staten dienen de publieke bewustwording en deelneming te vergemakkelijken en te stimuleren door informatie op grote schaal beschikbaar te stellen. Effectieve toegang tot rechterlijke en administratieve procedures, waaronder herstel en verhaal, dient te worden verleend.*".

2. Relatie tot de fundamentele mensenrechten

Dit Verdrag is belangrijk gelet op de band die het legt tussen de procedurele rechten van de mens inzake toegang tot milieu-informatie, deelneming van het publiek aan milieubeleidsbeslissingen en toegang van de burger tot de rechter in milieuaangelegenheden enerzijds en de bescherming van het leefmilieu anderzijds. In die zin legt het Verdrag voor het eerst aan de Partijen (staten) juridische verplichtingen op ten aanzien van hun eigen burgers, met het oog op de bescherming en verbetering van het leefmilieu.

Hoewel het beginsel van het recht op een gezond leefmilieu als zodanig niet expliciet is vastgesteld in het Aarhusverdrag, moet toch worden onderstreept dat het Verdrag daarnaar verwijst, zowel in de aanhef, als in artikel 1. Het dient te worden benadrukt dat België tijdens de onderhandelingen in Genève hierin een belangrijke rol heeft gespeeld. Reeds tijdens de eerste vergadering van de Working Group werd door de Belgische delegatie een voorstel geformuleerd, dat toen nog op veel weerstand stootte van andere delegaties, Desalniettemin is het België toch gelukt om op basis van een gemeenschappelijk door België, Denemarken en Italië uitgewerkt voorstel een expliciete verwijzing naar het recht op een gezond leefmilieu te doen opnemen in de aanhef en in artikel 1 van het Verdrag.

Aldus brengt het Aarhusverdrag in zijn aanhef zowel beginsel 1 van de Verklaring van Stockholm inzake het Menselijk Leefmilieu in herinnering, als resolutie 45/94 (14 december 1990) van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties inzake de noodzaak een gezond milieu te waarborgen voor het welzijn van individuen. Tevens legt de aanhef een nauwe band tussen een aantal materiële en procedurele milieurechten, door te bepalen dat "*burgers toegang tot informatie, recht op inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden moeten hebben*", *op een wijze dat* "*eenieder het recht heeft te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn (...)*" teneinde "*(...) het milieu te beschermen en te verbeteren in het belang van de huidige en toekomstige generaties*". Met als doel bij te dragen aan de bescherming van het recht van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn, stelt artikel 1 dat elke Partij "*de rechten op toegang tot informatie, inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden in overeenstemming met de bepalingen van dit Verdrag*" moet waarborgen.

3. De drie pijlers van het Verdrag

Het Aarhusverdrag zelf is onderverdeeld in drie pijlers, die nauw met elkaar verwant zijn: de eerste pijler houdt verband met toegang tot milieuinformatie, de tweede met inspraak van de bevolking bij milieubesluitvorming en de derde met de toegang van de burger tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. Deze drie pijlers zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden: om de inspraak van het publiek inzake milieuaangelegenheden te garanderen (tweede pijler), is het noodzakelijk dat de burger met kennis van zaken geïnformeerd is over alle beschikbare milieuinformatie (eerste pijler) en dat de burger zijn rechten in laatste instantie kan vrijwaren bij de rechter (derde pijler), ook tegen schadelijke praktijken voor het milieu.

De eerste pijler bevestigt het recht van het publiek op toegang tot informatie betreffende het leefmilieu die de overheidsinstanties bezitten. Deze verplichting tot informatieverstrekking kan voor de overheid in twee richtingen uitgaan : enerzijds de verplichting om *op verzoek* informatie ter beschikking te stellen (*passieve* informatieplicht), anderzijds de verplichting voor de bevoegde overheden om *spontaan* informatie ter beschikking te stellen (*actieve* informatieplicht).

Het Aarhusverdrag geeft een ruime definitie aan het begrip "overheidsinstanties" die aan deze openbaarheidverplichting onderworpen zijn. Het garandeert elke burger een recht op toegang tot informatie op verzoek en zonder een bijzonder belang te moeten laten gelden (passieve informatie). Het geeft een ruime definitie van wat moet worden verstaan onder «milieu-informatie». Het bepaalt restrictieve mogelijkheden tot weigering van die toegang; deze redenen hebben te maken met de vrijwaring van sterk verdedigbare belangen.

Het bepaalt verder de verplichting, voor de overheidsinstanties, om over milieu-informatie te beschikken die van belang is voor hun werking en om die actueel te houden. Stelt de overheid milieu-informatie ter beschikking, dan moet dit op een transparante en gebruiksvriendelijke manier gebeuren.

De tweede pijler bevestigt het recht op inspraak van het publiek bij de besluitvorming inzake milieu-aangelegenheden, Dit recht kan met een wisselende intensiteit worden uitgeoefend bij drie soorten beslissingen door de overheidsinstanties :

– tijdens de onderzoeksprocedure van de *vergunningsaanvragen* voor de bijzondere activiteiten,

die zijn opgenoemd in de bijlage I van het Aarhusverdrag ;

– tijdens de voorbereiding van de *plannen, programma's of beleidslijnen* ;

– en tot slot, bij de voorbereiding van *milieuregelgeving*.

Deze inspraak moet resulteren in de mogelijkheid om op- en aanmerkingen te formuleren vanaf de eerste fase van de procedure. Hiertoe moeten de Partijen tijdig doeltreffende informatie verstrekken, zodanig dat het publiek de gelegenheid krijgt om binnen een redelijke en voldoende termijn te reageren en inspraak te krijgen. De Partijen moeten overeenkomstig de bepalingen van het Verdrag terdege rekening houden met de resultaten van die inspraak.

De derde pijler ten slotte bevestigt een algemeen recht van iedere burger op toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. In die zin legt het Aarhusverdrag de verdragssluitende Partijen de algemene verplichting op om de nodige bestuursrechtelijke of rechterlijke beroepsmiddelen te waarborgen, teneinde enerzijds en op een algemene manier, in te staan voor de naleving van de nationale voorschriften inzake leefmilieu, en anderzijds, en op een meer specifieke manier, de naleving van de in het Aarhusverdrag opgenomen bepalingen betreffende toegang tot informatie en inspraak van het publiek te waarborgen.

4. Structuur

De eerste drie artikelen van het Aarhusverdrag bevatten bepalingen die van toepassing zijn op de drie pijlers van het Verdrag: de doelstelling (artikel 1) , de definities (artikel 2) en algemene bepalingen (artikel 3). De bepalingen over de passieve openbaarheid of toegang tot milieu-informatie zijn gegroepeerd in artikel 4, die over de actieve openbaarheid in artikel 5. De participatiepijler is terug te vinden in artikel 6 (inspraakmogelijkheden bij vergunningen), artikel 7 (inspraak bij plannen, programma 's en beleid) en artikel 8 (inspraak bij uitvoerende regelgeving). In artikel 9 komt de derde pijler, de toegang tot de rechter aan bod. Ten slotte volgt een aantal technische artikelen.

5. Gemengdheid

Het gemengd (federaal-regionaal) karakter van het Aarhusverdrag werd op 13 mei 1998 erkend door de «Groep Gemengde verdragen» van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Voor wat de formele bekrachtiging en de toepassing van het Verdrag betreft, heeft het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM) hiertoe op 27 juni 2000 opdracht gegeven aan het «Netwerk van experten Aarhus».

Krachtens artikel 167, § 3 van de gecoördineerde Grondwet, moeten de gewestelijke parlementen hun instemming geven – ieder voor wat hen betreft – met de internationale verdragen die door België worden afgesloten.

Doordat het Aarhusverdrag een gemengd verdrag is, zijn overleg en coördinatie met zowel de federale overheid als de bevoegde overheden van de andere gewesten erg belangrijk. Onder de auspiciën van het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid werd daarom, onder het voorzitterschap van het federale ministerie van Leefmilieu, een Netwerk Experts Aarhus opgericht. Dat Netwerk is samengesteld uit ambtenaren van de bevoegde instanties – federaal als gewestelijk – die betrokken zijn bij de verdere implementatie en toepassing van het Aarhusverdrag. Het Netwerk is voor het eerst bijeengekomen op 13 november 2000. In functie van de diverse Working Groups en Task Forces die momenteel in Genève bezig zijn aan de voorbereiding van nieuwe protocollen bij het Aarhusverdrag, zijn onder de paraplu van het Netwerk eveneens verschillende werkgroepen actief. Hun hoofdopdracht bestaat erin het Belgische standpunt voor te bereiden dat de Belgische delegaties vertolken bij de verdere, aan de gang zijnde onderhandelingen in het kader van het Aarhusverdrag.

6. Inwerkingtreding

Overeenkomstig zijn artikel 20, treedt het Verdrag in werking de negentigste dag die volgt op de neerlegging van de zestiende oorkonde van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding. Doordat zeventien landen inmiddels het Aarhusverdrag hebben bekrachtigd, is het met ingang van 30 oktober 2001 in werking getreden.

IV. IMPACT OP VLAANDEREN

De implicaties van het Verdrag van Aarhus op het Vlaamse niveau werden in de loop van 2001 onderzocht door de KU Leuven. De Afdeling Europa en Milieu van AMINAL (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap) schreef een onderzoeksopdracht

uit over "*De Juridische, administratieve en organisatorische implicaties voor het Vlaamse gewest van het Verdrag van Aarhus*". Deze opdracht werd uitgevoerd door het Instituut voor Milieu- en Energierecht (Faculteit der Rechtsgeleerdheid) van de KU Leuven. In augustus 2001 werden de resultaten van het onderzoek gefinaliseerd en ingediend bij de administratie. Het onderzoek analyseert op gedetailleerde wijze de inhoudelijke bepalingen van het Verdrag en gaat de relevantie ervan na voor het Vlaamse Gewest. Daarnaast gebeurde er een screening van de belangrijkste Vlaamse milieuregelgeving waarin bepalingen werden teruggevonden met betrekking tot openbaarheid, participatie en toegang tot de rechter. Op basis van dit onderzoekswerk zal thans worden nagegaan hoe de bepalingen van het Verdrag het best kunnen worden geïmplementeerd in de Vlaamse milieuregelgeving.

Vanuit het objectief de regelgeving meer doeltreffend en doelmatig te maken, wordt al sinds enige tijd gewerkt aan de voorbereiding van een nieuw decreet ter vervanging van het bestaande decreet van 18 mei 1999 betreffende de openbaarheid van bestuur. De ervaring heeft aangetoond dat laatstgenoemd decreet op heel wat punten in de praktijk zeer moeilijk werkbaar is, en daarom alleen al aan herziening toe is.

Het wegwerken van alle mogelijke, inhoudelijke zowel als technische onvolkomenheden in dit decreet is derhalve een eerste belangrijke reden om te denken aan een nieuw decreet. Daarnaast is het absoluut noodzakelijk om het decreet van 18 mei 1999 aan te passen aan het nieuwe internationaalrechtelijke kader, waarbij in de eerste plaats kan worden gedacht aan het Aarhusverdrag, en in de tweede plaats aan de op til zijnde wijziging van de Europese richtlijn 90/313/EEG van 7 juni 1990 inzake de vrije toegang tot milieu-informatie.

De herziening van het decreet kan niet los worden gezien van het algemeen aspect openbaarheid van bestuur. Vanuit het oogpunt van integratie is het de bedoeling om te komen tot één globaal decreet inzake openbaarheid van bestuur, waarin uiteraard het hoofdstuk rond toegang tot milieu-informatie een héél essentieel onderdeel zal uitmaken.

Aangezien de passieve informatieplicht uit het Verdrag sterk aansluit bij de bepalingen van de Europese Richtlijn 90/313/EEG, die reeds in het bestaande decreet van '99 werd geïmplementeerd, zal de omzetting van de relevante bepalingen van het Verdrag in het decreet op relatief eenvoudige manier kunnen gebeuren. Het Verdrag hecht echter veel belang aan de actieve informatieplicht en de verspreiding van milieu-informatie op elektronische wijze in het bijzonder. Hiertoe zal in het decreet de opname van een kaderbepaling noodzakelijk zijn, die verder bij uitvoeringsbesluit zal moeten worden uitgewerkt. Daarnaast zullen ook enkele specifieke bepalingen uit het Decreet Algemene bepalingen milieubeleid aan het Verdrag moeten worden getoetst.

Aangaande de tweede pijler van het Verdrag - te weten de inspraak van de bevolking in de milieubesluitvorming - is uit de onderzoeksstudie gebleken dat de inspraak op het Vlaamse niveau verspreid terug te vinden is in verschillende regelgeving zoals inzake de milieuvergunnings-, de bouwvergunnings- en stedenbouwkundige vergunningen, de milieueffectrapportage, de algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Voor de toegang tot de rechter ten slotte - de derde pijler uit het Verdrag - dient een onderscheid gemaakt te worden tussen de gerechtelijke procedures en de administratieve procedures. Alleen deze laatste behoren tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. Overeenkomstig het Verdrag is enkel een administratieve beroepsprocedure verplicht in geval van schending van het recht op toegang tot informatie. Naar Vlaams recht is reeds voorzien in een dergelijke procedure in het decreet openbaarheid van bestuur.

V. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN VAN HET AARHUSVERDRAG

Artikel 1

Artikel 1, dat handelt over het doel van het Verdrag, waarborgt de rechten op toegang tot milieu-informatie, inspraak in de milieubesluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. De toekenning van deze rechten wordt uitdrukkelijk gekoppeld aan het genot van fundamentele mensenrechten. De toegekende procedurele rechten staan niet op zich; het Verdrag vermeldt immers expliciet dat deze rechten bijdragen tot de bescherming van het recht van elke persoon om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn. Dit impliciete recht bestaat bovendien in hoofde van elke persoon zowel van de huidige generatie als van de volgende. Het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu is in België grondwettelijk erkend (artikel 23, derde lid, 4° gecoördineerde Grondwet).

Artikel 2

Dit artikel bevat een aantal definities, vooral die van "overheidsinstantie", "milieu-informatie", "publiek" en "betrokken publiek". Kenmerkend aan al deze definities is dat ze heel ruim werden opgevat.

Inhoudelijk kan de definitie, van "overheidsinstantie" (artikel 2, 2 van het Verdrag) worden opgesplitst in vier onderscheiden delen :

1. niveau van de overheid. Hieronder kan worden verstaan, de diensten, instellingen en agentschappen, met politiek gezag, op alle geografische en administratieve niveaus: de Staat, federale en gewestelijke ministeries, instellingen en agentschappen (inclusief hun regionale en lokale kantoren), de provinciale en gemeentelijke overheden. Die overheden zijn niet beperkt tot overheden met bevoegdheid op het vlak van het leefmilieu ;

2. niveau van de natuurlijke of rechtspersonen die een openbare bestuursfunctie naar nationaal recht vervullen. Onder het vervullen van een openbare bestuursfunctie naar nationaal recht wordt bedoeld een functie die normaal door een (klassieke) overheid wordt uitgeoefend zoals bepaald door de nationale wetgeving. Er kan van worden uitgegaan dat er een wettelijke basis moet bestaan voor de vervulling van deze functies . Ook bij deze categorie moet worden opgemerkt dat de bedoelde personen niet noodzakelijkerwijze actief moeten zijn op het vlak van leefmilieu ;

3. de overige personen. Hieronder worden alle personen verstaan (natuurlijke of rechtspersonen) die openbare verantwoordelijkheden of functies hebben, of openbare diensten verlenen met betrekking tot het milieu, en dit onder het toezicht van de andere categorieën van overheidsinstanties ;

4. de instellingen van elke regionale organisatie voor economische integratie. Een typisch voorbeeld hiervan is de Europese Gemeenschap. Die heeft eveneens het Aarhusverdrag ondertekend zodat haar instellingen, na ratificatie van het Verdrag, eveneens onder de toepassing van het Verdrag en onder de definitie van "overheidsinstantie" zullen vallen.

Organen of instellingen die optreden vanuit een rechterlijke of wetgevende hoedanigheid worden uitdrukkelijk uitgesloten van de definitie van "overheidsinstantie". De reden hiervoor moet gezocht worden in het fundamenteel verschillend karakter van de besluitvorming enerzijds van de wetgevende organen, waar verkozen vertegenwoordigers verantwoording verschuldigd zijn aan hun kiezers, en van de rechterlijke macht anderzijds die onpartijdig en onafhankelijk de wet moet kunnen toepassen en de rechten van partijen in een rechtsgeding moet vrijwaren.

De definitie van «milieu-informatie» (artikel 2, 3 van het Verdrag) omvat alle informatie in geschreven, visuele, auditieve, elektronische of enige andere materiële vorm over: (a) de toestand van elementen van het milieu (zoals atmosfeer, water, bodem) en de interactie tussen deze elementen; (b) de factoren (zoals stoffen, geluid, energie, straling...) activiteiten of maatregelen (zoals wetgeving, plannen en programma's) die de onder (a) bedoelde elementen van het milieu aantasten of waarschijnlijk aantasten, en de economische analyses; en (c) de gezondheidstoestand van de mens en zijn veiligheid, de menselijke levensomstandigheden, alsmede cultureel waardevolle plaatsen en bouwwerken, voorzover deze worden of kunnen worden aangetast door de onder (a) bedoelde elementen of via deze elementen door de onder (b) bedoelde factoren, activiteiten en maatregelen. Opvallend in de definitie van "milieu-informatie" is haar drieledige structuur, waarbij voor elk van de drie bestanddelen een aantal voorbeelden worden gegeven. De opsommingen kunnen in geen geval als exhaustief worden beschouwd. Bovendien is deze definitie minimaal, dit wil zeggen dat de wet- en decreetgever deze definitie verder kan uitbreiden.

Het begrip "publiek" wordt omschreven in artikel 2, 4 van het Verdrag. Deze term is allesomvattend en verwijst zowel naar elke natuurlijke en rechtspersoon, als naar andere verenigingen,organisaties of groepen die zijn samengesteld uit die personen. Aan laatstgenoemde categorie is wel de verwijzing naar nationale wetgeving of praktijk verbonden. Voor verenigingen, organisaties of groepen bestaat aldus een dubbele mogelijkheid: ofwel hebben zij rechtspersoonlijkheid, en dan vallen zij zonder enige beperking onder de definitie van "publiek", ofwel hebben zij geen rechtspersoonlijkheid, in welk geval deze ad hoc-groepen slechts onder deze definitie vallen als ze voldoen aan de vereisten van de nationale wetgeving of praktijk, voor zover deze vereisten bestaan.

Het woord «betrokken publiek» ten slotte, vooral van belang bij de tweede en derde pijler van het Verdrag, slaat op het publiek dat gevolgen ondervindt, of waarschijnlijk ondervindt, of belanghebbende is, bij milieubesluitvorming. De NGO's die

zich inzetten voor de milieubescherming en voldoen aan de eisen van nationaal recht, worden geacht belanghebbende te zijn. Hiermee is een belangrijke stap gezet op Paneuropees niveau ten aanzien van de mogelijkheden voor ideële belangenbehartiging in het milieurecht.

Artikel 3

Dit artikel bevat algemene bepalingen die van toepassing zijn op de drie pijlers van het Verdrag.

Overeenkomstig het eerste lid van dit artikel moeten de Partijen bij het Verdrag een duidelijk, transparant en samenhangend wetgevend kader vaststellen en tevens de passende handhavingsmaatregelen nemen ter vrijwaring van de door het Verdrag toegekende rechten. Dit impliceert dat een nationale verklaring stellende dat het Verdrag rechtstreeks van toepassing is, niet volstaat voor een correcte implementatie van het Verdrag.

Ambtenaren zouden het publiek moeten bijstaan en advies verstrekken over de manier waarop het de in de drie pijlers erkende rechten kan uitoefenen (toegang tot milieuinformatie, inspraak bij de besluitvorming en toegang tot de rechter) (inspanningsverbintenis) (lid 2). De milieueducatie van het publiek moet worden aangemoedigd en het publiek bewust gemaakt van de milieuproblemen (resultaatsverplichting) (lid 3). Steun en wettelijke erkenning zal worden verleend aan verenigingen, organisaties of groepen die actief zijn op het gebied van de milieubescherming (resultaatsverplichting) (lid 4).

Aangezien het Verdrag slechts minimale verplichtingen bevat, laat lid 5 van artikel 3 toe dat de Partijen ruimere bepalingen mogen uitvaardigen inzake toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden dan vereist is door het Verdrag, en dat Partijen niet verplicht zijn om af te wijken van reeds bestaande (ruimere) rechten (lid 6).

Hoewel het Verdrag zich in hoofdzaak richt op verplichtingen van de overheid ten aanzien van individuele burgers, zet lid 7 de Partijen ertoe aan de beginselen van het Verdrag toe te passen, voor wat betreft milieuaangelegenheden, in hun betrekkingen met de andere Partijen (internationale betrekkingen) en bevordert ze die toepassing binnen de internationale organisaties.

De leden 8 en 9 ten slotte herinneren eraan dat de personen die hun door het Verdrag erkende rechten uitoefenen, niet zouden worden gestraft, vervolgd of op enige wijze gehinderd. In ditzelfde verband mag geen enkele Partij ten aanzien van individuele burgers noch milieuorganisaties discriminerend optreden op grond van staatsburgerschap, nationaliteit, woon- of vestigingsplaats.

Artikel 4

Dit artikel bevat bepalingen over informatieverschaffing op verzoek (passieve informatieplicht). Zo moeten overheidsinstanties milieuinformatie ter beschikking stellen aan eenieder die hierom verzoekt. In principe zal het niet alleen volstaan om de gevraagde "informatie" te geven, maar dient tevens een kopie van de feitelijke documenten te worden bezorgd. Voorts hoeft de verzoeker geen belang aan te tonen en bepaalt hijzelf de vorm waarin hij de gevraagde informatie wenst te hebben (zoals papieren vorm, elektronische vorm, video-opname, audio-opname, enzovoort). Slechts in twee gevallen moet de overheid de gevraagde vorm niet respecteren: als het voor de overheid redelijk is om de gewenste informatie in een andere vorm beschikbaar te stellen, of als de informatie al in een andere vorm voor het publiek beschikbaar is (artikel 4, l).

Blijkens het tweede lid van artikel 4 moet milieu-informatie zo spoedig mogelijk worden vrijgegeven, doch ten laatste binnen één maand na indiening van het verzoek. In bepaalde gevallen (met name de omvang en de complexiteit van de aangevraagde informatie) kan deze termijn echter verlengd worden tot maximaal twee maanden. In dat geval moet de verzoeker op de hoogte worden gebracht van de verlenging en van de redenen die deze rechtvaardigen.

De leden 3 en 4 van artikel 4 bepalen limitatief de mogelijkheden om aan een verzoek om milieu-informatie geen gevolg te geven. Het Verdrag onderscheidt met name twee facultatieve categorieën van uitzonderingen: de formele (artikel 4, 3) en de inhoudelijke weigeringsgronden (artikel 4, 4). Er zijn drie formele weigeringsgronden : (i) de overheidsinstantie is niet in het bezit van de gevraagde informatie, (ii) het verzoek van het publiek is te onredelijk of te algemeen geformuleerd, of nog (iii) het betreft onvoltooid materiaal of interne mededelingen van overheidsinstanties. Het inroepen van laatstgenoemde weigeringsgrond is evenwel aan twee voorwaarden gekoppeld: (a) het nationa-

le recht of bestendig gebruik moet een dergelijke uitzondering hebben voorzien, en (b) het openbaar belang dat met de bekendmaking wordt gediend moet hierbij in acht genomen worden. Dit betekent dat een weigeringsbeslissing precies moet omschrijven op welke wijze het openbaar belang in overweging werd genomen.

Artikel 4, 4 van het Verdrag geeft een opsomming van acht mogelijke (niet verplichte) inhoudelijke uitzonderingsgronden. Voor elk van deze uitzonderingsgronden gelden gemeenschappelijke voorwaarden. In de eerste plaats moet het gaan om informatie waarvan de bekendmaking een nadelige invloed zou kunnen hebben op de opgesomde beschermde belangen. Hierbij is het niet voldoende dat een nadelige invloed zou kunnen bestaan; deze invloed moet een redelijke vorm van waarschijnlijkheid hebben. Bovendien moeten de inhoudelijke uitzonderingen beperkend worden geïnterpreteerd én moet er een belangenafweging gebeuren met het openbaar belang, waarbij specifiek moet worden nagegaan of de gevraagde informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

De inhoudelijke uitzonderingsgronden zijn de volgende :

1. *De vertrouwelijkheid van het handelen van overheidsinstanties, wanneer in dergelijke vertrouwelijkheid is voorzien naar nationaal recht.*

   Hier is het belangrijk dat de vertrouwelijkheid in de interne wetgeving moet voorzien zijn. Het zal dus niet volstaan dat overheidsinstanties eenzijdig een bepaald handelen als confidentieel beschouwen, of een stempel "vertrouwelijk" aanbrengen op documenten, om ze aan de openbaarheid te onttrekken.

2. *Internationale betrekkingen, nationale defensie of openbare veiligheid*

   Het Verdrag verduidelijkt deze begrippen niet. Het komt erop neer dat de nationale veiligheid kan worden beschermd.

3. *De rechtspleging, de mogelijkheid van een persoon een eerlijk proces te verkrijgen of de bevoegdheid van een overheidsinstantie om een onderzoek te verrichten van straf- of tuchtrechtelijke aard*

   Deze uitzondering beoogt de bescherming van gerechtelijke procedures, maar enkel als het gaat om een lopend rechtsgeding (de Engelse tekst van het Verdrag spreekt hier van "*the course of justice*") of om een straf- of tuchtrechtelijk onderzoek, dan wel wanneer de rechten van de verdediging in het gedrang komen. Informatie in verband met een burgerlijk of administratief onderzoek valt niet noodzakelijk onder deze exceptie.

4. *De vertrouwelijkheid van commerciële en industriële informatie, wanneer deze informatie bij wet beschermd wordt om een legitiem economisch belang te beschermen. Binnen dit kader wordt informatie over emissies bekend gemaakt die van belang is voor de bescherming van het milieu*

   Door deze uitzonderingsbepaling kan commerciële en industriële informatie slechts onder bepaalde voorwaarden worden onttrokken aan de openbaarheid. In de eerste plaats moet de vertrouwelijkheid uitdrukkelijk beschermd zijn bij wet. Ten tweede moet het gaan om de bescherming van een legitiem belang, zijnde een belang dat gelegitimeerd is wegens economische redenen. Zo zou bepaalde commerciële informatie, die weliswaar krachtens bepaalde wetgeving als vertrouwelijk is bestempeld, maar die door de exploitant toch publiek gemaakt is of waarvoor geen redelijke beschermingsmaatregelen zijn getroffen, toch onder de openbaarmaking kunnen vallen. Ook de omvang van de mogelijke schade, of het competitief voordeel dat aan concurrenten zou worden gegeven door de openbaarmaking, zijn elementen die kunnen doorwegen bij de bepaling van het legitiem economisch belang. Op de uitzonderingsregel van de commerciële en industriële geheimhouding geldt zelf één belangrijke uitzondering: met name indien het gaat om informatie over emissies. Die zal steeds moeten worden bekend gemaakt, althans voor zover de openbaarmaking van belang is voor de bescherming van het leefmilieu.

5. *Intellectuele eigendomsrechten*

   Aan deze uitzonderingsgrond zijn geen voorwaarden, noch beperkingen gekoppeld. Wel dient het te gaan om de bescherming van *rechten* van intellectuele eigendom. Zo zal bij een auteursrechtelijk beschermd werk wél inzage kunnen worden verleend, maar kunnen niet altijd kopies worden vrijgegeven.

6. *De vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en/of – dossiers met betrekking tot een natuurlijk persoon wanneer die persoon niet heeft ingestemd met bekendmaking van de informatie aan het publiek, wanneer in deze vertrouwelijkheid is voorzien naar nationaal recht*

De vertrouwelijkheid van de privacy slaat uitsluitend op natuurlijke personen, en zij moet bij wet geregeld zijn.

7. *De belangen van een derde die de verzochte informatie heeft verstrekt zonder dat deze derde wettelijk verplicht is of wettelijk verplicht kan worden dat te doen, en wanneer die derde niet instemt in het vrijgeven van het materiaal*

Deze uitzondering is ingegeven door de bescherming van de belangen van een derde die op vrijwillige basis - dus zonder daartoe verplicht te zijn - informatie heeft verstrekt aan de overheid. Op deze wijze wordt de vrijwillige informatiestroom aangemoedigd. De uitzondering kan alleen maar worden ingeroepen als deze persoon niet akkoord gaat met de openbaarmaking van de vrijwillig verstrekte informatie.

8. *Het milieu waarop de informatie betrekking heeft, zoals de voortplantingsgebieden van zeldzame soorten*

Artikel 4, 5 legt de overheidsinstantie op, in het geval ze de gevraagde milieu-informatie niet bezit, ófwel dat ze de verzoeker meldt aan wie volgens haar het verzoek moet worden gericht, ófwel dat ze zelf het verzoek doorzendt aan die overheidsinstantie en de verzoeker hierover inlicht.

Luidens artikel 4, 6 moet, van zodra is vastgesteld dat bepaalde informatie vertrouwelijk is overeenkomstig de in artikel 4, 3, c en 4, 4 bepaalde weigeringsgronden, het niet-vertrouwelijk gedeelte van de informatie openbaar worden gemaakt.

De weigering moet in principe schriftelijk gebeuren, zij moet gemotiveerd zijn en zij moet informatie verschaffen over toegang tot de herzieningsprocedure (artikel 4, 7) . Zoals bij de verstrekking van milieuinformatie, gelden dezelfde termijnen bij weigering: de weigering wordt zo snel mogelijk, doch ten laatste binnen één maand na datum van verzoek, aan de verzoeker meegedeeld. Verlenging van die termijn tot twee maanden kan enkel als de omvang en de complexiteit van het verzoek zulks rechtvaardigt. Van die termijnsverlenging moet de verzoeker worden ingelicht met opgave van reden.

Tot slot laat artikel 4, 8 toe dat overheidsinstanties kosten mogen aanrekenen voor het verstrekken van informatie. Ook bestaat de mogelijkheid om vooruitbetaling van deze kosten te vragen. Het bedrag ervan moet evenwel redelijk blijven en de barema's, alsmede de gevallen van vrijstelling en vooruitbetaling moeten aan het publiek worden medegedeeld.

Artikel 5

De verzameling en verspreiding van milieu-informatie (actieve informatieplicht) vormen de inhoud van artikel 5.

In de verschillende leden van artikel 5 gaat het niet om dezelfde soort van informatie, maar worden de actieve openbaarheidsverplichtingen opgelegd in functie van de soort van informatie: informatie betreffende noodsituaties, productinformatie, emissie-inventarissen en registers, informatie over regelgeving, beleid en strategieën, informatie betreffende de wijze om aan informatie te geraken enzovoort.

In sommige bepalingen worden bepaalde stappen verplicht opgelegd voor het verzamelen en verspreiden van informatie, in andere worden enkel bepaalde richtlijnen verstrekt met het oog op het bereiken van bepaalde doelstellingen, maar wordt de keuze van de praktische uitvoering vrij gelaten.

In artikel 5 worden achtereenvolgens behandeld :

– algemene verplichtingen in verband met de verzameling en verspreiding van milieu-inforrnatie (lid 1) ;

– praktische regelingen om de informatie toegankelijk te maken (lid 2) ;

– het elektronisch beschikbaar zijn van milieu-informatie (lid 3) ;

– de nationale milieurapporten (lid 4);

– het verspreiden van regelgeving en beleidsdocumenten (lid 5) ;

– het verspreiden van informatie die exploitanten bezitten (lid 6);

– de publicatie van informatie betreffende de milieubesluitvorming en het milieubeleid (lid 7) ;

– productinformatie (lid 8);

– de ontwikkeling van emissie-inventarissen en registers (lid 9) ;

– de toepassing van de uitzonderingen (lid 10).

1. Algemene verplichtingen in verband met de inzameling en verspreiding van milieu-informatie

Lid 1 legt de Partijen terzake drie belangrijke verplichtingen op :

1) overheidsinstanties moeten steeds over geactualiseerde milieu-informatie beschikken die van belang is voor hun functie ;

2) er moeten verplichte mechanismen worden ingesteld voor een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties over voorgestelde en bestaande activiteiten die het milieu aanmerkelijk (in positieve of negatieve zin) kunnen beïnvloeden ;

3) in noodgevallen moet relevante informatie (zoals veiligheidsmaatregelen, rampscenario's enzovoort) onmiddellijk en zonder uitstel worden verspreid ten minste aan dat deel van de bevolking dat hierdoor getroffen kan worden. Het moet hierbij gaan om een onmiddellijke bedreiging van de menselijke gezondheid of van het milieu. Alleen de dreiging volstaat, actuele schade is niet vereist. Evenmin is het van belang of deze dreiging wordt veroorzaakt door menselijke activiteiten dan wel het gevolg is van natuurlijke oorzaken. Bovendien wordt geen onderscheid gemaakt tussen een bedreiging van de menselijke gezondheid of van het milieu.

2. Praktische regelingen om de informatie toegankelijk te maken

Elke Partij moet erop toezien dat de overheidsinstanties de informatie op een transparante en gebruiksvriendelijke wijze ter beschikking stellen van het publiek. Dit zal moeten gebeuren onder meer door :

– het verstrekken van voldoende informatie aan het publiek over de aard en de strekking van de milieu-informatie die in het bezit is van de betrokken overheidsinstanties, over de fundamentele voorwaarden waaronder deze informatie beschikbaar wordt gesteld en toegankelijk is en via welke procedure die kan worden verkregen ;

– het instellen en in stand houden van praktische voorzieningen zoals :

  – lijsten, registers of dossiers die voor het publiek toegankelijk zijn ;

  – de verplichting voor overheidspersoneel om het publiek bij te staan bij het verkrijgen van milieu-informatie ;

  – de aanwijzing van aanspreekpunten ;

– het kosteloos verschaffen van toegang tot milieu-informatie die zich bevindt in voor het publiek toegankelijke lijsten, registers of bestanden.

3. Elektronische beschikbaarheid van milieu-informatie

Voor een betere doorzichtigheid en soepelheid bij de verspreiding van milieu-informatie, bepaalt artikel 5, 3 dat de informatie progressief beschikbaar moet worden gesteld via elektronische gegevensbestanden (zoals bv. internet) . Het impliceert de verplichting dat de inspanningen voor de verzameling en distributie van milieu-informatie geleidelijk zouden worden opgetrokken door gebruik te maken van elektronische informatiesystemen.

Voorzover de informatie al op elektronische drager bestaat, omvat de informatie die elektronisch beschikbaar zou moeten worden gesteld :

– rapporten over de toestand van het leefmilieu ;

– wetteksten over of verband houdend met het leefmilieu ;

– indien passend, beleid, plannen en programma's over het leefmilieu of hiermee verband houdend en milieubeleidsovereenkomsten tussen de overheid en de industrie ;

– andere informatie, voorzover de elektronische beschikbaarheid ervan de toepassing van het Verdrag in het nationaal recht zou kunnen vergemakkelijken.

4. Nationale milieurapporten

Elke Partij moet met tussenpozen van maximum drie of vier jaar een rapport publiceren en verspreiden over de toestand van het leefmilieu. Dit rapport moet tevens informatie bevatten over de kwaliteit van het leefmilieu en over de druk die erop wordt uitgeoefend.

5. Verspreiding van regelgeving en beleidsdocumenten

Overeenkomstig artikel 5, 5 moet bepaalde informatie, die voornamelijk betrekking heeft op regelgeving en beleidsdocumenten, op een actieve wijze worden verspreid. Het Verdrag verwijst in dit verband onder meer (niet-exhaustieve lijst) naar :

– wetgeving en beleidsdocumenten, zoals documenten over strategieën, beleid, programma's en actieplannen betreffende het leefmilieu, en naar voortgangsrapporten over hun uitvoering, voorbereid op diverse overheidsniveaus. De verwijzing naar "*betreffende het leefmilieu*" dient breed te worden geïnterpreteerd, in de zin dat het ook refereert naar beleidsdocumenten over bijvoorbeeld transport, ontginningen, energie en landbouw. Door hun impact hebben deze sectoren immers onmiskenbaar een impact op het leefmilieu ;

– internationale milieuverdragen en -overeenkomsten ;

– indien van toepassing, andere belangrijke internationale documenten over milieu-onderwerpen (bv. Agenda 21). Ook documenten afkomstig van andere dan internationale milieu-instellingen (zoals de Wereldbank, de Wereld Handelsorganisatie WTO of de Wereld Gezondheidsorganisatie WHO) kunnen hierdoor worden gevat.

6. Verspreiding van informatie in het bezit van exploitanten

Artikel 5, 6 betreft de milieu-informatie van bedrijven wier activiteiten een aanmerkelijke invloed hebben op het leefmilieu. Zij moeten door de overheid worden aangemoedigd om het publiek regelmatig te informeren over de gevolgen van hun activiteiten en producten voor het leefmilieu. Dit kan gebeuren bij voorbeeld in het raam van vrijwillige milieu-etikettering of eco-auditsystemen ot met andere middelen.

7. Publicatie van informatie betreffende de milieubesluitvorming en het milieubeleid

Artikel 5, 7 sluit nauw aan bij artikel 7, waarin de deelneming wordt geregeld van het publiek bij het opstellen van de beleidsvoorstellen. Het betreft informatie waarbij inzicht wordt verworven in het proces van de overheidsbeslissingen, en de implementatie ervan, en waardoor een meer doeltreffende participatie van het publiek wordt mogelijk gemaakt.

Concreet gaat het om de volgende verplichtingen :

– de publicatie van feiten en feitenanalyses die relevant en belangrijk worden geacht voor de opstelling van essentiële milieubeleidsvoorstellen ;

– de publicatie of het op een andere manier toegankelijk maken van toelichtend materiaal over de contacten van de overheid met het publiek over aangelegenheden die vallen onder het toepassingsgebied van het Verdrag. Het betreft informatie over de praktische toepassing door de overheid van de beginselen inzake de toegang tot milieu-informatie, de participatie in milieubesluitvorming en de toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden ;

– de verstrekking in aangepaste vorm van informatie over het verrichten van openbare functies of de openbare dienstverlening betreffende het milieu door de overheid op alle niveaus. Dit houdt in dat centrale, zowel als regionale en lokale overheden informatie moeten verschaffen over hun werking op milieuvlak. Hiertoe kunnen onder meer behoren : aantal afgeleverde milieuvergunningen, aantal uitgevoerde inspecties en andere handhavingsmaatregelen, gegevens over het afvalbeleid, enzovoort.

8. Productinformatie

Luidens deze bepaling moet de overheid mechanismen ontwikkelen die garanderen dat toereikende productinformatie ter beschikking wordt gesteld van het publiek. Dit moet gebeuren op een wijze dat consumenten weldoordachte milieukeuzen kunnen maken zoals bijvoorbeeld ecolabelling.

9. Ontwikkeling van emissie-inventarissen en registers

Artikel 5, 9 werkt een kader uit voor de vereisten waaraan nationale emmissie-inventarissen of registers moeten voldoen. Zo zal elke Partij geleidelijk aan stappen moeten ondernemen om te komen tot een systeem voor inventarisatie en -registratie van verontreinigingsgegevens. Dat systeem zal uiteindelijk moeten beantwoorden aan de volgende criteria :

– coherent zijn ;

– landelijk zijn ;

– gestructureerd zijn opgebouwd ;

– geautomatiseerd zijn door middel van een gegevensbestand ;

– voor het publiek toegankelijk zijn ;

– samengesteld zijn op grond van gestandaardiseerde rapportages.

De aldus verzamelde informatie kan betrekking hebben op de introductie, de uitstoot en de transmissie van een bepaalde reeks stoffen en producten, met inbegrip van water, energie en hulpbronnenverbruik, afkomstig van een bepaalde reeks activiteiten in de verschillende milieucompartimenten en naar ter plaatse of elders gelegen verwerkings- en stortplaatsen.

10. Toepassing van de uitzonderingen

Artikel 5, 10 ten slotte bepaalt dat de verplichtingen inzake het verzamelen en actief verspreiden van milieu-informatie geen afbreuk kunnen doen aan het recht van Partijen om te weigeren bepaalde milieu-informatie bekend te maken overeenkomstig de weigeringsgronden van artikel 4, derde en vierde lid.

Artikel 6

Lid 1 van dit artikel bepaalt in welke gevallen bepaalde voorgestelde activiteiten onderworpen zijn aan de participatiebepalingen van artikel 6. Het publiek heeft recht op inspraak bij besluiten betreffende het vergunnen van concrete, voornamelijk inrichtingsgebonden activiteiten (exploitatievergunning), waarvan verondersteld wordt dat ze een belangrijk effect kunnen hebben op het milieu, en die opgenomen zijn in de bijlage I bij het Verdrag. Deze bijlage is grotendeels gebaseerd op de bijlagen bij de IPPC-richtlijn (richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) en de mer-richtlijn (richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten) .

Inspraak is overeenkomstig littera b) eveneens verplicht bij besluiten betreffende andere soorten bijzondere activiteiten die niet in de bijlage I van het Verdrag zijn bepaald en waarvan Partijen van oordeel zijn dat ze een aanzienlijk effect kunnen hebben op het leefmilieu. Het laat ten slotte toe om de regels betreffende de inspraak niet toe te passen op voorgestelde activiteiten voor nationale defensiedoeleinden, als een Partij van oordeel is dat een dergelijke toepassing op deze doeleinden van nadelige invloed zal zijn.

Lid 2 bepaalt de voorschriften inzake de voorafgaande informatie van het betrokken publiek bij de besluitvorming. In dat verband legt het een minimale inhoud op van de actief te verstrekken informatie. Die moet doeltreffend zijn, adequaat en vroegtijdig, dit is wanneer alle opties en oplossingen nog open zijn.

Aldus, zal het betrokken publiek geïnformeerd moeten worden over onder meer :

– de voorgestelde activiteit en de aanvraag waarover een besluit zal worden genomen ;

– de aard van mogelijke besluiten of het ontwerpbesluit ;

– de overheidsinstantie die instaat voor de besluitvorming ;

– de procedure die hiervoor zal worden gevolgd, met inbegrip van onder meer de mogelijkheden tot inspraak van het publiek en de modaliteiten van dit inspraakrecht ;

– het feit dat de activiteit voorwerp is van een nationale of grensoverschrijdende milieueffectrapportage.

Door lid 3 wordt de verplichting opgelegd om redelijke termijnen te bepalen voor de verschillende fasen van de inspraakprocedures. Die moeten voldoende tijd garanderen zowel voor de overheid om het publiek te kunnen informeren als voor het publiek zelf om zich tijdens het milieubesluitvormingsproces doeltreffend voor te bereiden en hieraan deel te nemen.

Het beginsel van vroegtijdige inspraak wordt uitdrukkelijk bevestigd in lid 4. Het stelt dat inspraak van het publiek noodzakelijk is op het ogenblik dat alle opties nog open zijn en dat participatie doeltreffend kan geschieden.

In dezelfde lijn ligt een aanbeveling om bedrijven een zekere verantwoordelijkheid te geven in hun relatie met het publiek. Nog vooraleer een vergunning aan te vragen, zouden bedrijven en inrichtingen moeten worden aangemoedigd om in contact te tre-

den met het betrokken publiek, om discussies aan te gaan en om het te informeren over de doelstellingen van de vergunningsaanvraag (artikel 6, 5).

Aangezien bepaalde informatie van belang is voor het beslissingsproces, moet deze kosteloos beschikbaar zijn. onverminderd de gevallen waarin toegang tot milieu-informatie wordt geweigerd overeenkomstig de uitzonderingsgronden van artikel 4, derde en vierde lid worden de overheidsinstanties ertoe verplicht om het betrokken publiek kosteloos toegang tot inzage te verlenen van alle beschikbare informatie die relevant is bij de milieubesluitvorming (artikel 6, 6). De minimale, relevante informatie is gedetailleerd en bevat :

– een beschrijving van het terrein, de fysieke en technische kenmerken van de voorgestelde activiteit, met inbegrip van een prognose van de verwachte resultaten en emissies ;

– een beschrijving van de belangrijke effecten van de voorgestelde activiteit op het milieu ;

– een beschrijving van de beoogde maatregelen om die effecten, met inbegrip van emissies, te voorkomen en/of te verminderen ;

– een niet-technische samenvatting van het voorgaande ;

– een schets van de voornaamste door de aanvrager van de vergunning bestudeerde alternatieven ;

– de voornaamste aan de overheidsinstantie uitgebrachte rapporten en adviezen op het tijdstip waarop het betrokken publiek dient te worden geïnformeerd.

Overeenkomstig lid 7 moet het publiek al zijn opmerkingen, informatie, analyses of opinies die het relevant acht voor de voorgestelde activiteit kunnen uiten. Dit moet ofwel schriftelijk kunnen, ofwel mondeling tijdens een hoorzitting of onderzoek in aanwezigheid van de verzoeker. Met het resultaat van die inspraak moet naar behoren worden rekening gehouden (artikel 6, 8) . Om aan deze laatste verplichting tegemoet te komen, moet het publiek terstond worden ingelicht over het getroffen besluit. Aldus zal de tekst van het besluit, samen met de redenen en overwegingen waarop het is gebaseerd, voor het publiek toegankelijk moeten worden gemaakt (artikel 6, 9).

Bij de herziening van de besluiten moeten waar mogelijk, in principe dezelfde inspraakregels worden toegepast (artikel 6, 10).

Tot slot bepaalt artikel 6, 11 zeer voorzichtig dat elke Partij, voorzover mogelijk, en binnen het kader van haar nationale wetgeving, bepalingen van artikel 6 zal moeten toepassen op de vergunningen inzake de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Artikel 7

Dit artikel formuleert het beginsel op grond waarvan elke Partij de nodige voorzieningen moet treffen voor inspraak van het publiek bij de voorbereiding van meer algemene besluiten. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen "milieu"-plannen en "milieu"-programma's enerzijds, en "milieu"-beleidslijnen anderzijds.

Voor de plannen en programma's die betrekking hebben op het milieu geldt dat de participatie moet gebeuren binnen een transparant en eerlijk kader, en nadat het publiek hierover alle nodige informatie heeft kunnen krijgen. Zo zullen de inspraakprocedures redelijke termijnen moeten omvatten, zal de inspraak alleszins vroegtijdig moeten plaatsvinden en zal er terdege rekening moeten worden gehouden met de resultaten van die inspraak. Het komt aan de bevoegde overheid toe om geval per geval te bepalen wat onder "publiek" moet worden verstaan.

De laatste zin van artikel 7 legt tenslotte een middelverbintenis op : iedere Partij zal zich inspannen om bij de milieubeleidsvoorbereiding mogelijkheden tot inspraak te creëren.

Artikel 8

Dat artikel bevat het beginsel van inspraak van het publiek bij de voorbereiding van regelgeving die een aanzienlijk effect kan hebben op het leefmilieu. Het gaat hierbij slechts om een inspanningsverbintenis en de participatie wordt beperkt tot de fase van de voorbereiding van het wetgevend proces door de overheidsinstanties van de uitvoerende macht, dit is tot het ogenblik dat de ontworpen regelgeving overgaat naar de eigenlijke wetgevende organen.

Elke Partij moet zich inspannen om die inspraak te bevorderen in een vroeg stadium, door het vaststellen van inspraaktermijnen, door de publicatie of minstens ter beschikking stelling van ontwerpen van regelgeving en door de mogelijkheid voor het

publiek om rechtstreeks of via vertegenwoordigers opmerkingen te formuleren. In dit verband schetst artikel 8 alleen het kader waarbinnen de Partijen hun concrete procedures het best zouden ontwikkelen. Daarbij dient zo veel mogelijk rekening gehouden te worden met de resultaten van de inspraak.

Artikel 9

Dit artikel schrijft een beroepsmechanisme voor dat de rechten waarborgt die voortvloeien uit de andere twee pijlers en, verwijst meer algemeen, naar de rechten die voortvloeien uit het nationaal milieurecht. Alle bepalingen in verband met herzieningsprocedures, met inbegrip van de toegang tot de rechter, zijn gebundeld in artikel 9 van het Verdrag: beroepen tegen schendingen inzake de informatiepijler (artikel 9, 1) , de participatiepijler (artikel 9, 2), tegen handelingen of nalatigheden van overheden of particulieren die strijdig zijn met het vigerende milieurecht (artikel 9, 3). Artikel 9, 4 behelst algemene, gemeenschappelijke bepalingen.

De bepalingen van lid 1 garanderen het publiek een recht op beroep tegen beslissingen die getroffen zijn overeenkomstig artikel 4 (toegang tot informatie) . Eenieder die meent dat zijn of haar verzoek om informatie veronachtzaamd is, ten onrechte geheel of gedeeltelijk is afgewezen of anderszins niet beantwoord is in overeenstemming met een of andere bepaling van artikel 4 (niet respecteren van de antwoordtermijn of van de gevraagde vorm, weigeringsgronden, motivering, enzovoort), moet toegang hebben tot een beroepsprocedure hetzij voor een rechtbank, hetzij voor een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan. Deze verplichting moet binnen het kader van de nationale wetgeving worden uitgevoerd. Er bestaan immers erg uiteenlopende herzieningsstelsels, en de verplichtingen van deze bepaling moeten daarom binnen het kader van dit systeem worden geïmplementeerd.

Artikel 9, 1 bepaalt ook dat in elk geval een herzieningsprocedure moet worden uitgewerkt die sneller, efficiënter en minder duur verloopt dan een procedure voor een rechterlijke instantie. Zo'n herziening kan de vorm aannemen van een heroverweging door een administratieve overheid of van een toetsing door een onafhankelijk en onpartijdig orgaan anders dan een rechterlijke instantie. Eindbeslissingen die aldus genomen worden, zijn bindend voor de overheidsinstantie die de informatie bezit. Dergelijke beslissingen moeten worden gemotiveerd, zeker wanneer toegang tot informatie alsnog wordt geweigerd.

Met het oog op een formele herzieningsprocedure biedt artikel 9, 2 het betrokken publiek de mogelijkheid om zich met betrekking tot de in artikel 6 bepaalde inspraakregeling te richten tot de rechten en/of tot een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan. Deze beroepsmogelijkheid geldt ook uitdrukkelijk voor de andere relevante bepalingen van het Verdrag, waarmee gedoeld wordt op de artikelen 7 en 8, voorzover het nationaal recht dit heeft bepaald en georganiseerd.

In tegenstelling tot lid 1, dat aan iedere verzoeker, zonder dat hij hiervoor een belang hoeft aan te tonen, het recht op een beroepsmogelijkheid toekent, kan de beroepsprocedure van lid 2 wel afhankelijk worden gesteld van voorafgaande ontvankelijkheidsvereisten. Het betrokken publiek (door het nationaal recht verder te bepalen) dat blijk geeft van een voldoende belang, dan wel dat stelt dat een inbreuk is gemaakt op een recht (voor zover het nationale bestuursprocesrecht dit als voorwaarde stelt) heeft het recht om de materiële en formele rechtmatigheid van elke beslissing, handeling of nalaten in het kader van artikel 6 te betwisten. Elke NGO die zich inzet voor de milieubescherming en die voldoet aan de eisen van het nationaal recht, wordt geacht belanghebbende te zijn en rechten te hebben waarop inbreuk kan worden gemaakt.

Overigens sluit het in dit artikel ingevoerd beroep de mogelijkheid niet uit van een voorafgaand beroep voor de bestuursrechtelijke instanties en laat het toe dat het beroep voor een rechterlijke instantie onderworpen is aan de eis van het uitputten van de bestuursrechtelijke beroepsgang, wanneer die eis bestaat naar nationaal recht.

Het derde lid maakt het mogelijk voor elk lid van het publiek, dat voldoet aan de nationale criteria, om in geval van overtreding van het nationaal milieurecht, de naleving van het milieurecht af te dwingen zonder de vereiste dat de overtreding verband houdt met de voorschriften van het Verdrag inzake de toegang tot milieu-informatie of inspraak van het publiek bij de milieubesluitvorming. Deze bepaling doelt dus op acties van het publiek bij de rechter of de bestuurlijke instantie tegen alle mogelijke milieu-overtredingen, ongeacht of die door de overheid. of door particulieren zijn begaan.

Voor alle bepalingen inzake de toegang tot de rechter bepaalt artikel 9, 4 minimale kwalitatieve

criteria en de aard van de herstelmaatregelen die kunnen worden bevolen. De procedures moeten allereerst voorzien in passende en doeltreffende middelen, met inbegrip van, zo nodig, een dwangmiddel tot rechtsherstel. Zij moeten vervolgens objectief zijn, billijk, snel en niet al te kostelijk. Verder moeten alle beslissingen, ook de beslissingen die geen eindbeslissing zijn, schriftelijk worden genomen. En ten slotte moeten uitspraken van rechtbanken, en waar mogelijk van andere instanties, voor het publiek toegankelijk zijn.

Het laatste lid van artikel 9 heeft betrekking op de informatieverstrekking aan het publiek en het afbouwen van drempels inzake de toegang tot de rechter. Zo zal aan het publiek informatie moeten worden verstrekt over de toegang tot de administratieve en de rechterlijke herzieningsprocedures. Deze bepaling vormt een verdere concretisering van de in artikel 3, 3 van het Verdrag ingeschreven verplichting, namelijk de bevordering door de overheid van milieu-educatie en milieubewustzijn onder het publiek. Zij ligt tevens in de lijn van de in artikel 4, 7 van het Verdrag bepaalde verplichting om bij weigering van een verzoek tot milieu-informatie, informatie te geven over de herzieningsprocedure in de weigeringsbeslissing. Om de effectiviteit van de beroepsprocedures te waarborgen, worden de Verdragspartijen uitgenodigd om passende bijstandsmechanismen te overwegen om financiële of andere belemmeringen weg te nemen of te verminderen.

Artikel 10

Dit artikel regelt de vergadering van de Verdragspartijen. Hierin zijn vooral drie zaken van belang: vooreerst zal de eerste vergadering van de Verdragspartijen ten laatste één jaar na de inwerkingtreding van het Verdrag moeten worden bijeengeroepen. Aangezien het Verdrag sinds 30 oktober 2001 in werking is getreden, zal de eerste vergadering van de Verdragspartijen bijgevolg volgens dit artikel vóór 30 oktober 2002 moeten plaatsvinden. Een tweede punt van belang is dat de Verdragspartijen er zich toe verbinden om op hun vergaderingen voortdurend de uitvoering van het Verdrag te toetsen. Dit zal gebeuren op basis van een geregelde rapportering door elk van de Verdragspartijen. Als derde punt tenslotte regelt dit artikel het statuut van aan de vergaderingen deelnemende waarnemers .

Artikel 11

Dit artikel behandelt het stemrecht, waarbij wordt uitgegaan van het principe dat elke Verdragspartij zal beschikken over één stem.

Artikel 12

Dit artikel legt de taken vast van de Uitvoerend Secretaris van de VN-Economische Commissie voor Europa.

Artikel 13

Krachtens dit artikel maken de bijlagen bij het Verdrag daarvan integrerend deel uit.

Artikel 14

Dit artikel regelt de te volgen procedure ingeval het Verdrag zal worden gewijzigd, waarbij een verschillende procedure geldt voor de wijziging aan de artikels van het Verdrag dan wel aan de Bijlagen bij het Verdrag.

Artikel 15

Teneinde de naleving van de bepalingen van het Verdrag te kunnen toetsen, zal de Vergadering van de Partijen op basis van consensus facultatieve regelingen vaststellen. Die zullen niet-confronterend, niet-rechterlijk en raadplegend van aard moeten zijn. De aldus vastgestelde regelingen zullen ruimte moeten laten voor een passende betrokkenheid van het publiek. In de geest van het Verdrag, en geïnspireerd op Verdragen in de sector van de mensenrechten, zullen zij tevens de mogelijkheid kunnen omvatten om mededelingen van leden van het publiek over Verdragsaangelegenheden in overweging te nemen.

Artikel 16

Dit artikel regelt de behandeling van geschillen tussen de Partijen die betrekking hebben op de interpretatie en de toepassing van het Verdrag. In de mate van het mogelijke zullen zij die eerst trachten

op te lossen via onderhandeling of via een andere door de betrokken Partijen aanvaarde methode van geschillenregeling. Slechts indien één van beide faalt, kan beslist worden om het geschil voor te leggen, hetzij aan het Internationaal Gerechtshof, hetzij aan een arbitrageprocedure, omschreven in Bijlage II.

Artikelen 17 tot 22

Deze artikelen behoeven geen bijzondere commentaar. Zij hebben achtereenvolgens tot voorwerp : de ondertekening van het Verdrag (artikel 17), de depositaris (artikel 18), de bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring en toetreding (artikel 19), de inwerkingtreding (artikel 20), de opzegging (artikel 21) en de regeling van de authenticiteit van de verdragstekst (artikel 22).

Enkel aangaande de inwerkingtreding van het Verdrag kan nog het volgende worden aangestipt: overeenkomstig artikel 20, 3 van het Verdrag zal bij bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring door een Staat het Verdrag in werking treden op de negentigste dag na de datum waarop de Staat in kwestie de akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding heeft neergelegd bij de Secretaris-Generaal van de verenigde Naties.

Bijlage I

Deze bijlage omvat de lijst van activiteiten die bedoeld is in artikel 6, 1, a van het Verdrag. Luidens dit artikel zal moeten worden voorzien in inspraak ten aanzien van vergunningsbesluiten met betrekking tot activiteiten die in de bijlage I zijn omschreven. Bedoelde bijlage stemt grotendeels overeen met de bijlagen bij de richtlijnen 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging en 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten.

Bijlage II

In het kader van de in artikel 16 van het Verdrag voorziene mogelijkheid tot regeling van geschillen door middel van arbitrage, behelst de bijlage II bij het Verdrag de procedureregels die van toepassing zullen zijn op de arbitrageregeling.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting,

Jaak GABRIELS

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met het Verdrag van de VN-Economische Commissie voor Europa betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de bijlagen 1 en 2 opgemaakt te Aarhus (Denemarken) op 25 juni 1998

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw en de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het Verdrag van de VN-Economische Commissie voor Europa betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en de bijlagen 1 en 2, opgemaakt in Aarhus op 25 juni 1998, zullen volkomen gevolg hebben, voor het Vlaamse Gewest.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid,

Paul VAN GREMBERGEN

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 33.372/3

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, derde kamer, op 7 mei 2002 door de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw verzocht haar van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende instemming met het Verdrag van de VN-Economische Commissie voor Europa betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de bijlagen 1 en 2, opgemaakt in Aarhus (Denemarken) op 25 juni 1998", heeft op 28 mei 2002 het volgende advies gegeven :

33.372/3

VOORAFGAANDE VORMVEREISTEN

Krachtens artikel 4, § 2, 1°, van het decreet van 29 april 1991 tot instelling van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen, dient het advies van de MINA-Raad te worden ingewonnen voor alle voorontwerpen van decreet die betrekking hebben op het leefmilieu of het natuurbehoud, met uitzondering van het begrotingsdecreet.

Overeenkomstig artikel 5, § 1, a), van het decreet van 27 juni 1985 op de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen moet het advies van de SERV worden gevraagd voor alle voorontwerpen van decreet die een sociaal-economische dimensie hebben en die algemene gewestaangelegenheden regelen, met uitzondering van het begrotingsdecreet.

Aangezien het goed te keuren verdrag betrekking heeft op het leefmilieu en tevens een sociaal-economische dimensie heeft, diende het voorliggende voorontwerp van decreet voor advies te worden voorgelegd aan de MINA-Raad en aan de SERV [1]. Uit geen enkel stuk van het aan de Raad van State bezorgde dossier blijkt dat zulks is gebeurd.

De hiernavolgende opmerkingen worden dan ook gemaakt onder het voorbehoud dat alsnog aan het vernoemde vormvereiste wordt voldaan.

ALGEMENE OPMERKING

1. Artikel 14, leden 1 tot 4, van het verdrag voorziet in een procedure voor het aanbrengen van wijzigingen in het verdrag. Wijzigingen worden aangenomen op een vergadering van de verdragsluitende partijen, hetzij bij consensus, hetzij met een meerderheid van drie vierde van de stemmen van de op de vergadering aanwezige partijen die hun stem uitbrengen. De wijzigingen van het verdrag, anders dan die van een bijlage, kunnen voor een partij pas van kracht worden, nadat die partij de wijziging

---

(1) Een decreet waarbij instemming met een verdrag wordt verleend, kan immers niet worden gezien los van het goed te keuren verdrag.

heeft bekrachtigd, goedgekeurd of aanvaard. Op dit laatste punt wijkt het verdrag niet af van de regels die voor het inwerkingtreden van een oorspronkelijk verdrag gelden.

Artikel 14, leden 5 en 6, voorziet in een bijzondere procedure voor het goedkeuren van wijzigingen in de bijlagen bij het verdrag. Dergelijke wijzigingen worden op dezelfde wijze aangenomen als wijzigingen van het verdrag zelf. Partijen die het met de wijziging niet eens zijn, hebben een jaar de tijd om te verklaren dat ze er niet door gebonden willen worden. Na het verstrijken van twaalf maanden na de datum van de toezending ervan, wordt een wijziging van een bijlage van kracht voor die partijen die geen kennisgeving hebben ingediend dat ze de wijziging niet kunnen goedkeuren, mits niet meer dan een derde van de partijen een dergelijke kennisgeving hebben ingediend.

Wat de wijziging van de bijlagen betreft, kan het Vlaams Gewest dus gebonden zijn, zonder dat het Vlaams Parlement met de wijziging zijn instemming heeft betuigd. Dit komt erop neer dat aan het Parlement gevraagd wordt om vooraf zijn instemming te geven met eventuele, latere wijzigingen van de bijlagen.

2.1. Er kan aangenomen worden dat het Vlaams Parlement onder bepaalde voorwaarden vooraf zijn instemming met een verdrag, of met een wijziging ervan, kan verlenen [2].

Opdat zulke voorafgaande instemming verenigbaar zou zijn met artikel 167, § 3, van de Grondwet, is wel vereist dat het Vlaams Parlement "weet en vermeldt binnen welke grenzen ze wordt verleend" [3].

---

(2) Cass., 19 maart 1981, Arr. Cass., 1980-81, nr. 417.

(3) R.v.St., afd. wetg., advies L. 26.355/9 van 2 juli 1997 over het ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 april 1999 houdende instemming met Memorandum van Overeenkomst over de Ontwikkelingssamenwerking tussen het Koninkrijk België en de Republiek Zuid-Afrika, ondertekend te Brussel op 16 maart 1995, Parl. St., Senaat, 1998-99, nr. 1-1168/1, (13), 14.

In het onderhavige geval hebben de bijlagen betrekking op de lijst van activiteiten waarop het verdrag toepassing vindt (bijlage I) en op de arbitrageprocedure (bijlage II), en worden in artikel 14 de procedureregels vastgesteld volgens welke de wijzigingen van die bijlagen tot stand kunnen komen. Het Vlaams Parlement zou in die omstandigheden uitgenodigd kunnen worden om vooraf zijn instemming te verlenen met die latere wijzigingen.

Indien het verkrijgen van een voorafgaande instemming strookt met de bedoeling van de stellers van het ontwerp, zou het ontwerp aangevuld moeten worden met een uitdrukkelijke bepaling in die zin. Bij de bespreking van artikel 2 van het ontwerp zal de Raad van State daartoe een tekstvoorstel doen.

2.2. Het voorgaande neemt niet weg dat, met toepassing van artikel 14 wijzigingen in de bijlagen bij het verdrag aangenomen kunnen worden waarmee het Vlaams Parlement het eventueel niet eens is.

Om het Vlaams Parlement de mogelijkheid te bieden om aan de regering duidelijk te maken dat het niet akkoord gaat met een bepaalde wijziging, zou het ontwerp best aangevuld worden met een bepaling waarin voorzien wordt in de verplichting voor de regering om elke door een vergadering van verdragsluitende partijen goedgekeurde wijziging van de bijlagen binnen een bepaalde termijn aan het Vlaams Parlement mee te delen [4].

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Opschrift

De woorden "van de VN-Economische Commissie voor Europa" komen niet voor in het officiële opschrift van het verdrag en dienen bijgevolg uit het opschrift van het ontwerp te worden weggelaten.

---

(4) Indien het Vlaams Parlement zijn afkeuring van de wijziging van een bijlage tot uiting brengt, zal de regering verplicht zijn om zich namens het Vlaamse Gewest tegen de betrokken wijziging te verzetten.

In fine van het opschrift van het ontwerp dienen de woorden "de bijlagen 1 en 2, opgemaakt in Aarhus (Denemarken) op 25 juni 1998" te worden vervangen door "de Bijlagen I en II, ondertekend te Aarhus op 25 juni 1998".

Deze opmerkingen gelden eveneens voor artikel 2 van het ontwerp.

Artikel 2

Indien ingegaan wordt op de suggestie vervat in de algemene opmerking 2.1, kan artikel 2 aangevuld worden met een tweede lid, luidend als volgt :

"De wijzigingen van de bijlagen bij het Verdrag, die met toepassing van artikel 14 van het Verdrag aangenomen worden, zonder dat België zich tegen de aanneming ervan verzet, zullen volkomen gevolg hebben.".

33.372/3

De kamer was samengesteld uit

de Heren	W. DEROOVER,	eerste voorzitter,
	P. LEMMENS, J. SMETS,	staatsraden,
	H. COUSY, A. SPRUYT,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A.-M. GOOSSENS,	toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. VAN VAERENBERGH, eerste auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door Mevr. K. BAMS, adjunct-referendaris.

DE GRIFFIER, DE EERSTE VOORZITTER,

A.-M. GOOSSENS W. DEROOVER

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Sterk door overleg
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 4 juli '02
RVP/IT/02-030

Mevrouw Vera DUA
Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw
Koning Albert II-laan, 4de verdieping

1000 BRUSSEL

Mevrouw de Minister,

Betreft: Ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag van de VN-Economische Commissie voor Europa betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de bijlagen 1 en 2, opgemaakt in Aarhus (Denemarken) op 25 juni 1998

Op 2 juni 2002 heeft u de SERV om advies gevraagd over bovenvermeld ontwerp van decreet.
Gezien het louter gaat om een decreet tot instemming met een internationaal verdrag dat reeds door België is ondertekend, en de SERV zich reeds over de implicaties voor Vlaanderen van het verdrag heeft uitgesproken in zijn advies van 10 juli 2002 over het ontwerp van decreet betreffende Openbaarheid van bestuur, zal de Raad geen advies uitbrengen over het ontwerpdecreet.

In de hoop u hiermee van dienst te zijn geweest, teken ik,

Met de meeste hoogachting,

Pieter KERREMANS,
Administrateur-generaal

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

MiNa-Raad

Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen

Briefadvies van 5 juli 2002

Over het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag van de VN-Economische Commissie voor Europa betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de bijlagen 1 en 2, opgemaakt in Aarhus (Denemarken) op 25 juni 1998

Aan Mevr. Vera Dua

Vlaams Minister van Leefmilieu en Landbouw

Alhambra-gebouw
Emile Jacqmainlaan 20
1000 Brussel

Datum: **5 juli 2002**
Uw ref. **MLL/SS/ma/2002/04-03871**
Ref. **03.04/k2/2002/0580**
Betreft: **Briefadvies van 5 juli 2002 over het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag van de VN-Economische Commissie voor Europa betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met de bijlagen 1 en 2, opgemaakt in Aarhus (Denemarken) op 25 juni 1998**

Mevrouw de Minister,

De adviesvraag, *de dato* 1 juli 2002, betreffende het in rand vermelde ontwerpdecreet, hebben we in goede orde ontvangen, m.n. op 2 juli 2002. Het Aarhus-Verdrag is een zgn. "gemengd" verdrag, t.t.z. het is gebaseerd op bevoegdheden van de federale overheid en van de gewesten. Nadat alle wetgevende lichamen, waaronder dus ook het Vlaams Parlement, dit Verdrag aldus goedgekeurd zullen hebben, kan het door de Federale Overheid worden geratificeerd. Het is met het oog op dit goedkeuringsdecreet dat dit advies gevraagd wordt. De adviestermijn bedraagt 10 dagen, omdat het belangrijk is zo snel als mogelijk tot de ratificatie van het Verdrag te kunnen overgaan. Op die manier bestaat er een kans dat België aan de eerstvolgende *Meeting of Parties* zou kunnen deelnemen – i.e. in oktober 2002.

Vermits een goede of slechte milieukwaliteit de persoonlijke levenskwaliteit beïnvloedt van vele burgers, wordt iedereen geraakt door de besluitvorming inzake milieu. Bij milieubeleid is het dan ook nodig om te komen tot voldoende openbaarheid, tot een verzekerde inspraak, en tot een volwaardige toegang tot het gerecht – ook voor NGO's. De ervaring wijst overigens uit dat het betrekken van burgers en NGO's een belangrijke stimulans is voor het milieubeleid en voor de bescherming van het leefmilieu.

Voor de twee eerste pijlers van het Verdrag – i.e. openbaarheid en inspraak – zijn door de Vlaamse Overheid nog onlangs belangrijke stappen gezet. De MiNa-Raad wees hier reeds op in zijn recente briefadvies van 26 juni 2002 over het voorontwerp van decreet betreffende de openbaarheid van bestuur. Voor de derde pijler – toegang tot het gerecht – moeten er op het federaal niveau nog de nodige aanpassingen aan de regelgeving worden doorgevoerd. De Raad vraagt aan de Vlaamse regering om hierop aan te dringen bij de Federale regering.

De MiNa-Raad vindt het om hiervoor vermelde redenen alleszins belangrijk en positief dat het Vlaamse Gewest snel het decreet zou stemmen dat het mogelijk moet maken dit Verdrag te ratificeren. In de hoop U met dit briefadvies van dienst te zijn, verblijf ik,

Met de meeste hoogachting,

Prof. dr. R.F. Verheyen
Voorzitter MiNa-Raad
Kliniekstraat 25, 4de verdieping
B – 1070 Brussel (Anderlecht)

Kopie aan federale Minister van Justitie, Marc Verwilghen

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw en de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en de Bijlagen I en II, ondertekend te Aarhus op 25 juni 1998, zullen volkomen gevolg hebben, voor het Vlaamse Gewest.

De wijzigingen van de bijlagen bij het Verdrag, die met toepassing van artikel 14 van het Verdrag aangenomen worden, zonder dat België zich tegen de aanneming ervan verzet, zullen volkomen gevolg hebben.

Brussel, 19 juli 2002.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Patrick DEWAEL

De Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw,

Vera DUA

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting,

Jaak GABRIELS

BIJLAGEN*

* Voor een beter begrip kan opgemerkt worden dat het verdrag van Aarhus – of, volgens een andere spellingswijze, Arhus - en zijn bijlagen bij de Vlaamse overheid in het verleden traditioneel bekend stonden als "het Verdrag van de VN-Economische Commissie voor Europa betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en de bijlagen 1 en 2, opgemaakt in Aarhus (Denemarken) op 25 juni 1998".

In zijn advies dd. 28 mei 2002 merkte de Raad van State evewel op, dat het verkieslijker was om het verdrag en zijn bijlagen aan te duiden als "het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en de Bijlagen I en II, ondertekend te Aarhus op 25 juni 1998".

De oudere procedurestukken zullen dus eerder naar de eerste benaming verwijzen, de nieuwere naar de tweede – maar met dien verstande, dat oudere en nieuwere procedurestukken nauw vervlochten zijn en in elkaar overlopen. Uiteraard blijft het, ongeacht het verschil in benaming, inhoudelijk steeds om de behandeling van éénzelfde verdrag-met-bijlagen gaan.

45 (1998) Nr. 2

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 2001 Nr. 73

A. TITEL

Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, met Bijlagen; Aarhus, 25 juni 1998

B. TEKST

De Engelse en de Franse tekst van het Verdrag zijn afgedrukt in *Trb.* 1998, 289[1]).

Het Verdrag is voorts nog ondertekend voor de volgende staat:

Oekraïne . . . . . 25 juni 1998

[1]) Ondertekening door Denemarken onder de volgende verklaring:

"Both the Faroe Islands and Greenland are self-governing under Home Rule Acts, which implies inter alia that environmental affairs in general and the areas covered by the Convention are governed by the right of self-determination. In both the Faroe and the Greenland Home Rule Governments there is great political interest in promoting the fundamental ideas and principles embodied in the Convention to the extent possible. However, as the Convention is prepared with a view to European countries with relatively large populations and corresponding administrative and social structures, it is not a matter of course that the Convention is in all respects suitable for the scarcely populated and far less diverse societies of the Faroe Islands and of Greenland. Thus, full implementation of the Convention in these areas may imply needless and inadequate bureaucratization. The authorities of the Faroe Islands and of Greenland will analyse this question thoroughly.

Signing by Denmark of the Convention, therefore, not necessarily means that Danish ratification will in due course include the Faroe Islands and Greenland."

Ondertekening door de Europese Gemeenschap onder de volgende verklaring:

"The European Community wishes to express its great satisfaction with the present Convention as an essential step forward in further encouraging and supporting public awareness in the field of environment and better implementation of environmental legalisation in the UN/ECE region, in accordance with the principle of sustainable development.

Fully supporting the objectives pursued by the Convention and considering that

the European Community itself is being actively involded in the protection of the environment through a comprehensive and evolving set of legislation, it was felt important not only to sign up to the Convention at Community level but also to cover its own institutions, alongside national public authorities.

Within the institutional and legal context of the Community and given also the provisions of the Treaty of Amsterdam with respect to future legislation on transparency, the Community also declares that the Community institutions will apply the Convention within the framework of their existing and future rules on access to documents and other relevant rules of Community law in the field covered by the Convention.

The Community will consider whether any further declarations will be necessary when ratifying the Convention for the purpose of its application to Community institutions."

Ondertekening door het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noordierland onder de volgende verklaring:

"The United Kingdom understands the references in Article 1 and the seventh preambular paragraph of this Convention to the 'right' of every person 'to live in an environment adequate to his or her health and well-being' to express an aspiration which motivated the negotiation of this Convention and which is shared fully by the United Kingdom. The legal rights which each Party undertakes to guarantee under Article 1 are limited to the rights of access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters in accordance with the provisions of this Convention."

Ondertekening door Duitsland onder de volgende verklaring:

"The text of the Convention raises a number of difficult questions regarding its practical implementation in the German legal system which it was not possible to finally resolve during the period provided for the signing of the Convention. These questions require careful consideration, including a consideration of the legislative consequences, before the Convention becomes binding under international law.

The Federal Republic of Germany assumes that implementing the Convention through German administrative enforcement will not lead to developments which counteract efforts towards deregulation and speeding up procedures."

C. VERTALING

Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden

De Partijen bij dit Verdrag,

Herinnerend aan beginsel 1 van de Verklaring van Stockholm inzake het Menselijk Leefmilieu,

Tevens herinnerend aan beginsel 10 van de Verklaring van Rio inzake Milieu en Ontwikkeling,

Voorts herinnerend aan de resoluties van de Algemene Vergadering 37/7 van 28 oktober 1982 inzake het Wereldnatuurhandvest en 45/94 van 14 december 1990 inzake de noodzaak een gezond milieu te waarborgen voor het welzijn van individuen,

Herinnerend aan het Europees Handvest inzake Milieu en Gezondheid aangenomen op de Eerste Europese Conferentie inzake Milieu en Gezondheid van de Wereldgezondheidsorganisatie in Frankfurt-am-Main, Duitsland, op 8 december 1989,

Bevestigend de noodzaak de toestand van het milieu te beschermen, in stand te houden en te verbeteren en een duurzame en milieuhygiënisch verantwoorde ontwikkeling te waarborgen,

Erkennend dat adequate bescherming van het milieu van wezenlijk belang is voor het welzijn van de mens en het genot van de fundamentele mensenrechten, waaronder het recht op leven zelf,

Tevens erkennend dat een ieder het recht heeft te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn en de plicht heeft, zowel individueel als tezamen met anderen, het milieu te beschermen en te verbeteren in het belang van de huidige en toekomstige generaties,

Overwegend dat, om dit recht te kunnen doen gelden en deze plicht te kunnen vervullen, burgers toegang tot informatie, recht op inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden moeten hebben, en in dit verband erkennend dat burgers bijstand nodig kunnen hebben om hun rechten uit te oefenen,

Erkennend dat, op milieugebied, een verbeterde toegang tot informatie alsmede inspraak in besluitvorming de kwaliteit en de uitvoering van besluiten verbeteren, bijdragen tot de bewustheid bij het publiek van milieuvraagstukken, het publiek de gelegenheid bieden om zijn bezorgdheid te uiten en bestuursorganen in staat stellen naar behoren rekening te houden met deze bezorgdheid,

Aldus beogend de verantwoording en transparantie van de besluitvorming te bevorderen en de publieke steun voor besluiten over het milieu te versterken,

Erkennend dat transparantie in alle geledingen van de overheid gewenst is, en wetgevende lichamen uitnodigend de beginselen van dit Verdrag in hun handelingen ten uitvoer te brengen,

Tevens erkennend dat het publiek bekend dient te zijn met de procedures voor inspraak in besluitvorming op milieugebied, er vrije toegang toe dient te hebben en dient te weten hoe deze te gebruiken,

Voorts het belang erkennend van de onderscheiden rollen die individuele burgers, niet-gouvernementele organisaties en de particuliere sector kunnen spelen in het beschermen van het milieu,

Geleid door de wens milieu-educatie te stimuleren ter bevordering van het begrip van het milieu en duurzame ontwikkeling en bij het publiek een wijdverbreide bewustheid van, en inspraak aan te moedigen in, besluiten die invloed hebben op het milieu en die duurzame ontwikkeling beïnvloeden,

Gelet op, in dit verband, het belang van gebruikmaking van de media en van elektronische of andere, toekomstige vormen van communicatie,

Het belang erkennend van geheel in besluitvorming van de overheid geïntegreerde milieu-overwegingen en derhalve van de noodzaak voor bestuursorganen te beschikken over nauwkeurige, uitvoerige en actuele milieu-informatie,

Erkennend dat bestuursorganen milieu-informatie bezitten in het openbaar belang,

Geleid door de wens het publiek, met inbegrip van organisaties, toegang te geven tot doelmatige mechanismen van rechtspraak, opdat zijn rechtmatige belangen worden beschermd en het recht wordt toegepast,

Gelet op het belang dat adequate productinformatie wordt verstrekt aan consumenten, om hen in staat te stellen weloverwogen milieukeuzes te maken,

Erkennend de bezorgdheid van het publiek over de doelbewuste introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen en de noodzaak van grotere transparantie en meer inspraak in de besluitvorming op dit gebied,

Overtuigd dat de uitvoering van dit Verdrag zal bijdragen tot het versterken van de democratie in de regio van de Economische Commissie voor Europa (ECE) van de Verenigde Naties,

Zich bewust van de rol die de ECE in dit opzicht heeft gespeeld en herinnerend aan, onder meer, de richtsnoeren van de ECE inzake de toegang tot milieu-informatie en inspraak in milieubesluitvorming, bekrachtigd in de Ministeriële Verklaring aangenomen op de Derde Ministeriële Conferentie „Milieu voor Europa" in Sofia, Bulgarije, op 25 oktober 1995,

Indachtig de relevante bepalingen van het Verdrag inzake milieueffectrapportage in grensoverschrijdend verband, tot stand gekomen te Espoo, Finland, op 25 februari 1991, en het Verdrag inzake de grensoverschrijdende gevolgen van industriële ongevallen en het Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, beide tot stand gekomen te Helsinki op 17 maart 1992, en andere regionale verdragen,

Zich ervan bewust dat het aannemen van dit Verdrag een bijdrage zal vormen aan het verder versterken van het proces „Milieu voor Europa" en aan de resultaten van de Vierde Ministeriële Conferentie in Aarhus, Denemarken, in juni 1998,

Zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1

Doel

Om bij te dragen aan de bescherming van het recht van elke persoon van de huidige en toekomstige generaties om te leven in een milieu dat passend is voor zijn of haar gezondheid en welzijn, waarborgt elke Partij de rechten op toegang tot informatie, inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden in overeenstemming met de bepalingen van dit Verdrag.

Artikel 2

Begripsomschrijvingen

Voor de toepassing van dit Verdrag,

1. Wordt onder „Partij" verstaan, tenzij uit de tekst anders blijkt, een Verdragsluitende Partij bij dit Verdrag;

2. Wordt onder „overheidsinstantie" verstaan:
a. overheid op nationaal, regionaal of ander niveau;
b. natuurlijke of rechtspersonen die openbare bestuursfuncties naar nationaal recht vervullen, met inbegrip van specifieke taken, activiteiten of diensten met betrekking tot het milieu;
c. alle andere natuurlijke of rechtspersonen die openbare verantwoordelijkheden of functies hebben, of openbare diensten verlenen, met betrekking tot het milieu, onder toezicht van een orgaan of persoon vallend onder de bovenstaande onderdelen a. of b.;
d. de instellingen van elke regionale organisatie voor economische integratie bedoeld in artikel 17 die Partij is bij dit Verdrag.

Deze begripsomschrijving omvat geen organen of instellingen die optreden in een rechterlijke of wetgevende hoedanigheid;

3. Wordt onder „milieu-informatie" verstaan alle informatie in geschreven, visuele, auditieve, elektronische of enige andere materiële vorm over:
a. de toestand van elementen van het milieu, zoals lucht en atmosfeer, water, bodem, land, landschappen en natuurgebieden, biologische diversiteit en componenten daarvan, met inbegrip van genetisch gemodificeerde organismen, en de interactie tussen deze elementen;
b. factoren, zoals stoffen, energie, geluid en straling, en activiteiten of maatregelen, met inbegrip van bestuurlijke maatregelen, milieuakkoorden, beleid, wetgeving, plannen en programma's die de elementen van het milieu aantasten of waarschijnlijk aantasten binnen het toepassingsgebied van het voorgaande onderdeel a., en kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen gebruikt in milieubesluitvorming;

c. de toestand van de menselijke gezondheid en veiligheid, de menselijke levensomstandigheden, cultureel waardevolle gebieden en bouwwerken, voor zover deze worden of kunnen worden aangetast door de toestand van de elementen van het milieu of, via deze elementen, door de factoren, activiteiten of maatregelen bedoeld in het voorgaande onderdeel b.;

4. Wordt onder „het publiek" verstaan een of meer natuurlijke of rechtspersonen en, in overeenstemming met nationale wetgeving of praktijk, hun verenigingen, organisaties of groepen;

5. Wordt onder „het betrokken publiek" verstaan het publiek dat gevolgen ondervindt, of waarschijnlijk ondervindt van, of belanghebbende is bij, milieubesluitvorming; voor de toepassing van deze omschrijving worden niet-gouvernementele organisaties die zich inzetten voor milieubescherming en voldoen aan de eisen van nationaal recht geacht belanghebbende te zijn.

Artikel 3

Algemene bepalingen

1. Elke Partij neemt de noodzakelijke wet- en regelgevende en andere maatregelen, met inbegrip van maatregelen om verenigbaarheid te bewerkstelligen tussen de bepalingen ter uitvoering van de bepalingen in dit Verdrag betreffende informatie, inspraak en toegang tot de rechter, alsmede passende handhavingsmaatregelen, voor het instellen en in standhouden van een duidelijk, transparant en samenhangend kader voor het uitvoeren van de bepalingen van dit Verdrag.

2. Elke Partij streeft ernaar te waarborgen dat overheidsfunctionarissen en overheidsinstanties het publiek bijstaan en begeleiden bij het verkrijgen van toegang tot informatie, het vergemakkelijken van inspraak in besluitvorming en het verkrijgen van toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden.

3. Elke Partij bevordert milieueducatie en milieubewustzijn onder het publiek, in het bijzonder omtrent het verkrijgen van toegang tot informatie, omtrent inspraak in besluitvorming en omtrent het verkrijgen van toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden.

4. Elke Partij voorziet in passende erkenning van en steun aan verenigingen, organisaties of groepen die milieubescherming bevorderen en waarborgt dat haar nationale rechtsstelsel strookt met deze verplichting.

5. De bepalingen van dit Verdrag laten onverlet het recht van een Partij maatregelen te handhaven of in te stellen die voorzien in een ruimere toegang tot informatie, uitgebreidere inspraak in besluitvorming en ruimere toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden dan vereist door dit Verdrag.

6. Dit Verdrag verplicht niet tot het afwijken van bestaande rechten op toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden.

7. Elke Partij bevordert de toepassing van de beginselen van dit Verdrag bij internationale besluitvormingsprocessen aangaande het milieu en binnen het kader van internationale organisaties in aangelegenheden verband houdend met het milieu.

8. Elke Partij waarborgt dat personen die hun rechten uitoefenen overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag niet worden gestraft, vervolgd of op enige wijze gehinderd wegens hun betrokkenheid. Deze bepaling laat onverlet de bevoegdheden van de nationale rechter om in een rechtsgeding redelijke kosten toe te wijzen.

9. Binnen het toepassingsgebied van de relevante bepalingen van dit Verdrag heeft het publiek toegang tot informatie, heeft het de mogelijkheid van inspraak in besluitvorming en heeft het toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden zonder discriminatie op grond van staatsburgerschap, nationaliteit of woonplaats en, in het geval van een rechtspersoon, zonder discriminatie op grond van de plaats van de statutaire zetel of een feitelijk middelpunt van de activiteiten.

Artikel 4

Toegang tot milieu-informatie

1. Elke Partij waarborgt dat, met inachtneming van de volgende leden van dit artikel, overheidsinstanties, in antwoord op een verzoek om milieu-informatie, deze informatie beschikbaar stellen aan het publiek, binnen het kader van de nationale wetgeving, waaronder, desgevraagd en behoudens het navolgende onderdeel b., afschriften van de feitelijke documentatie die deze informatie bevat of omvat:

a. zonder dat een bepaald belang behoeft te worden gesteld;

b. in de verzochte vorm, tenzij:

i. het voor de overheidsinstantie redelijk is dit in een andere vorm beschikbaar te stellen, in welk geval het beschikbaar stellen in die vorm met redenen wordt omkleed; of

ii. de informatie al voor het publiek beschikbaar is in een andere vorm.

2. De milieu-informatie bedoeld in het bovenstaande eerste lid wordt zo spoedig mogelijk beschikbaar gesteld en uiterlijk binnen een maand nadat het verzoek is ingediend, tenzij de omvang en de ingewikkeldheid van de informatie een verlenging van deze termijn rechtvaardigen tot ten hoogste twee maanden na het verzoek. De verzoeker wordt ingelicht over elke verlenging en over de redenen die deze rechtvaardigen.

3. Een verzoek om milieu-informatie kan worden geweigerd indien:

a. de overheidsinstantie waaraan het verzoek is gericht de verzochte milieu-informatie niet bezit;

b. het verzoek kennelijk onredelijk is of op een te algemene wijze is geformuleerd; of

c. het verzoek nog onvoltooid materiaal of interne mededelingen van overheidsinstanties betreft, wanneer in een dergelijke uitzondering is voorzien in het nationale recht of bestendig gebruik, met inachtneming van het openbare belang dat met bekendmaking wordt gediend.

4. Een verzoek om milieu-informatie kan worden geweigerd indien de bekendmaking een nadelige invloed zou hebben op:

a. de vertrouwelijkheid van het handelen van overheidsinstanties, wanneer in dergelijke vertrouwelijkheid is voorzien naar nationaal recht;

b. internationale betrekkingen, nationale defensie of openbare veiligheid;

c. de rechtspleging, de mogelijkheid van een persoon een eerlijk proces te verkrijgen of de bevoegdheid van een overheidsinstantie om een onderzoek te verrichten van strafrechtelijke of tuchtrechtelijke aard;

d. de vertrouwelijkheid van commerciële en industriële informatie, wanneer deze informatie bij wet beschermd wordt om een legitiem economisch belang te beschermen. Binnen dit kader wordt informatie over emissies bekend gemaakt die van belang is voor de bescherming van het milieu;

e. intellectuele eigendomsrechten;

f. de vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en/of -dossiers met betrekking tot een natuurlijk persoon wanneer die persoon niet heeft ingestemd met bekendmaking van de informatie aan het publiek, wanneer in deze vertrouwelijkheid is voorzien naar nationaal recht;

g. de belangen van een derde die de verzochte informatie heeft verstrekt zonder dat deze derde wettelijk verplicht is of wettelijk verplicht kan worden dat te doen, en wanneer die derde niet instemt met het vrijgeven van het materiaal; of

h. het milieu waarop de informatie betrekking heeft, zoals de voortplantingsgebieden van zeldzame soorten.

De bovengenoemde gronden voor weigering worden restrictief uitgelegd, met inachtneming van het met bekendmaking gediende openbare belang en in aanmerking nemend of de verzochte informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

5. Indien een overheidsinstantie de verzochte milieu-informatie niet bezit, licht deze overheidsinstantie de verzoeker zo spoedig mogelijk in over de overheidsinstantie waarbij naar zijn mening de verzochte informatie kan worden aangevraagd, of het zendt het verzoek door aan die overheidsinstantie en licht de verzoeker hierover in.

6. Elke Partij waarborgt dat, indien informatie die ingevolge het voorgaande derde lid, onderdeel c, en vierde lid is uitgezonderd van bekendmaking kan worden afgescheiden zonder afbreuk te doen aan de vertrouwelijkheid van de uitgezonderde informatie, overheidsinstanties de overige milieu-informatie waarom is verzocht beschikbaar stellen.

7. Een weigering van een verzoek geschiedt schriftelijk indien het verzoek schriftelijk is gedaan of de verzoeker daarom verzoekt. Een weigering wordt met redenen omkleed en verschaft informatie over toegang tot de herzieningsprocedure waarin is voorzien in overeenstemming met artikel 9. De weigering geschiedt zo spoedig mogelijk en uiterlijk binnen een maand, tenzij de ingewikkeldheid van de informatie een verlenging van deze termijn rechtvaardigt tot ten hoogste twee maanden na het verzoek. De verzoeker wordt ingelicht over elke verlenging en over de redenen die deze rechtvaardigen.

8. Elke Partij kan haar overheidsinstanties toestaan kosten te heffen voor het verstrekken van informatie, maar deze vergoeding gaat een redelijk bedrag niet te boven. Overheidsinstanties die voornemens zijn dergelijke kosten te heffen voor het verstrekken van informatie stellen aan verzoekers een overzicht beschikbaar van de vergoedingen die kunnen worden geheven, met vermelding van de omstandigheden waarin deze kunnen worden geheven of vrijstelling kan worden verleend en wanneer het verstrekken van informatie afhankelijk is van vooruitbetaling van dergelijke kosten.

Artikel 5

Verzamelen en verspreiden van milieu-informatie

1. Elke Partij waarborgt dat:

a. overheidsinstanties milieu-informatie bezitten en actualiseren die van belang is voor hun functies;

b. er verplichte mechanismen worden ingesteld voor een adequate informatiestroom naar de overheidsinstanties over voorgestelde en bestaande activiteiten die het milieu aanmerkelijk kunnen beïnvloeden;

c. in het geval van een onmiddellijke bedreiging van de menselijke gezondheid of het milieu, hetzij veroorzaakt door menselijke activiteiten of ten gevolge van natuurlijke oorzaken, alle informatie die het publiek in staat kan stellen maatregelen te nemen om uit de bedreiging voortvloeiende schade te voorkomen of te beperken en die in bezit is van een overheidsinstantie onmiddelijk en terstond wordt verspreid onder leden van het publiek die getroffen kunnen worden.

2. Elke Partij waarborgt dat, binnen het kader van haar nationale wetgeving, de wijze waarop overheidsinstanties milieu-informatie beschikbaar stellen aan het publiek transparant is en dat milieu-informatie op doeltreffende wijze toegankelijk is, onder meer door:

a. het verstrekken van voldoende informatie aan het publiek over de aard en de strekking van de milieu-informatie die in het bezit is van de betrokken overheidsinstanties, de fundamentele voorwaarden waarop deze informatie beschikbaar wordt gesteld en toegankelijk is, en via welke procedure deze kan worden verkregen;

b. het instellen en in stand houden van praktische voorzieningen zoals:

i. voor het publiek toegankelijke lijsten, registers of bestanden;
ii. de eis dat overheidsfunctionarissen het publiek bijstaan bij het verkrijgen van toegang tot informatie ingevolge dit Verdrag; en
iii. het aanwijzen van contactpunten; en
c. het kosteloos verschaffen van toegang tot de milieu-informatie die zich bevindt in lijsten, registers of bestanden als bedoeld in het voorgaande onderdeel b., i).

3. Elke Partij waarborgt dat milieu-informatie in toenemende mate beschikbaar wordt in elektronische gegevensbestanden via openbare telecommunicatie-netwerken die gemakkelijk toegankelijk zijn voor het publiek. In deze vorm toegankelijke informatie zou dienen te omvatten:
a. rapporten over de toestand van het milieu, bedoeld in het navolgende vierde lid;
b. wetteksten over of verband houdend met het milieu;
c. indien van toepassing beleid, plannen en programma's over of verband houdend met het milieu, en milieu-akkoorden; en
d. andere informatie, voor zover de beschikbaarheid van deze informatie in deze vorm de toepassing van nationale wetgeving ter uitvoering van dit Verdrag zou kunnen vergemakkelijken, mits zulke informatie reeds beschikbaar is in elektronische vorm.

4. Elke Partij publiceert en verspreidt, met regelmatige tussenpozen van ten hoogste drie of vier jaar een nationaal rapport over de toestand van het milieu, met inbegrip van informatie over de kwaliteit van het milieu en informatie over op het milieu uitgeoefende druk.

5. Elke Partij neemt maatregelen binnen het kader van haar wetgeving voor de verspreiding van, onder meer:
a. wetgeving en beleidsdocumenten zoals documenten over strategieën, beleid, programma's en actieplannen betreffende het milieu, en voortgangsrapporten over hun uitvoering, voorbereid op verschillende overheidsniveaus;
b. internationale verdragen en overeenkomsten over milieu-onderwerpen; en
c. indien van toepassing, andere belangrijke internationale documenten over milieu-onderwerpen.

6. Elke Partij moedigt exploitanten wier activiteiten een aanmerkelijke invloed op het milieu hebben aan het publiek regelmatig te informeren over de gevolgen van hun activiteiten en producten voor het milieu, indien van toepassing, binnen het kader van vrijwillige milieukeur- of milieuauditsystemen of met andere middelen.

7. Elke Partij:
a. publiceert de feiten en feitenanalyses die zij relevant en belangrijk acht voor het opstellen van essentiële milieubeleidsvoorstellen;
b. publiceert, of maakt op andere wijze beschikbaar toelichtend materiaal toegankelijk over haar contacten met het publiek over aangelegenheden die behoren tot het toepassingsgebied van dit Verdrag; en

c. verstrekt in gepaste vorm informatie over het verrichten van openbare functies of het verlenen van openbare diensten betreffende het milieu door de overheid op alle niveaus.

8. Elke Partij ontwikkelt mechanismen om te waarborgen dat toereikende productinformatie beschikbaar wordt gemaakt voor het publiek op een wijze die consumenten in staat stelt weloverwogen milieukeuzen te maken.

9. Elke Partij neemt geleidelijk stappen om, indien van toepassing rekening houdend met internationale processen, een coherent, landelijk systeem voor inventarisatie of registratie van verontreinigingsgegevens in te stellen in een gestructureerd, geautomatiseerd en voor het publiek toegankelijk gegevensbestand, samengesteld op grond van gestandaardiseerde rapportages. Dit systeem kan betrekking hebben op de introductie, het uitstoten en overbrengen van een bepaalde reeks stoffen en producten, met inbegrip van water, energie en hulpbronnenverbruik, afkomstig van een bepaalde reeks activiteiten, in de verschillende milieucompartimenten en naar ter plaatse of elders gelegen verwerkings- en stortplaatsen.

10. Niets in dit artikel doet afbreuk aan het recht van Partijen te weigeren bepaalde milieu-informatie bekend te maken in overeenstemming met artikel 4, derde en vierde lid.

Artikel 6

Inspraak in besluiten over specifieke activiteiten

1. Elke Partij:

a. past de bepalingen van dit artikel toe ten aanzien van besluiten over het al dan niet toestaan van voorgestelde activiteiten vermeld in bijlage I;

b. past, in overeenstemming met haar nationale wetgeving, de bepalingen van dit artikel ook toe op besluiten over niet in bijlage I vermelde voorgestelde activiteiten die een aanzienlijk effect op het milieu kunnen hebben. Hiertoe bepalen de Partijen of een dergelijke voorgestelde activiteit onder deze bepalingen valt; en

c. kan, indien haar nationale wetgeving hierin voorziet, per geval besluiten de bepalingen van dit artikel niet toe te passen op voorgestelde activiteiten voor nationale defensiedoeleinden, indien die Partij meent dat een dergelijke toepassing op deze doeleinden van nadelige invloed zal zijn.

2. Het betrokken publiek wordt, bij openbare bekendmaking of, indien van toepassing, individueel, vroegtijdig in een milieubesluitvormingsprocedure, en op adequate, tijdige en doeltreffende wijze, geïnformeerd over onder meer:

a. de voorgestelde activiteit en de aanvraag waarover een besluit zal worden genomen;

b. de aard van mogelijke besluiten of het ontwerp-besluit;
c. de voor de besluitvorming verantwoordelijke overheidsinstantie;
d. de beoogde procedure, met inbegrip van, in de gevallen waarin deze informatie kan worden verstrekt:
i. de aanvang van de procedure;
ii. de mogelijkheden voor inspraak van het publiek;
iii. de tijd en plaats van een beoogde openbare hoorzitting;
iv. een aanduiding van de overheidsinstantie waarvan relevante informatie kan worden verkregen en waarbij de relevante informatie voor het publiek ter inzage is gelegd;
v. een aanduiding van de betreffende overheidsinstantie of enig ander officieel lichaam waarbij opmerkingen of vragen kunnen worden ingediend en van het tijdschema voor het doorgeven van opmerkingen of vragen; en
vi. een aanduiding van welke voor de voorgestelde activiteit relevante milieu-informatie beschikbaar is; en
e. het feit dat de activiteit voorwerp is van een nationale of grensoverschrijdende milieu-effectrapportage.

3. De inspraakprocedures omvatten redelijke termijnen voor de verschillende fasen, die voldoende tijd laten voor het informeren van het publiek in overeenstemming met het voorgaande tweede lid en voor het publiek om zich gedurende de milieu-besluitvorming doeltreffend voor te bereiden en deel te nemen.

4. Elke Partij voorziet in vroegtijdige inspraak, wanneer alle opties open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden.

5. Elke Partij zou, indien van toepassing, potentiële aanvragers aan dienen te moedigen het betrokken publiek te identificeren, discussies aan te gaan en informatie te verstrekken betreffende de doelstellingen van hun aanvraag alvorens een vergunning aan te vragen.

6. Elke Partij stelt aan de bevoegde overheidsinstanties de eis dat zij het betrokken publiek voor inzage toegang verschaffen, op verzoek wanneer het nationale recht dit vereist, kosteloos en zodra deze beschikbaar wordt, tot alle informatie die relevant is voor de in dit artikel bedoelde besluitvorming die beschikbaar is ten tijde van de inspraakprocedure, onverminderd het recht van Partijen te weigeren bepaalde informatie bekend te maken in overeenstemming met het derde en vierde lid van artikel 4. De relevante informatie omvat ten minste, en onverminderd de bepalingen van artikel 4:
a. een beschrijving van het terrein en de fysieke en technische kenmerken van de voorgestelde activiteit, met inbegrip van een prognose van de verwachte residuen en emissies;
b. een beschrijving van de belangrijke effecten van de voorgestelde activiteit op het milieu;
c. een beschrijving van de beoogde maatregelen om de effecten, met inbegrip van emissies, te voorkomen en/of te verminderen;

d. een niet-technische samenvatting van het voorgaande;

e. een schets van de voornaamste door de aanvrager bestudeerde alternatieven; en

f. in overeenstemming met de nationale wetgeving, de voornaamste aan de overheidsinstantie uitgebrachte rapporten en adviezen op het tijdstip waarop het betrokken publiek dient te worden geïnformeerd in overeenstemming met het voorgaande tweede lid.

7. Inspraakprocedures bieden het publiek de mogelijkheid schriftelijk of, indien van toepassing, tijdens een hoorzitting of onderzoek met de verzoeker, alle opmerkingen, informatie, analyses of meningen naar voren te brengen die het relevant acht voor de voorgestelde activiteit.

8. Elke Partij waarborgt dat in het besluit naar behoren rekening wordt gehouden met het resultaat van de inspraak.

9. Elke Partij waarborgt dat, wanneer het besluit is genomen door de overheidsinstantie, het publiek terstond over het besluit wordt ingelicht in overeenstemming met de toepasselijke procedures. Elke Partij maakt de tekst van het besluit toegankelijk voor het publiek tezamen met de redenen en overwegingen waarop het besluit is gebaseerd.

10. Elke Partij waarborgt dat, wanneer een overheidsinstantie de voorwaarden voor het uitvoeren van een in het eerste lid bedoelde activiteit heroverweegt of aanpast, de bepalingen van de leden 2 tot en met 9 van dit artikel dienovereenkomstig worden toegepast, waar dit van toepassing is.

11. Elke Partij past, binnen het kader van haar nationale wetgeving, voor zover mogelijk en passend, bepalingen van dit artikel toe op besluiten over het al dan niet toestaan van de introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Artikel 7

Inspraak betreffende plannen, programma's en beleid betrekking hebbende op het milieu

Elke Partij treft passende praktische en/of andere voorzieningen voor inspraak voor het publiek gedurende de voorbereiding van plannen en programma's betrekking hebbende op het milieu, binnen een transparant en eerlijk kader, na het publiek de benodigde informatie te hebben verstrekt. In dit kader wordt artikel 6, derde, vierde en achtste lid toegepast. Het publiek dat kan inspreken wordt door de betreffende overheidsinstantie aangewezen met inachtneming van de doelstellingen van dit Verdrag. Voor zover passend spant elke Partij zich in om, bij de voorbereiding van beleid betrekking hebbende op het milieu mogelijkheden te scheppen voor inspraak.

Artikel 8

Inspraak tijdens de voorbereiding van uitvoerende regelingen en/of algemeen toepasselijke wettelijk bindende normatieve instrumenten

Elke Partij tracht doeltreffende inspraak in een passend stadium te bevorderen, en terwijl opties nog openstaan, gedurende de voorbereiding door overheidsinstanties van uitvoerende regelingen en andere algemeen toepasselijke wettelijk bindende regels die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het milieu. Hiertoe zouden de volgende stappen dienen te worden genomen:

a. er zouden voor doeltreffende inspraak toereikende termijnen dienen te worden vastgesteld;

b. ontwerp-regels zouden dienen te worden gepubliceerd of anderszins aan het publiek beschikbaar te worden gesteld; en

c. het publiek zou in de gelegenheid dienen te worden gesteld opmerkingen te maken, rechtstreeks of via representatieve overlegorganen.

Met het resultaat van de inspraak wordt zoveel mogelijk rekening gehouden.

Artikel 9

Toegang tot de rechter

1. Elke Partij waarborgt, binnen het kader van haar nationale wetgeving, dat een ieder die meent dat zijn of haar verzoek om informatie ingevolge artikel 4 veronachtzaamd, ten onrechte geheel of gedeeltelijk afgewezen of anderszins niet beantwoord is in overeenstemming met de bepalingen van dat artikel, toegang heeft tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan.

In de omstandigheden waarin een Partij in een dergelijk beroep bij een rechterlijke instantie voorziet, waarborgt zij dat een dergelijke persoon tevens toegang heeft tot een bij wet ingestelde snelle procedure die kosteloos of niet kostbaar is, voor heroverweging door een overheidsinstantie of toetsing door een onafhankelijk en onpartijdig orgaan anders dan een rechterlijke instantie.

Eindbeslissingen ingevolge het eerste lid zijn bindend voor de overheidsinstantie die de informatie bezit. De redengeving geschiedt schriftelijk, in ieder geval wanneer toegang tot informatie wordt geweigerd ingevolge dit lid.

2. Elke Partij waarborgt, binnen het kader van haar nationale wetgeving, dat leden van het betrokken publiek

a. die een voldoende belang hebben

dan wel

b. stellen dat inbreuk is gemaakt op een recht, wanneer het bestuursprocesrecht van een Partij dit als voorwaarde stelt,

toegang hebben tot een herzieningsprocedure voor een rechterlijke instantie en/of een ander bij wet ingesteld onafhankelijk en onpartijdig orgaan, om de materiële en formele rechtmatigheid te bestrijden van enig besluit, handelen of nalaten vallend onder de bepalingen van artikel 6 en, wanneer het nationale recht hierin voorziet en onverminderd het navolgende derde lid, andere relevante bepalingen van dit Verdrag.

Wat een voldoende belang en een inbreuk op een recht vormt wordt vastgesteld in overeenstemming met de eisen van nationaal recht en strokend met het doel aan het betrokken publiek binnen het toepassingsgebied van dit Verdrag ruim toegang tot de rechter te verschaffen. Hiertoe wordt het belang van elke niet-gouvernementele organisatie die voldoet aan de in artikel 2, vijfde lid, gestelde eisen voldoende geacht in de zin van het voorgaande onderdeel a. Dergelijke organisaties worden tevens geacht rechten te hebben waarop inbreuk kan worden gemaakt in de zin van het voorgaande onderdeel b.

De bepalingen van dit tweede lid sluiten niet de mogelijkheid uit van een herzieningsprocedure voor een bestuursrechtelijke instantie en laten onverlet de eis van het uitputten van de bestuursrechtelijke beroepsgang alvorens over te gaan tot rechterlijke herzieningsprocedures, wanneer die eis bestaat naar nationaal recht.

3. Aanvullend op en onverminderd de in het voorgaande eerste en tweede lid bedoelde herzieningsprocedures, waarborgt elke Partij dat leden van het publiek, wanneer zij voldoen aan de eventuele in haar nationale recht neergelegde criteria, toegang hebben tot bestuursrechtelijke of rechterlijke procedures om het handelen en nalaten van privé-personen en overheidsinstanties te betwisten die strijdig zijn met bepalingen van haar nationale recht betreffende het milieu.

4. Aanvullend op en onverminderd het voorgaande eerste lid, voorzien de in het voorgaande eerste, tweede en derde lid bedoelde procedures in passende en doeltreffende middelen, met inbegrip van, zo nodig, een dwangmiddel tot rechtsherstel en zijn zij billijk, snel en niet onevenredig kostbaar. Beslissingen ingevolge dit artikel zijn schriftelijk of worden schriftelijk vastgelegd. Beslissingen van rechterlijke instanties, en waar mogelijk van andere organen, zijn voor het publiek toegankelijk.

5. Om de doeltreffendheid van de bepalingen van dit artikel te bevorderen waarborgt elke Partij dat aan het publiek informatie wordt verstrekt over toegang tot bestuursrechtelijke en rechterlijke herzieningsprocedures en overweegt zij het instellen van passende mechanismen voor bijstand om financiële of andere belemmeringen voor de toegang tot de rechter weg te nemen of te verminderen.

Artikel 10

Vergadering van Partijen

1. De eerste vergadering van de Partijen wordt niet later bijeengeroepen dan een jaar na de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag. Daarna wordt ten minste een maal per twee jaar een gewone vergadering van de Partijen gehouden, tenzij anders besloten door de Partijen, of op schriftelijk verzoek van een Partij, mits binnen zes maanden na het meedelen van het verzoek aan alle Partijen door de Uitvoerend Secretaris van de Economische Commissie voor Europa, het genoemde verzoek gesteund wordt door ten minste een derde van de Partijen.

2. Bij hun vergaderingen toetsen de Partijen voortdurend de uitvoering van dit Verdrag op basis van regelmatig door de Partijen uitgebrachte rapporten, en, met dit doel voor ogen:

a. toetsen zij het beleid alsmede juridische en methodologische benaderingen inzake toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, met het oog op verdere verbetering ervan;

b. wisselen zij informatie uit aangaande ervaring verworven bij het sluiten en uitvoeren van bilaterale en multilaterale overeenkomsten of andere regelingen die van belang zijn voor de doelstellingen van dit Verdrag en waarbij een of meer van de Partijen partij zijn;

c. verzoeken zij, indien van toepassing, om de diensten van de relevante ECE-organen en van andere bevoegde internationale organen en speciale commissies, bij alle aspecten die verband houden met het verwezenlijken van de doelstellingen van dit Verdrag;

d. stellen zij alle subsidiaire organen in die zij noodzakelijk achten;

e. bereiden zij, indien van toepassing, protocollen bij dit Verdrag voor;

f. overwegen zij en nemen zij voorstellen aan voor wijzigingen van dit Verdrag in overeenstemming met de bepalingen van artikel 14;

g. overwegen zij en ondernemen zij elke aanvullende actie die vereist kan zijn voor het verwezenlijken van de doelstellingen van dit Verdrag;

h. overwegen zij en nemen zij bij hun eerste vergadering bij consensus een reglement van orde aan voor hun vergaderingen en de vergaderingen van subsidiaire organen;

i. toetsen zij tijdens hun eerste vergadering hun ervaring met het uitvoeren van de bepalingen van artikel 5, negende lid, en overwegen zij welke stappen nodig zijn voor het verder ontwikkelen van het in dat lid bedoelde systeem, met inachtneming van internationale processen en ontwikkelingen, met inbegrip van de uitwerking van een passend instrument voor registers of inventarisaties van het uitstoten en overbrengen van verontreiniging die als bijlage bij dit Verdrag kunnen worden opgenomen.

3. De vergadering van de Partijen kan, zo nodig, op basis van consensus het instellen van financiële regelingen overwegen.

4. De Verenigde Naties, de gespecialiseerde VN-agentschappen en de Internationale Organisatie voor Atoomenergie, alsmede elke Staat of regionale organisatie voor economische integratie die ingevolge artikel 17 het recht heeft dit Verdrag te ondertekenen maar geen Partij bij dit Verdrag is, en elke intergouvernementele organisatie die bevoegd is op de gebieden waarop dit Verdrag betrekking heeft, hebben het recht als waarnemers deel te nemen aan de vergaderingen van de Partijen.

5. Elke niet-gouvernementele organisatie die bevoegd is op de gebieden waarop dit Verdrag betrekking heeft, die de Uitvoerend Secretaris van de Ecomische Commissie voor Europa op de hoogte heeft gesteld van haar wens vertegenwoordigd te zijn bij een vergadering van de Partijen heeft het recht deel te nemen als waarnemer tenzij ten minste een derde van de ter vergadering aanwezige Partijen bezwaar maken.

6. Voor de toepassing van het voorgaande vierde en vijfde lid voorziet het in het voorgaande tweede lid, onderdeel h., bedoelde reglement van orde in praktische regelingen voor de toelatingsprocedure en andere relevante voorwaarden.

Artikel 11

Stemrecht

1. Behoudens het bepaalde in het navolgende tweede lid heeft elke Partij bij dit Verdrag één stem.

2. Regionale organisaties voor economische intregratie oefenen, ten aanzien van aangelegenheden die onder hun bevoegdheid vallen, hun stemrecht uit met een aantal stemmen dat gelijk is aan het aantal van hun lidstaten die Partij zijn bij dit Verdrag. Deze organisaties oefenen hun stemrecht niet uit indien hun lidstaten hun stemrecht uitoefenen, en omgekeerd.

Artikel 12

Secretariaat

De Uitvoerend Secretaris van de Economische Commissie voor Europa verricht de volgende secretariaatstaken:

a. het beleggen en voorbereiden van vergaderingen van de Partijen;

b. het toezenden aan de Partijen van verslagen en andere in overeenstemming met de bepalingen van dit Verdrag ontvangen informatie; en

c. andere taken als door de Partijen kunnen worden bepaald.

Artikel 13

Bijlagen

De bijlagen bij dit Verdrag maken een integrerend deel daarvan uit.

Artikel 14

Wijzigingen van het Verdrag

1. Elke Partij kan wijzigingen van dit Verdrag voorstellen.

2. Teksten van voorstellen tot wijziging van dit Verdrag worden schriftelijk ingediend bij de Uitvoerend Secretaris van de Economische Commissie voor Europa, die ze ten minste negentig dagen voor de vergadering van de Partijen tijdens welke zij ter aanneming zullen worden voorgelegd, doet toekomen aan alle Partijen.

3. De Partijen stellen alles in het werk om consensus te bereiken over voorgestelde wijzigingen van dit Verdrag. Indien alle pogingen om consensus te bereiken zijn uitgeput, en geen overeenstemming is bereikt, wordt de wijziging in laatste instantie aangenomen met een meerderheid van drievierde van de stemmen van de op de vergadering aanwezige Partijen die hun stem uitbrengen.

4. Wijzigingen van dit Verdrag die zijn aangenomen in overeenstemming met het voorgaande derde lid worden door de Depositaris aan alle Partijen toegezonden voor bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding. Wijzigingen van dit Verdrag anders dan die van een bijlage worden van kracht voor Partijen die deze hebben bekrachtigd, goedgekeurd of aanvaard op de negentigste dag na de ontvangst door de Depositaris van de kennisgeving van hun bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding door ten minste drievierde van deze Partijen. Daarna worden zij van kracht voor elke andere Partij op de negentigste dag nadat die Partij haar akte van bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding van de wijzigingen nederlegt.

5. Een Partij die niet in staat is een wijziging van een bijlage bij dit Verdrag goed te keuren stelt de Depositaris hiervan schriftelijk in kennis binnen twaalf maanden na het bericht van de aanneming. De Depositaris stelt alle Partijen onverwijld in kennis van elke kennisgeving die hij ontvangt. Een Partij kan te allen tijde een eerder gedane kennisgeving vervangen door een verklaring van aanvaarding, en na nederlegging van een akte van aanvaarding bij de Depositaris, worden de wijzigingen van een dergelijke bijlage voor die Partij van kracht.

6. Na het verstrijken van twaalf maanden na de datum van haar toezending door de Depositaris als voorzien in het voorgaande vierde lid wordt een wijziging van een bijlage van kracht voor die Partijen die bij de Depositaris geen kennisgeving hebben ingediend in overeenstemming met de bepalingen van het voorgaande vijfde lid, mits niet meer dan eenderde van de Partijen een dergelijke kennisgeving hebben ingediend.

7. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder „aanwezige Partijen die hun stem uitbrengen", verstaan de Partijen die aanwezig zijn en een stem vóór of tegen een voorstel uitbrengen.

Artikel 15

Toezicht op naleving

De Vergadering van de Partijen stelt, op basis van consensus, facultatieve regelingen vast van niet-confronterende, niet-rechterlijke en raadplegende aard voor toetsing van de naleving van de bepalingen van dit Verdrag. Deze regelingen laten ruimte voor passende betrokkenheid van het publiek en kunnen de optie omvatten mededelingen van leden van het publiek over aangelegenheden met betrekking tot dit Verdrag in overweging te nemen.

Artikel 16

Regeling van geschillen

1. Indien tussen twee of meer Partijen een geschil ontstaat over de uitlegging of de toepassing van dit Verdrag, trachten zij dit op te lossen door onderhandeling of volgens een andere voor de partijen bij het geschil aanvaardbare methode voor de regeling van geschillen.

2. Een Partij kan bij ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring van of toetreding tot dit Verdrag, of te allen tijde daarna, schriftelijk aan de Depositaris mededelen dat zij, in geval van een geschil dat niet wordt opgelost in overeenstemming met het voorgaande eerste lid, de toepassing van de volgende methode voor het regelen van geschillen, dan wel één van beide, als verplicht aanvaardt ten aanzien van iedere Partij die dezelfde verplichting aanvaardt:

a. voorlegging van het geschil aan het Internationale Gerechtshof;

b. arbitrage in overeenstemming met de procedure omschreven in bijlage II.

3. Indien de partijen bij het geschil beide in het voorgaande tweede lid genoemde methoden voor de regeling van geschillen hebben aanvaard, kan het geschil alleen aan het Internationaal Gerechtshof worden voorgelegd, tenzij de partijen anders overeenkomen.

Artikel 17

Ondertekening

Dit Verdrag staat op 25 juni 1998 te Aarhus (Denemarken), en daarna tot 21 december 1998 op de Zetel van de Verenigde Naties te New York, open voor ondertekening door de lidstaten van de Economische Commissie voor Europa alsmede door Staten die een consultatieve status bij de Europese Commissie voor Europa hebben krachtens de paragrafen 8 en 11 van resolutie 36 (IV) van 28 maart 1947 van de Economische en Sociale Raad, en door regionale organisaties voor economische integra-

tie opgericht door soevereine Staten die lid zijn van de Economische Commissie voor Europa, waaraan de lidstaten bevoegdheden hebben overgedragen ten aanzien van aangelegenheden die onder dit Verdrag vallen, met inbegrip van de bevoegdheid ten aanzien van deze aangelegenheden verdragen aan te gaan.

Artikel 18

Depositaris

De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties treedt op als Depositaris van dit Verdrag.

Artikel 19

Bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring en toetreding

1. Dit Verdrag dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd door ondertekenende Staten en regionale organisaties voor economische integratie.

2. Dit Verdrag staat vanaf 22 december 1998 open voor toetreding door de Staten en regionale organisaties voor economische integratie bedoeld in artikel 17.

3. Elke andere, niet in het voorgaande tweede lid bedoelde Staat die lid is van de Verenigde Naties kan toetreden tot het Verdrag na goedkeuring door de Vergadering van de Partijen.

4. Iedere organisatie zoals bedoeld in artikel 17 die Partij wordt bij dit Verdrag zonder dat een van haar lidstaten Partij is, is gebonden door alle verplichtingen krachtens dit Verdrag. Indien een of meer lidstaten van een dergelijke organisatie Partij bij dit Verdrag zijn, beslissen de organisatie en haar lidstaten over hun onderscheiden verantwoordelijkheden ten aanzien van de nakoming van hun verplichtingen krachtens dit Verdrag. In dat geval mogen de organisatie en de lidstaten niet tegelijkertijd rechten krachtens dit Verdrag uitoefenen.

5. In hun akten van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding vermelden de regionale organisaties voor economische integratie bedoeld in artikel 17 de reikwijdte van hun bevoegdheid ten aanzien van de aangelegenheden die onder dit Verdrag vallen. Deze organisaties doen de Depositaris tevens mededeling van elke wezenlijke verandering in de reikwijdte van hun bevoegdheid.

Artikel 20

Inwerkingtreding

1. Dit Verdrag treedt in werking op de negentigste dag na de datum van nederlegging van de zestiende akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

2. Voor de toepassing van het voorgaande eerste lid wordt de door een regionale organisatie voor economische integratie neergelegde akte niet meegeteld naast akten die zijn nedergelegd door lidstaten van die organisatie.

3. Ten aanzien van elke Staat of organisatie bedoeld in artikel 17 die dit Verdrag bekrachtigt, aanvaardt of goedkeurt of ertoe toetreedt na de nederlegging van de zestiende akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, treedt het Verdrag in werking op de negentigste dag na de datum van nederlegging door de Staat of organisatie van zijn of haar akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

Artikel 21

Opzegging

Elke Partij kan, te allen tijde na drie jaar vanaf de datum waarop dit Verdrag ten aanzien van die Partij in werking is getreden, het Verdrag opzeggen door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de Depositaris. De opzegging wordt van kracht op de negentigste dag na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de Depositaris.

Artikel 22

Authentieke teksten

Het originele exemplaar van dit Verdrag, waarvan de Engelse, de Franse en de Russische tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, hiertoe naar behoren gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN te Aarhus (Denemarken), de vijfentwintigste juni negentien honderd achtennegentig.

(Voor de ondertekeningen zie blz. 42 en 43 van Trb. 1998, 289 en blz. 1 van dit Tractatenblad)

Bijlage I

Lijst van activiteiten bedoeld in artikel 6, eerste lid, onderdeel a

1. Energiesector:

– Aardolie- en gasraffinaderijen;
– Installaties voor vergassing en vloeibaarmaking;
– Thermische centrales en andere verbrandingsinstallaties met een warmtevermogen van ten minste 50 megawatt (MW);
– Cokesfabrieken;
– Kerncentrales en andere kernreactoren, met inbegrip van de ontmanteling of buitengebruikstelling van dergelijke centrales of reactoren[1]) (met uitzondering van onderzoeksinstallaties voor de productie en verwerking van splijt- en kweekstoffen, met een constant vermogen van ten hoogste 1 thermische kW).
– Installaties voor de opwerking van bestraalde splijtstoffen;
– Installaties die ontworpen zijn:
  – voor de productie of de verrijking van splijtstoffen,
  – voor de behandeling van bestraalde splijtstoffen of hoog radioactief afval,
  – voor de definitieve verwijdering van bestraalde splijtstoffen,
  – uitsluitend voor de definitieve verwijdering van radioactief afval,
  – uitsluitend voor de (voor meer dan tien jaar geplande) opslag van bestraalde splijtstoffen of radioactief afval op een andere plaats dan het productieterrein.

2. Productie en verwerking van metalen:
– Installaties voor het roosten of sinteren van ertsen, met inbegrip van zwavelhoudend erts.
– Installaties voor de productie van ijzer of staal (primaire of secundaire smelting), met inbegrip van uitrusting voor continugieten, met een capaciteit van meer dan 2,5 ton per uur;
– Installaties voor de verwerking van ferrometalen door
  i. warmwalsen met een capaciteit van meer dan 20 ton ruwstaal per uur;
  ii. smeden met hamers met een slagarbeid van meer dan 50 kilojoule per hamer, wanneer een thermisch vermogen van meer dan 20 MW wordt gebruikt;
  iii het aanbrengen van deklagen van gesmolten metaal met een verwerkingscapaciteit van meer dan 2 ton ruwstaal per uur;

[1]) Kerncentrales en andere kernreactoren houden op zulke installaties te zijn wanneer alle splijtstoffen en andere radioactief besmette elementen permanent van de plaats van de installatie zijn verwijderd.

– Smelterijen van ferrometalen met een productiecapaciteit van meer dan 20 ton per dag;

– Installaties:

i. voor de winning van ruwe non-ferrometalen uit erts, concentraat of secundaire grondstoffen met metallurgische, chemische of elektrolytische procédés;

ii. voor het smelten, van non-ferrometalen met inbegrip van het legeringen, inclusief terugwinningsproducten (affineren, vormgieten, etc.) met een smeltcapaciteit van meer dan 4 ton per dag voor lood en cadmium of 20 ton per dag voor alle andere metalen;

– Installaties voor oppervlaktebehandeling van metalen en kunststoffen door middel van een elektrolytisch of chemisch procédé wanneer de inhoud van de gebruikte behandelingsbaden meer dan 30 m3 bedraagt.

3. Minerale industrie:

– Installaties voor de productie van cementklinkers in draaiovens met een productiecapaciteit van meer dan 500 ton per dag, of van ongebluste kalk in draaiovens met een productiecapaciteit van meer dan 50 ton per dag of in andere ovens met een productiecapaciteit van meer dan 50 ton per dag;

– Installaties voor de winning van asbest en de fabricage van asbestproducten;

– Installaties voor de fabricage van glas, met inbegrip van installaties voor de fabricage van glasvezels, met een smeltcapaciteit van meer dan 20 ton per dag;

– Installaties voor het smelten van minerale stoffen, met inbegrip van installaties voor de fabricage van mineraalvezels, met een smeltcapaciteit van meer dan 20 ton per dag;

– Installaties voor de fabricage van keramische producten door middel van verhitting, met name dakpannen, bakstenen, vuurvaste stenen, tegels, aardewerk of porselein, met een productiecapaciteit van meer dan 75 ton per dag, en/of met een ovencapaciteit van meer dan 4 m3 en met een plaatsingsdichtheid per oven van meer dan 300 kg/m3.

4. Chemische industrie: onder fabricage in de zin van de categorieën van activiteiten van deze paragraaf wordt verstaan de fabricage van in de onderdelen a. tot en met g. genoemde stoffen of groepen van stoffen op industriële schaal door chemische omzetting:

a. Chemische installaties voor de fabricage van organisch-chemische basisproducten, zoals:

i. eenvoudige koolwaterstoffen (lineaire of cyclische, verzadigde of onverzadigde, alifatische of aromatische);

ii. zuurstofhoudende koolwaterstoffen zoals alcoholen, aldehyden, ketonen, carbonzuren, esters, acetaten, ethers, peroxiden, epoxyharsen;

iii. zwavelhoudende koolwaterstoffen;

iv. stikstofhoudende koolwaterstoffen zoals aminen, amiden, nitroso-, nitro- en nitraatverbindingen, nitrillen, cyanaten, isocyanaten;

v. fosforhoudende koolwaterstoffen;
vi. halogeenhoudende koolwaterstoffen;
vii. organometaalverbindingen;
viii. kunststofbasisproducten (polymeren, kunstvezels en cellulosevezels);
ix. synthetisch rubber;
x. kleurstoffen en pigmenten;
xi. tensioactieve stoffen en tensiden;

b. Chemische installaties voor de fabricage van anorganisch-chemische basisproducten, zoals:
i. van gassen, zoals ammoniak, chloor of chloorwaterstof, fluor of fluorwaterstof, kooloxiden, zwavelverbindingen, stikstofoxiden, waterstof, zwaveldioxide, carbonyldichloride;
ii. van zuren, zoals chroomzuur, fluorwaterstofzuur, fosforzuur, salpeterzuur, zoutzuur, zwavelzuur, oleum, zwaveligzuren;
iii. van basen, zoals ammoniumhydroxide, kaliumhydroxide, natriumhydroxide;
iv. van zouten, zoals ammoniumchloride, kaliumchloraat, kaliumcarbonaat, natriumcarbonaat, perboraat, zilvernitraat;
v. van niet-metalen, metaaloxiden of andere anorganische verbindingen zoals calciumcarbide, silicium, siliciumcarbide;

c. Chemische installaties voor de fabricage van fosfaat-, stikstof- of kaliumhoudende meststoffen (enkelvoudige of samengestelde meststoffen);

d. Chemische installaties voor de fabricage van basisproducten voor gewasbescherming en van biociden;

e. Installaties voor de fabricage van farmaceutische basisproducten die een chemisch of biologisch procédé gebruiken;

f. Chemische installaties voor de fabricage van explosieven;

g. Chemische installaties waarin een chemische of biologische bewerking wordt toegepast voor de fabricage van eiwitadditieven voor voedsel, gisten en andere eiwitstoffen.

5. Afvalbeheer:
– Installaties voor de verbranding, de nuttige toepassing, de chemische behandeling of het storten van gevaarlijke afvalstoffen;
– Installaties voor de verbranding van stedelijk afval met een capaciteit van meer dan 3 ton per uur;
– Installaties voor de verwijdering van ongevaarlijke afvalstoffen met een capaciteit van meer dan 50 ton per dag;
– Stortplaatsen die meer dan 10 ton per dag ontvangen of een totale capaciteit van meer dan 25.000 ton hebben, met uitzondering van stortplaatsen voor inerte afvalstoffen.

6. Rioolwaterzuiveringsinstallaties met een capaciteit van meer dan 150.000 inwonerequivalenten.

7. Industriële installaties voor:
a. de fabricage van papierpulp uit hout of uit andere vezelstoffen;

b. de fabricage van papier en karton met een productiecapaciteit van meer dan 20 ton per dag.

8. a. Aanleg van spoorlijnen voor spoorverkeer over lange afstand en aanleg van vliegvelden[1]) met een start- en landingsbaan van ten minste 2100 meter.

b. Aanleg van autosnelwegen en autowegen;[2])

c. Aanleg van nieuwe wegen met vier of meer rijstroken, of verlegging en/of verbreding van bestaande wegen met twee rijstroken of minder tot wegen met vier of meer rijstroken, wanneer de nieuwe weg, het verlegde en/of verbrede weggedeelte een ononderbroken lengte van 10 km of meer heeft.

9. a. Waterwegen en havens voor de binnenscheepvaart voor schepen van meer dan 1350 ton;

b. Zeehandelshavens, met het land verbonden en buiten havens gelegen pieren voor lossen en laden (met uitzondering van pieren voor veerboten) die schepen van meer dan 1350 ton kunnen ontvangen.

10. Werkzaamheden voor het onttrekken of kunstmatig aanvullen van grondwater wanneer het jaarlijks volume onttrokken of aangevuld water 10 miljoen m^3 of meer bedraagt.

11. a. Projecten voor de overbrenging van water tussen stroomgebieden wanneer deze overbrenging ten doel heeft eventuele waterschaarste te voorkomen en de hoeveelheid overgebracht water meer bedraagt dan 100 miljoen m^3 per jaar;

b. In alle andere gevallen, projecten voor de overbrenging van water tussen stroomgebieden wanneer het meerjarig gemiddelde jaardebiet van het bekken waaraan het water wordt onttrokken meer bedraagt dan 2000 miljoen m^3 per jaar en de hoeveelheid overgebracht water 5% van dit debiet overschrijdt.

In beide gevallen is overbrenging van via leidingen aangevoerd drinkwater uitgesloten.

12. Commerciële winning van aardolie en aardgas wanneer de gewonnen hoeveelheid meer dan 500 ton aardolie per dag of meer dan 500.000 m^3 aardgas per dag bedraagt.

13. Stuwdammen en andere installaties voor het stuwen of permanent opslaan van water, wanneer een nieuwe of extra hoeveelheid water van meer dan 10 miljoen m^3 wordt gestuwd of opgeslagen.

---

[1]) Voor de toepassing van dit Verdrag wordt onder „vliegveld" verstaan een vliegveld dat beantwoordt aan de definitie van het Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart (Chicago, 1944), tot oprichting van de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (bijlage 14).

[2]) Voor de toepassing van dit Verdrag wordt onder „autoweg" verstaan een weg die beantwoordt aan de definitie van de Europese Overeenkomst inzake internationale hoofdverkeerswegen van 15 november 1975.

14. Pijpleidingen voor gas, olie of chemicaliën met een diameter van meer dan 800 mm en een lengte van meer dan 40 km.

15. Installaties voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij met meer dan:
a. 40.000 plaatsen voor pluimvee;
b. 2.000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 30 kg); of
c. 750 plaatsen voor zeugen.

16. Steengroeven en dagbouwmijnen met een terreinoppervlakte van meer dan 25 hectare, of turfwinning met een terreinoppervlakte van meer dan 150 hectare.

17. Aanleg van bovengrondse hoogspanningsleidingen van 220 kV of meer en langer dan 15 km.

18. Installaties voor de opslag van aardolie, petrochemische of chemische producten met een capaciteit van 200.000 ton of meer.

19. Overige activiteiten:
– installaties voor de voorbehandeling (wassen, bleken, merceriseren) of het verven van vezels of textiel met een verwerkingscapaciteit van meer dan 10 ton per dag;
– installaties voor het looien van huiden met een verwerkingscapaciteit van meer dan 12 ton eindproducten per dag;
a. abattoirs met een productiecapaciteit van meer dan 50 ton per dag geslachte dieren;
b. bewerking en verwerking bestemd voor de fabricage van levensmiddelen van:
i. dierlijke grondstoffen (andere dan melk) met een productiecapaciteit van meer dan 75 ton eindproducten per dag;
ii. plantaardige grondstoffen met een productiecapaciteit van meer dan 300 ton eindproducten per dag (gemiddelde waarde op kwartaalbasis);
c. bewerking en verwerking van melk, met een hoeveelheid ontvangen melk van meer dan 200 ton per dag (gemiddelde waarde op jaarbasis);
– installaties voor de destructie of verwerking van kadavers en dierlijk afval met een verwerkingscapaciteit van meer dan 10 ton per dag;
– installaties voor de oppervlaktebehandeling van stoffen, voorwerpen of producten waarin organische oplosmiddelen worden gebruikt, in het bijzonder voor het appreteren, bedrukken, het aanbrengen van een laag, het ontvetten, het vochtdicht maken, lijmen, verven, reinigen of impregneren, met een verbruikscapaciteit van meer dan 150 kg oplosmiddel per uur of meer dan 200 ton per jaar;
– installaties voor de fabricage van koolstof (harde gebrande steenkool) of elektrografiet door verbranding of grafitisering.

20. Activiteiten die niet vallen onder de voorgaande paragrafen 1 tot en met 19 wanneer in inspraak is voorzien ingevolge een procedure voor milieu-effectbeoordeling in overeenstemming met nationale wetgeving.

21. De bepaling van artikel 6, eerste lid, onderdeel a., van dit Verdrag is niet van toepassing op de hiervoor genoemde projecten die uitsluitend of voornamelijk worden uitgevoerd voor onderzoek, ontwikkeling en het testen van nieuwe methoden of producten gedurende minder dan twee jaar, tenzij aannemelijk is dat zij een aanzienlijk nadelig effect hebben op milieu of gezondheid.

22. Op elke wijziging of uitbreiding van activiteiten is, wanneer zulk een wijziging of uitbreiding op zichzelf voldoet aan de in deze bijlage omschreven criteria/drempels, artikel 6, eerste lid, onderdeel a., van dit Verdrag van toepassing. Op elke andere wijziging of uitbreiding van activiteiten is artikel 6, eerste lid, onderdeel b., van dit Verdrag van toepassing.

Bijlage II

Arbitrage

1. Indien een geschil aan arbitrage wordt onderworpen ingevolge artikel 16, tweede lid, van dit Verdrag, stelt/stellen een of meer van de partijen bij het geschil het secretariaat in kennis van het onderwerp van arbitrage, onder vermelding van de artikelen van dit Verdrag over de uitlegging of toepassing waarvan een geschil is ontstaan. Het secretariaat zendt de ontvangen informatie toe aan alle Partijen bij dit Verdrag.

2. Het scheidsgerecht bestaat uit drie leden. De eisende partij(en) en de andere partij(en) bij het geschil benoemen elk een arbiter, en de twee aldus benoemde arbiters wijzen met gezamenlijke instemming de derde arbiter aan, die voorzitter van het scheidsgerecht wordt. De derde arbiter mag geen onderdaan van een van de partijen bij het geschil zijn, noch mag hij of zij zijn of haar gewone verblijfplaats op het grondgebied van een van die partijen hebben, of in dienst zijn bij een van hen, of in een andere hoedanigheid reeds bij de aangelegenheid betrokken zijn geweest.

3. Indien de voorzitter van het scheidsgerecht niet is aangewezen binnen twee maanden na de benoeming van de tweede arbiter, wijst de Uitvoerend Secretaris van de Economische Commissie voor Europa, op verzoek van een van beide partijen bij het geschil, binnen een nieuwe termijn van twee maanden de voorzitter aan.

4. Indien een van de partijen bij het geschil niet binnen een maand nadat zij het verzoek daartoe heeft ontvangen, een arbiter heeft benoemd, kan de andere partij dit mededelen aan de Uitvoerend Secretaris van de Economische Commissie voor Europa, die binnen een nieuwe termijn van twee maanden de voorzitter van het scheidsgerecht aanwijst. Vervolgens verzoekt de voorzitter van het scheidsgerecht de partij die

nog geen arbiter heeft benoemd, dit binnen twee maanden te doen. Indien zij dit binnen dat tijdvak niet doet, deelt de voorzitter dit mede aan de Uitvoerend Secretaris van de Economische Commissie voor Europa, die vervolgens binnen een volgend tijdvak van twee maanden de benoeming verricht.

5. Het scheidsgerecht neemt zijn beslissing in overeenstemming met het internationale recht en met de bepalingen van dit Verdrag.

6. Ieder krachtens de bepalingen van deze Bijlage ingesteld scheidsgerecht stelt zijn eigen procedureregels vast.

7. De beslissingen van het scheidsgerecht betreffende zowel procedures als aan hem voorgelegde aangelegenheden worden genomen met een meerderheid van de stemmen van zijn leden.

8. Het scheidsgerecht kan alle passende maatregelen nemen ter vaststelling van de feiten.

9. De partijen bij het geschil doen alles wat in hun vermogen ligt om het werk van het scheidsgerecht te vergemakkelijken, met name door:
a. het scheidsgerecht alle relevante documenten, voorzieningen en informatie te verstrekken;
b. het scheidsgerecht indien nodig in staat te stellen getuigen of deskundigen op te roepen en te horen.

10. De partijen en de arbiters beschermen de vertrouwelijkheid van de informatie die zij gedurende het werk van het scheidsgerecht in vertrouwen verkrijgen.

11. Het scheidsgerecht kan, op verzoek van een van de partijen, tussentijdse beschermingsmaatregelen aanbevelen.

12. Indien een van de partijen bij het geschil niet voor het scheidsgerecht verschijnt of haar zaak niet verdedigt, kan de andere partij het scheidsgerecht verzoeken de procedure voort te zetten en zijn uiteindelijke beslissing te nemen. Het feit dat een partij niet voor het scheidsgerecht verschijnt of haar zaak niet verdedigt, vormt geen belemmering voor de voortzetting van de procedure.

13. Het scheidsgerecht kan tegeneisen die rechtstreeks voortkomen uit de aangelegenheid die het onderwerp van het geschil is, horen en erover beslissen.

14. Tenzij het scheidsgerecht anders bepaalt vanwege de bijzondere omstandigheden van de zaak, worden de kosten van het scheidsgerecht, met inbegrip van de honorering van zijn leden, in gelijke delen gedragen door de partijen bij het geschil. Het scheidsgerecht houdt een overzicht van al zijn kosten bij, en verstrekt de partijen daarvan een eindopgave.

15. Iedere Partij bij dit Verdrag die een belang ten aanzien van het recht heeft bij de aangelegenheid die het onderwerp van het geschil is,

en waarvoor de beslissing van het scheidsgerecht gevolgen kan hebben, kan zich met de instemming van het scheidsgerecht voegen in de procedure.

16. Het scheidsgerecht doet zijn uitspraak binnen vijf maanden na de datum waarop het werd ingesteld, tenzij het het noodzakelijk acht deze termijn te verlengen met een termijn van ten hoogste vijf maanden.

17. De uitspraak van het scheidsgerecht dient vergezeld te gaan van een uiteenzetting van de gronden. De uitspraak is onherroepelijk en bindend voor alle partijen bij het geschil. De uitspraak wordt door het scheidsgerecht toegezonden aan de partijen bij het geschil en aan het secretariaat. Het secretariaat zendt de ontvangen informatie toe aan alle Partijen bij dit Verdrag.

18. Ieder geschil dat tussen partijen ontstaat betreffende de uitlegging of tenuitvoerlegging van de uitspraak kan door elk van de partijen worden voorgelegd aan het scheidsgerecht dat de uitspraak heeft gedaan of, indien het daaraan niet kan worden voorgelegd, aan een ander scheidsgerecht dat hiertoe wordt ingesteld op dezelfde wijze als het eerstbedoelde scheidsgerecht.

D. PARLEMENT

Zie *Trb.* 1998, 289.

E. BEKRACHTIGING

In overeenstemming met artikel 19, eerste lid, van het Verdrag hebben de volgende staten een akte van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties:

Roemenië	11 juli 2000
Denemarken[1])	29 september 2000

[1]) Onder de verklaring dat de goedkeuring niet van toepassing is op de Faeröer en Groenland

F. TOETREDING

In overeenstemming met artikel 19, tweede lid, van het Verdrag heeft de volgende staat een akte van toetreding nedergelegd bij de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties:

Azerbeidzjan	23 maart 2000

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 1998, 289.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1998, 289.
Voor het op 7 december 1944 te Chicago tot stand gekomen Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart zie ook *Trb.* 1999, 108.

Uitgegeven de *negentiende* april 2001.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. J. VAN AARTSEN

TR82592
ISSN 0920 - 2218
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 2001

45 (1998) Nr. 1

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1998 Nr. 289

A. TITEL

Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieu-aangelegenheden, met Bijlagen;
Aarhus, 25 juni 1998

Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters

The Parties to this Convention,

Recalling principle 1 of the Stockholm Declaration on the Human Environment,

Recalling also principle 10 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Recalling further General Assembly resolutions 37/7 of 28 October 1982 on the World Charter for Nature and 45/94 of 14 December 1990 on the need to ensure a healthy environment for the well-being of individuals,

Recalling the European Charter on Environment and Health adopted at the First European Conference on Environment and Health of the World Health Organization in Frankfurt-am-Main, Germany, on 8 December 1989,

Affirming the need to protect, preserve and improve the state of the environment and to ensure sustainable and environmentally sound development,

Recognizing that adequate protection of the environment is essential to human well-being and the enjoyment of basic human rights, including the right to life itself,

Recognizing also that every person has the right to live in an environment adequate to his or her health and well-being, and the duty, both individually and in association with others, to protect and improve the environment for the benefit of present and future generations,

Considering that, to be able to assert this right and observe this duty, citizens must have access to information, be entitled to participate in decision-making and have access to justice in environmental matters, and acknowledging in this regard that citizens may need assistance in order to exercise their rights,

Recognizing that, in the field of the environment, improved access to information and public participation in decision-making enhance the quality and the implementation of decisions, contribute to public awareness of environmental issues, give the public the opportunity to express

[1]) De Russische tekst is niet afgedrukt.

Convention sur l'accès à l'information, la participation du public au processus décisionnel et l'accès à la justice en matière d'environnement

Les Parties à la présente Convention,

Rappelant le premier principe de la Déclaration de Stockholm sur l'environnement humain,

Rappelant aussi le principe 10 de la Déclaration de Rio sur l'environnement et le développement,

Rappelant en outre les résolutions de l'Assemblée générale 37/7 du 28 octobre 1982 relative à la Charte mondiale de la nature et 45/94 du 14 décembre 1990 relative à la nécessité d'assurer un environnement salubre pour le bien-être de chacun,

Rappelant également la Charte européenne sur l'environnement et la santé adoptée à la Première Conférence européenne sur l'environnement et la santé qui s'est tenue sous l'égide de l'Organisation mondiale de la santé à Francfort-sur-le-Main (Allemagne) le 8 décembre 1989,

Affirmant la nécessité de protéger, de préserver et d'améliorer l'état de l'environnement et d'assurer un développement durable et écologiquement rationnel,

Reconnaissant qu'une protection adéquate de l'environnement est essentielle au bien-être de l'homme ainsi qu'à la jouissance des droits fondamentaux, y compris du droit à la vie lui-même,

Reconnaissant également que chacun a le droit de vivre dans un environnement propre à assurer sa santé et son bien-être et le devoir, tant individuellement qu'en association avec d'autres, de protéger et d'améliorer l'environnement dans l'intérêt des générations présentes et futures,

Considérant qu'afin d'être en mesure de faire valoir ce droit et de s'acquitter de ce devoir, les citoyens doivent avoir accès à l'information, être habilités à participer au processus décisionnel et avoir accès à la justice en matière d'environnement, étant entendu qu'ils peuvent avoir besoin d'une assistance pour exercer leurs droits,

Reconnaissant que, dans le domaine de l'environnement, un meilleur accès à l'information et la participation accrue du public au processus décisionnel permettent de prendre de meilleures décisions et de les appliquer plus efficacement, contribuent à sensibiliser le public aux pro-

its concerns and enable public authorities to take due account of such concerns,

Aiming thereby to further the accountability of and transparency in decision-making and to strengthen public support for decisions on the environment,

Recognizing the desirability of transparency in all branches of government and inviting legislative bodies to implement the principles of this Convention in their proceedings,

Recognizing also that the public needs to be aware of the procedures for participation in environmental decision-making, have free access to them and know how to use them,

Recognizing further the importance of the respective roles that individual citizens, non-governmental organizations and the private sector can play in environmental protection,

Desiring to promote environmental education to further the understanding of the environment and sustainable development and to encourage widespread public awareness of, and participation in, decisions affecting the environment and sustainable development,

Noting, in this context, the importance of making use of the media and of electronic or other, future forms of communication,

Recognizing the importance of fully integrating environmental considerations in governmental decision-making and the consequent need for public authorities to be in possession of accurate, comprehensive and up-to-date environmental information,

Acknowledging that public authorities hold environmental information in the public interest,

Concerned that effective judicial mechanisms should be accessible to the public, including organizations, so that its legitimate interests are protected and the law is enforced,

Noting the importance of adequate product information being provided to consumers to enable them to make informed environmental choices,

Recognizing the concern of the public about the deliberate release of genetically modified organisms into the environment and the need for increased transparency and greater public participation in decision-making in this field,

blèmes environnementaux, lui donnent la possibilité d'exprimer ses préoccupations et aident les autorités publiques à tenir dûment compte de celles-ci,

Cherchant par là à favoriser le respect du principe de l'obligation redditionnelle et la transparence du processus décisionnel et à assurer un appui accru du public aux décisions prises dans le domaine de l'environnement,

Reconnaissant qu'il est souhaitable que la transparence règne dans toutes les branches de l'administration publique et invitant les organes législatifs à appliquer les principes de la présente Convention dans leurs travaux,

Reconnaissant également que le public doit avoir connaissance des procédures de participation au processus décisionnel en matière d'environnement, y avoir librement accès et savoir comment les utiliser,

Reconnaissant en outre le rôle important que les citoyens, les organisations non gouvernementales et le secteur privé peuvent jouer dans le domaine de la protection de l'environnement,

Désireuses de promouvoir l'éducation écologique afin de faire mieux comprendre ce que sont l'environnement et le développement durable et d'encourager le grand public à être attentif aux décisions qui ont des incidences sur l'environnement et le développement durable et à participer à ces décisions,

Notant, à cet égard, qu'il est important de recourir aux médias ainsi qu'aux modes de communication électroniques et aux autres modes de communication qui apparaîtront dans l'avenir,

Reconnaissant qu'il est important que les gouvernements tiennent pleinement compte dans leur processus décisionnel des considérations liées à l'environnement et que les autorités publiques doivent donc disposer d'informations exactes, détaillées et à jour sur l'environnement,

Sachant que les autorités publiques détiennent des informations relatives à l'environnement dans l'intérêt général,

Souhaitant que le public, y compris les organisations, aient accès à des mécanismes judiciaires efficaces afin que leurs intérêts légitimes soient protégés et la loi respectée,

Notant qu'il est important d'informer convenablement les consommateurs sur les produits pour leur permettre de faire des choix écologiques en toute connaissance de cause,

Conscientes de l'inquiétude du public au sujet de la dissémination volontaire d'organismes génétiquement modifiés dans l'environnement et de la nécessité d'accroître la transparence et de renforcer la participation du public au processus décisionnel dans ce domaine,

Convinced that the implementation of this Convention will contribute to strengthening democracy in the region of the United Nations Economic Commission for Europe (ECE),

Conscious of the role played in this respect by ECE and recalling, *inter alia,* the ECE Guidelines on Access to Environmental Information and Public Participation in Environmental Decision-making endorsed in the Ministerial Declaration adopted at the Third Ministerial Conference "Environment for Europe" in Sofia, Bulgaria, on 25 October 1995,

Bearing in mind the relevant provisions in the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, done at Espoo, Finland, on 25 February 1991, and the Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents and the Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes, both done at Helsinki on 17 March 1992, and other regional conventions,

Conscious that the adoption of this Convention will have contributed to the further strengthening of the "Environment for Europe" process and to the results of the Fourth Ministerial Conference in Aarhus, Denmark, in June 1998,

Have agreed as follows:

Article 1

Objective

In order to contribute to the protection of the right of every person of present and future generations to live in an environment adequate to his or her health and well-being, each Party shall guarantee the rights of access to information, public participation in decision-making, and access to justice in environmental matters in accordance with the provisions of this Convention.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Convention,

1. "Party" means, unless the text otherwise indicates, a Contracting Party to this Convention;

2. "Public authority" means:

a) Government at national, regional and other level;

b) Natural or legal persons performing public administrative functions under national law, including specific duties, activities or services in relation to the environment;

Convaincues que l'application de la présente Convention contribuera à renforcer la démocratie dans la région de la Commission économique des Nations Unies pour l'Europe (CEE),

Conscientes du rôle joué à cet égard par la CEE et rappelant, notamment, les Directives de la CEE pour l'accès à l'information sur l'environnement et la participation du public à la prise de décisions en matière d'environnement, approuvées dans la Déclaration ministérielle adoptée à la troisième Conférence ministérielle sur le thème «Un environnement pour l'Europe» à Sofia (Bulgarie) le 25 octobre 1995,

Tenant compte des dispositions pertinentes de la Convention sur l'évaluation de l'impact sur l'environnement dans un contexte transfrontière, adoptée à Espoo (Finlande) le 25 février 1991, ainsi que de la Convention sur les effets transfrontières des accidents industriels et de la Convention sur la protection et l'utilisation des cours d'eau transfrontières et des lacs internationaux, adoptées l'une et l'autre à Helsinki le 17 mars 1992 et d'autres conventions régionales,

Sachant que l'adoption de la présente Convention ne pourra que contribuer au renforcement du processus «un environnement pour l'Europe» et au succès de la quatrième Conférence ministérielle qui se tiendra à Aarhus (Danemark) en juin 1998,

Sont convenues de ce qui suit:

Article premier

Objet

Afin de contribuer à protéger le droit de chacun, dans les générations présentes et futures, de vivre dans un environnement propre à assurer sa santé et son bien-être, chaque Partie garantit les droits d'accès à l'information sur l'environnement, de participation du public au processus décisionnel et d'accès à la justice en matière d'environnement conformément aux dispositions de la présente Convention.

Article 2

Définitions

Aux fins de la présente Convention,

1. Le terme «Partie» désigne, sauf indication contraire, une Partie contractante à la présente Convention.

2. L'expression «autorité publique» désigne:

a) L'administration publique à l'échelon national ou régional ou à un autre niveau;

b) Les personnes physiques ou morales qui exercent, en vertu du droit interne, des fonctions administratives publiques, y compris des tâches, activités ou services particuliers en rapport avec l'environnement;

c) Any other natural or legal persons having public responsibilities or functions, or providing public services, in relation to the environment, under the control of a body or person falling within subparagraphs a) or b) above;

d) The institutions of any regional economic integration organization referred to in article 17 which is a Party to this Convention.

This definition does not include bodies or institutions acting in a judicial or legislative capacity;

3. "Environmental information" means any information in written, visual, aural, electronic or any other material form on:

a) The state of elements of the environment, such as air and atmosphere, water, soil, land, landscape and natural sites, biological diversity and its components, including genetically modified organisms, and the interaction among these elements;

b) Factors, such as substances, energy, noise and radiation, and activities or measures, including administrative measures, environmental agreements, policies, legislation, plans and programmes, affecting or likely to affect the elements of the environment within the scope of subparagraph a) above, and cost-benefit and other economic analyses and assumptions used in environmental decision-making;

c) The state of human health and safety, conditions of human life, cultural sites and built structures, inasmuch as they are or may be affected by the state of the elements of the environment or, through these elements, by the factors, activities or measures referred to in subparagraph b) above;

4. "The public" means one or more natural or legal persons, and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups;

5. "The public concerned" means the public affected or likely to be affected by, or having an interest in, the environmental decision-making; for the purposes of this definition, non-governmental organizations promoting environmental protection and meeting any requirements under national law shall be deemed to have an interest.

Article 3

General provisions

1. Each Party shall take the necessary legislative, regulatory and other measures, including measures to achieve compatibility between the provisions implementing the information, public participation and access-to-justice provisions in this Convention, as well as proper enforcement

c) Toute autre personne physique ou morale assumant des responsabilités ou des fonctions publiques ou fournissant des services publics en rapport avec l'environnement sous l'autorité d'un organe ou d'une personne entrant dans les catégories visées aux alinéas a) et b) ci-dessus;

d) Les institutions de toute organisation d'intégration économique régionale visée à l'article 17 qui est Partie à la présente Convention.

La présente définition n'englobe pas les organes ou institutions agissant dans l'exercice de pouvoirs judiciaires ou législatifs.

3. L'expression «information(s) sur l'environnement» désigne toute information disponible sous forme écrite, visuelle, orale ou électronique ou sous toute autre forme matérielle, et portant sur:

a) L'état d'éléments de l'environnement tels que l'air et l'atmosphère, l'eau, le sol, les terres, le paysage et les sites naturels, la diversité biologique et ses composantes, y compris les organismes génétiquement modifiés, et l'interaction entre ces éléments;

b) Des facteurs tels que les substances, l'énergie, le bruit et les rayonnements et des activités ou mesures, y compris des mesures administratives, des accords relatifs à l'environnement, des politiques, lois, plans et programmes qui ont, ou risquent d'avoir, des incidences sur les éléments de l'environnement relevant de l'alinéa a) ci-dessus et l'analyse coût-avantages et les autres analyses et hypothèses économiques utilisées dans le processus décisionnel en matière d'environnement;

c) L'état de santé de l'homme, sa sécurité et ses conditions de vie ainsi que l'état des sites culturels et des constructions dans la mesure où ils sont, ou risquent d'être, altérés par l'état des éléments de l'environnement ou, par l'intermédiaire de ces éléments, par les facteurs, activités ou mesures visés à l'alinéa b) ci-dessus.

4. Le terme «public» désigne une ou plusieurs personnes physiques ou morales et, conformément à la législation ou à la coutume du pays, les associations, organisations ou groupes constitués par ces personnes.

5. L'expression «public concerné» désigne le public qui est touché ou qui risque d'être touché par les décisions prises en matière d'environnement ou qui a un intérêt à faire valoir à l'égard du processus décisionnel; aux fins de la présente définition, les organisations non gouvernementales qui oeuvrent en faveur de la protection de l'environnement et qui remplissent les conditions pouvant être requises en droit interne sont réputées avoir un intérêt.

Article 3

Dispositions générales

1. Chaque Partie prend les mesures législatives, réglementaires ou autres nécessaires, y compris des mesures visant à assurer la compatibilité des dispositions donnant effet aux dispositions de la présente Convention relatives à l'information, à la participation du public et à l'accès à

measures, to establish and maintain a clear, transparent and consistent framework to implement the provisions of this Convention.

2. Each Party shall endeavour to ensure that officials and authorities assist and provide guidance to the public in seeking access to information, in facilitating participation in decision-making and in seeking access to justice in environmental matters.

3. Each Party shall promote environmental education and environmental awareness among the public, especially on how to obtain access to information, to participate in decision-making and to obtain access to justice in environmental matters.

4. Each Party shall provide for appropriate recognition of and support to associations, organizations or groups promoting environmental protection and ensure that its national legal system is consistent with this obligation.

5. The provisions of this Convention shall not affect the right of a Party to maintain or introduce measures providing for broader access to information, more extensive public participation in decision-making and wider access to justice in environmental matters than required by this Convention.

6. This Convention shall not require any derogation from existing rights of access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters.

7. Each Party shall promote the application of the principles of this Convention in international environmental decision-making processes and within the framework of international organizations in matters relating to the environment.

8. Each Party shall ensure that persons exercising their rights in conformity with the provisions of this Convention shall not be penalized, persecuted or harassed in any way for their involvement. This provision shall not affect the powers of national courts to award reasonable costs in judicial proceedings.

9. Within the scope of the relevant provisions of this Convention, the public shall have access to information, have the possibility to participate in decision-making and have access to justice in environmental matters without discrimination as to citizenship, nationality or domicile and, in the case of a legal person, without discrimination as to where it has its registered seat or an effective centre of its activities.

la justice, ainsi que des mesures d'exécution appropriées, dans le but de mettre en place et de maintenir un cadre précis, transparent et cohérent aux fins de l'application des dispositions de la présente Convention.

2. Chaque Partie tâche de faire en sorte que les fonctionnaires et les autorités aident le public et lui donnent des conseils pour lui permettre d'avoir accès à l'information, de participer plus facilement au processus décisionnel et de saisir la justice en matière d'environnement.

3. Chaque Partie favorise l'éducation écologique du public et sensibilise celui-ci aux problèmes environnementaux afin notamment qu'il sache comment procéder pour avoir accès à l'information, participer au processus décisionnel et saisir la justice en matière d'environnement.

4. Chaque Partie accorde la reconnaissance et l'appui voulus aux associations, organisations ou groupes qui ont pour objectif la protection de l'environnement et fait en sorte que son système juridique national soit compatible avec cette obligation.

5. Les dispositions de la présente Convention ne portent pas atteinte au droit des Parties de continuer d'appliquer ou d'adopter, à la place des mesures prévues par la présente Convention, des mesures assurant un accès plus large à l'information, une participation accrue du public au processus décisionnel et un accès plus large à la justice en matière d'environnement.

6. Rien dans la présente Convention n'oblige à déroger aux droits existants concernant l'accès à l'information, la participation du public au processus décisionnel et l'accès à la justice en matière d'environnement.

7. Chaque Partie oeuvre en faveur de l'application des principes énoncés dans la présente Convention dans les processus décisionnels internationaux touchant l'environnement ainsi que dans le cadre des organisations internationales lorsqu'il y est question d'environnement.

8. Chaque Partie veille à ce que les personnes qui exercent leurs droits conformément aux dispositions de la présente Convention ne soient en aucune façon pénalisées, persécutées ou soumises à des mesures vexatoires en raison de leur action. La présente disposition ne porte nullement atteinte au pouvoir des tribunaux nationaux d'accorder des dépens d'un montant raisonnable à l'issue d'une procédure judiciaire.

9. Dans les limites du champ d'application des dispositions pertinentes de la présente Convention, le public a accès à l'information, il a la possibilité de participer au processus décisionnel et a accès à la justice en matière d'environnement sans discrimination fondée sur la citoyenneté, la nationalité ou le domicile et, dans le cas d'une personne morale, sans discrimination concernant le lieu où elle a son siège officiel ou un véritable centre d'activités.

Article 4

Access to environmental information

1. Each Party shall ensure that, subject to the following paragraphs of this article, public authorities, in response to a request for environmental information, make such information available to the public, within the framework of national legislation, including, where requested and subject to subparagraph b) below, copies of the actual documentation containing or comprising such information:

a) Without an interest having to be stated;
b) In the form requested unless:
(i) It is reasonable for the public authority to make it available in another form, in which case reasons shall be given for making it available in that form; or
(ii) The information is already publicly available in another form.

2. The environmental information referred to in paragraph 1 above shall be made available as soon as possible and at the latest within one month after the request has been submitted, unless the volume and the complexity of the information justify an extension of this period up to two months after the request. The applicant shall be informed of any extension and of the reasons justifying it.

3. A request for environmental information may be refused if:

a) The public authority to which the request is addressed does not hold the environmental information requested;
b) The request is manifestly unreasonable or formulated in too general a manner; or
c) The request concerns material in the course of completion or concerns internal communications of public authorities where such an exemption is provided for in national law or customary practice, taking into account the public interest served by disclosure.

4. A request for environmental information may be refused if the disclosure would adversely affect:

a) The confidentiality of the proceedings of public authorities, where such confidentiality is provided for under national law;
b) International relations, national defence or public security;

c) The course of justice, the ability of a person to receive a fair trial or the ability of a public authority to conduct an enquiry of a criminal or disciplinary nature;

Article 4

Accès à l'information sur l'environnement

1. Chaque Partie fait en sorte que, sous réserve des paragraphes suivants du présent article, les autorités publiques mettent à la disposition du public, dans le cadre de leur législation nationale, les informations sur l'environnement qui leur sont demandées, y compris, si la demande leur en est faite et sous réserve de l'alinéa b) ci-après, des copies des documents dans lesquels ces informations se trouvent effectivement consignées, que ces documents renferment ou non d'autres informations:

a) Sans que le public ait à faire valoir un intérêt particulier;

b) Sous la forme demandée à moins:

i) Qu'il soit raisonnable pour l'autorité publique de communiquer les informations en question sous une autre forme, auquel cas les raisons de ce choix devront être indiquées; ou

ii) Que les informations en question aient déjà été rendues publiques sous une autre forme.

2. Les informations sur l'environnement visées au paragraphe 1 ci-dessus sont mises à la disposition du public aussitôt que possible et au plus tard dans un délai d'un mois à compter de la date à laquelle la demande a été soumise, à moins que le volume et la complexité des éléments d'information demandés ne justifient une prorogation de ce délai, qui pourra être porté au maximum à deux mois. L'auteur de la demande est informé de toute prorogation du délai et des motifs qui la justifient.

3. Une demande d'informations sur l'environnement peut être refusée si:

a) L'autorité publique à laquelle la demande est adressée n'est pas en possession des informations demandées;

b) La demande est manifestement abusive ou formulée en termes trop généraux; ou

c) La demande porte sur des documents qui sont en cours d'élaboration ou concerne des communications internes des autorités publiques à condition que cette exception soit prévue par le droit interne ou la coutume, compte tenu de l'intérêt que la divulgation des informations demandées présenterait pour le public.

4. Une demande d'informations sur l'environnement peut être rejetée au cas où la divulgation de ces informations aurait des incidences défavorables sur:

a) Le secret des délibérations des autorités publiques, lorsque ce secret est prévu par le droit interne;

b) Les relations internationales, la défense nationale ou la sécurité publique;

c) La bonne marche de la justice, la possibilité pour toute personne d'être jugée équitablement ou la capacité d'une autorité publique d'effectuer une enquête d'ordre pénal ou disciplinaire;

d) The confidentiality of commercial and industrial information, where such confidentiality is protected by law in order to protect a legitimate economic interest. Within this framework, information on emissions which is relevant for the protection of the environment shall be disclosed;

e) Intellectual property rights;

f) The confidentiality of personal data and/or files relating to a natural person where that person has not consented to the disclosure of the information to the public, where such confidentiality is provided for in national law;

g) The interests of a third party which has supplied the information requested without that party being under or capable of being put under a legal obligation to do so, and where that party does not consent to the release of the material; or

h) The environment to which the information relates, such as the breeding sites of rare species.

The aforementioned grounds for refusal shall be interpreted in a restrictive way, taking into account the public interest served by disclosure and taking into account whether the information requested relates to emissions into the environment.

5. Where a public authority does not hold the environmental information requested, this public authority shall, as promptly as possible, inform the applicant of the public authority to which it believes it is possible to apply for the information requested or transfer the request to that authority and inform the applicant accordingly.

6. Each Party shall ensure that, if information exempted from disclosure under paragraphs 3 c) and 4 above can be separated out without prejudice to the confidentiality of the information exempted, public authorities make available the remainder of the environmental information that has been requested.

7. A refusal of a request shall be in writing if the request was in writing or the applicant so requests. A refusal shall state the reasons for the refusal and give information on access to the review procedure provided for in accordance with article 9. The refusal shall be made as soon as possible and at the latest within one month, unless the complexity of the information justifies an extension of this period up to two months after the request. The applicant shall be informed of any extension and of the reasons justifying it.

8. Each Party may allow its public authorities to make a charge for supplying information, but such charge shall not exceed a reasonable amount. Public authorities intending to make such a charge for supplying information shall make available to applicants a schedule of char-

d) Le secret commercial et industriel lorsque ce secret est protégé par la loi afin de défendre un intérêt économique légitime. Dans ce cadre, les informations sur les émissions qui sont pertinentes pour la protection de l'environnement doivent être divulguées;

e) Les droits de propriété intellectuelle;

f) Le caractère confidentiel des données et/ou des dossiers personnels concernant une personne physique si cette personne n'a pas consenti à la divulgation de ces informations au public, lorsque le caractère confidentiel de ce type d'information est prévu par le droit interne;

g) Les intérêts d'un tiers qui a fourni les informations demandées sans y être contraint par la loi ou sans que la loi puisse l'y contraindre et qui ne consent pas à la divulgation de ces informations; ou

h) Le milieu sur lequel portent les informations, comme les sites de reproduction d'espèces rares.

Les motifs de rejet susmentionnés devront être interprétés de manière restrictive compte tenu de l'intérêt que la divulgation des informations demandées présenterait pour le public et selon que ces informations ont trait ou non aux émissions dans l'environnement.

5. Si une autorité publique n'est pas en possession des informations sur l'environnement demandées, elle fait savoir aussi rapidement que possible à l'auteur de la demande à quelle autorité publique celui-ci peut, à sa connaissance, s'adresser pour obtenir les informations en question ou transmet la demande à cette autorité et en informe son auteur.

6. Chaque Partie fait en sorte que, s'il est possible, sans en compromettre le caractère confidentiel, de dissocier les informations sur l'environnement demandées qui, en vertu de l'alinéa c) du paragraphe 3 et du paragraphe 4 ci-dessus, n'ont pas à être divulguées, des autres informations sur l'environnement demandées, les autorités publiques communiquent ces dernières.

7. Le rejet d'une demande d'informations est notifié par écrit si cette demande a été faite par écrit ou si son auteur sollicite une réponse écrite. Dans la notification du rejet, l'autorité publique expose les motifs de ce rejet et informe l'auteur de la demande du recours dont il dispose en vertu de l'article 9. Le rejet de la demande est notifié aussitôt que possible et au plus tard dans un délai d'un mois, à moins que la complexité des informations demandées ne justifie une prorogation de ce délai, qui pourra être porté au maximum à deux mois. L'auteur de la demande est informé de toute prorogation du délai et des motifs qui la justifient.

8. Chaque Partie peut autoriser les autorités publiques qui fournissent des informations à percevoir un droit pour ce service mais ce droit ne doit pas dépasser un montant raisonnable. Les autorités publiques qui ont l'intention de faire payer les informations qu'elles fournissent font

ges which may be levied, indicating the circumstances in which they may be levied or waived and when the supply of information is conditional on the advance payment of such a charge.

Article 5

Collection and dissemination of environmental information

1. Each Party shall ensure that:

a) Public authorities possess and update environmental information which is relevant to their functions;

b) Mandatory systems are established so that there is an adequate flow of information to public authorities about proposed and existing activities which may significantly affect the environment;

c) In the event of any imminent threat to human health or the environment, whether caused by human activities or due to natural causes, all information which could enable the public to take measures to prevent or mitigate harm arising from the threat and is held by a public authority is disseminated immediately and without delay to members of the public who may be affected.

2. Each Party shall ensure that, within the framework of national legislation, the way in which public authorities make environmental information available to the public is transparent and that environmental information is effectively accessible, *inter alia,* by:

a) Providing sufficient information to the public about the type and scope of environmental information held by the relevant public authorities, the basic terms and conditions under which such information is made available and accessible, and the process by which it can be obtained;

b) Establishing and maintaining practical arrangements, such as:

(i) Publicly accessible lists, registers or files;

(ii) Requiring officials to support the public in seeking access to information under this Convention; and

(iii) The identification of points of contact; and

c) Providing access to the environmental information contained in lists, registers or files as referred to in subparagraph (b) (i) above free of charge.

connaître aux auteurs des demandes d'informations le barème des droits à acquitter, en indiquant les cas dans lesquels elles peuvent renoncer à percevoir ces droits et ceux dans lesquels la communication des informations est subordonnée à leur paiement préalable.

Article 5

Rassemblement et diffusion d'informations sur l'environnement

1. Chaque Partie fait en sorte:

a) Que les autorités publiques possèdent et tiennent à jour les informations sur l'environnement qui sont utiles à l'exercice de leurs fonctions;

b) Que des mécanismes obligatoires soient mis en place pour que les autorités publiques soient dûment informées des activités proposées ou en cours qui risquent d'avoir des incidences importantes sur l'environnement;

c) Qu'en cas de menace imminente pour la santé ou l'environnement, qu'elle soit imputable à des activités humaines ou qu'elle soit due à des causes naturelles, toutes les informations susceptibles de permettre au public de prendre des mesures pour prévenir ou limiter d'éventuels dommages qui sont en la possession d'une autorité publique soient diffusées immédiatement et sans retard aux personnes qui risquent d'être touchées.

2. Chaque Partie veille à ce que, dans le cadre de la législation nationale, les autorités publiques mettent les informations sur l'environnement à la disposition du public de façon transparente et à ce que ces informations soient réellement accessibles, notamment:

a) En fournissant au public des renseignements suffisants sur le type et la teneur des informations sur l'environnement détenues par les autorités publiques compétentes, sur les principales conditions auxquelles ces informations sont mises à sa disposition et lui sont accessibles et sur la procédure à suivre pour les obtenir;

b) En prenant et en maintenant des dispositions pratiques, par exemple:

i) En établissant des listes, des registres ou des fichiers accessibles au public;

ii) En faisant obligation aux fonctionnaires d'apporter leur concours au public qui cherche à avoir accès à des informations en vertu de la présente Convention; et

iii) En désignant des points de contact; et

c) En donnant accès gratuitement aux informations sur l'environnement figurant dans les listes, registres ou fichiers visés à l'alinéa b) i) ci-dessus.

3. Each Party shall ensure that environmental information progressively becomes available in electronic databases which are easily accessible to the public through public telecommunications networks. Information accessible in this form should include:

a) Reports on the state of the environment, as referred to in paragraph 4 below;
b) Texts of legislation on or relating to the environment;

c) As appropriate, policies, plans and programmes on or relating to the environment, and environmental agreements; and

d) Other information, to the extent that the availability of such information in this form would facilitate the application of national law implementing this Convention,
provided that such information is already available in electronic form.

4. Each Party shall, at regular intervals not exceeding three or four years, publish and disseminate a national report on the state of the environment, including information on the quality of the environment and information on pressures on the environment.

5. Each Party shall take measures within the framework of its legislation for the purpose of disseminating, inter alia:
a) Legislation and policy documents such as documents on strategies, policies, programmes and action plans relating to the environment, and progress reports on their implementation, prepared at various levels of government;
b) International treaties, conventions and agreements on environmental issues; and
c) Other significant international documents on environmental issues, as appropriate.

6. Each Party shall encourage operators whose activities have a significant impact on the environment to inform the public regularly of the environmental impact of their activities and products, where appropriate within the framework of voluntary eco-labelling or eco-auditing schemes or by other means.

7. Each Party shall:
a) Publish the facts and analyses of facts which it considers relevant and important in framing major environmental policy proposals;

b) Publish, or otherwise make accessible, available explanatory material on its dealings with the public in matters falling within the scope of this Convention; and

3. Chaque Partie veille à ce que les informations sur l'environnement deviennent progressivement disponibles dans des bases de données électroniques auxquelles le public peut avoir facilement accès par le biais des réseaux de télécommunications publics. Devraient notamment être accessibles sous cette forme les informations suivantes:

a) Les rapports sur l'état de l'environnement visés au paragraphe 4 ci-après;

b) Les textes de lois sur l'environnement ou relatifs à l'environnement;

c) Le cas échéant, les politiques, plans et programmes sur l'environnement ou relatifs à l'environnement et les accords portant sur l'environnement; et

d) D'autres informations, dans la mesure où la possibilité de les obtenir sous cette forme faciliterait l'application de la législation nationale visant à donner effet à la présente Convention,

pour autant que ces informations soient déjà disponibles sous forme électronique.

4. Chaque Partie publie et diffuse à des intervalles réguliers ne dépassant pas trois ou quatre ans un rapport national sur l'état de l'environnement, y compris des informations sur la qualité de l'environnement et des informations sur les contraintes qui s'exercent sur l'environnement.

5. Chaque Partie prend des mesures, dans le cadre de sa législation, afin de diffuser notamment:

a) Les textes de lois et les documents directifs tels que les documents sur les stratégies, politiques, programmes et plans d'action relatifs à l'environnement et les rapports faisant le point de leur application, établis aux différents échelons de l'administration publique;

b) Les traités, conventions et accords internationaux portant sur des questions relatives à l'environnement; et

c) Le cas échéant, les autres documents internationaux importants portant sur des questions relatives à l'environnement.

6. Chaque Partie encourage les exploitants dont les activités ont un impact important sur l'environnement à informer périodiquement le public de l'impact sur l'environnement de leurs activités et de leurs produits, le cas échéant dans le cadre de programmes volontaires d'étiquetage écologique ou d'écobilans ou par d'autres moyens.

7. Chaque Partie:

a) Rend publics les faits et les analyses des faits qu'elle juge pertinents et importants pour élaborer les propositions concernant les mesures essentielles à prendre en matière d'environnement;

b) Publie ou rend accessibles d'une autre manière les documents disponibles expliquant comment elle traite avec le public dans les affaires relevant de la présente Convention; et

c) Provide in an appropriate form information on the performance of public functions or the provision of public services relating to the environment by government at all levels.

8. Each Party shall develop mechanisms with a view to ensuring that sufficient product information is made available to the public in a manner which enables consumers to make informed environmental choices.

9. Each Party shall take steps to establish progressively, taking into account international processes where appropriate, a coherent, nationwide system of pollution inventories or registers on a structured, computerized and publicly accessible database compiled through standardized reporting. Such a system may include inputs, releases and transfers of a specified range of substances and products, including water, energy and resource use, from a specified range of activities to environmental media and to on-site and off-site treatment and disposal sites.

10. Nothing in this article may prejudice the right of Parties to refuse to disclose certain environmental information in accordance with article 4, paragraphs 3 and 4.

Article 6

Public participation in decisions on specific activities

1. Each Party:

a) Shall apply the provisions of this article with respect to decisions on whether to permit proposed activities listed in annex I;

b) Shall, in accordance with its national law, also apply the provisions of this article to decisions on proposed activities not listed in annex I which may have a significant effect on the environment. To this end, Parties shall determine whether such a proposed activity is subject to these provisions; and

c) May decide, on a case-by-case basis if so provided under national law, not to apply the provisions of this article to proposed activities serving national defence purposes, if that Party deems that such application would have an adverse effect on these purposes.

2. The public concerned shall be informed, either by public notice or individually as appropriate, early in an environmental decision-making procedure, and in an adequate, timely and effective manner, *inter alia,* of:

a) The proposed activity and the application on which a decision will be taken;

c) Communique sous une forme appropriée des informations sur la façon dont l'administration, à tous les échelons, exerce les fonctions publiques ou fournit des services publics relatifs à l'environnement.

8. Chaque Partie met au point des mécanismes dans le but de faire en sorte que des informations suffisantes sur les produits soient mises à la disposition du public de manière à permettre aux consommateurs de faire des choix écologiques en toute connaissance de cause.

9. Chaque Partie prend des mesures pour mettre en place progressivement, compte tenu, le cas échéant, des processus internationaux, un système cohérent de portée nationale consistant à inventorier ou enregistrer les données relatives à la pollution dans une base de données informatisée structurée et accessible au public, ces données étant recueillies au moyen de formules de déclaration normalisées. Ce système pourra prendre en compte les apports, les rejets et les transferts dans les différents milieux et sur les lieux de traitement et d'élimination sur le site et hors du site d'une série donnée de substances et de produits découlant d'une série donnée d'activités, y compris de l'eau, de l'énergie et des ressources utilisées aux fins de ces activités.

10. Rien dans le présent article ne saurait porter atteinte au droit des Parties de refuser de divulguer certaines informations relatives à l'environnement conformément aux paragraphes 3 et 4 de l'article 4.

Article 6

Participation du public aux décisions relatives à des activités particulières

1. Chaque Partie:

a) Applique les dispositions du présent article lorsqu'il s'agit de décider d'autoriser ou non des activités proposées du type de celles énumérées à l'annexe I;

b) Applique aussi les dispositions du présent article, conformément à son droit interne, lorsqu'il s'agit de prendre une décision au sujet d'activités proposées non énumérées à l'annexe I qui peuvent avoir un effet important sur l'environnement. Les Parties déterminent dans chaque cas si l'activité proposée tombe sous le coup de ces dispositions;

c) Peut décider, au cas par cas, si le droit interne le prévoit, de ne pas appliquer les dispositions du présent article aux activités proposées répondant aux besoins de la défense nationale si cette Partie estime que cette application irait à l'encontre de ces besoins.

2. Lorsqu'un processus décisionnel touchant l'environnement est engagé, le public concerné est informé comme il convient, de manière efficace et en temps voulu, par un avis au public ou individuellement, selon le cas, au début du processus. Les informations concernent notamment:

a) L'activité proposée, y compris la demande correspondante au sujet de laquelle une décision sera prise;

b) The nature of possible decisions or the draft decision;

c) The public authority responsible for making the decision;

d) The envisaged procedure, including, as and when this information can be provided:

(i) The commencement of the procedure;

(ii) The opportunities for the public to participate;

(iii) The time and venue of any envisaged public hearing;

(iv) An indication of the public authority from which relevant information can be obtained and where the relevant information has been deposited for examination by the public;

(v) An indication of the relevant public authority or any other official body to which comments or questions can be submitted and of the time schedule for transmittal of comments or questions; and

(vi) An indication of what environmental information relevant to the proposed activity is available; and

e) The fact that the activity is subject to a national or transboundary environmental impact assessment procedure.

3. The public participation procedures shall include reasonable timeframes for the different phases, allowing sufficient time for informing the public in accordance with paragraph 2 above and for the public to prepare and participate effectively during the environmental decision-making.

4. Each Party shall provide for early public participation, when all options are open and effective public participation can take place.

5. Each Party should, where appropriate, encourage prospective applicants to identify the public concerned, to enter into discussions, and to provide information regarding the objectives of their application before applying for a permit.

6. Each Party shall require the competent public authorities to give the public concerned access for examination, upon request where so required under national law, free of charge and as soon as it becomes available, to all information relevant to the decision-making referred to in this article that is available at the time of the public participation procedure, without prejudice to the right of Parties to refuse to disclose certain information in accordance with article 4, paragraphs 3 and 4. The relevant information shall include at least, and without prejudice to the provisions of article 4:

b) La nature des décisions ou du projet de décision qui pourraient être adoptés;

c) L'autorité publique chargée de prendre la décision;

d) La procédure envisagée, y compris, dans les cas où ces informations peuvent être fournies:

i) La date à laquelle elle débutera;

ii) Les possibilités qui s'offrent au public d'y participer;

iii) La date et le lieu de toute audition publique envisagée;

iv) L'autorité publique à laquelle il est possible de s'adresser pour obtenir des renseignements pertinents et auprès de laquelle ces renseignements ont été déposés pour que le public puisse les examiner;

v) L'autorité publique ou tout autre organisme public compétent auquel des observations ou questions peuvent être adressées et le délai prévu pour la communication d'observations ou de questions;

vi) L'indication des informations sur l'environnement se rapportant à l'activité proposée qui sont disponibles; et

e) Le fait que l'activité fait l'objet d'une procédure d'évaluation de l'impact national ou transfrontière sur l'environnement.

3. Pour les différentes étapes de la procédure de participation du public, il est prévu des délais raisonnables laissant assez de temps pour informer le public conformément au paragraphe 2 ci-dessus et pour que le public se prépare et participe effectivement aux travaux tout au long du processus décisionnel en matière d'environnement.

4. Chaque Partie prend des dispositions pour que la participation du public commence au début de la procédure, c'est-à-dire lorsque toutes les options et solutions sont encore possibles et que le public peut exercer une réelle influence.

5. Chaque Partie devrait, lorsqu'il y a lieu, encourager quiconque a l'intention de déposer une demande d'autorisation à identifier le public concerné, à l'informer de l'objet de la demande qu'il envisage de présenter et à engager la discussion avec lui à ce sujet avant de déposer sa demande.

6. Chaque Partie demande aux autorités publiques compétentes de faire en sorte que le public concerné puisse consulter sur demande lorsque le droit interne l'exige, et gratuitement, dès qu'elles sont disponibles, toutes les informations présentant un intérêt pour le processus décisionnel visé dans le présent article qui peuvent être obtenues au moment de la procédure de participation du public, sans préjudice du droit des Parties de refuser de divulguer certaines informations conformément aux paragraphes 3 et 4 de l'article 4. Les informations pertinentes comprennent au minimum et sans préjudice des dispositions de l'article 4:

a) A description of the site and the physical and technical characteristics of the proposed activity, including an estimate of the expected residues and emissions;

b) A description of the significant effects of the proposed activity on the environment;

c) A description of the measures envisaged to prevent and/or reduce the effects, including emissions;

d) A non-technical summary of the above;

e) An outline of the main alternatives studied by the applicant; and

f) In accordance with national legislation, the main reports and advice issued to the public authority at the time when the public concerned shall be informed in accordance with paragraph 2 above.

7. Procedures for public participation shall allow the public to submit, in writing or, as appropriate, at a public hearing or enquiry with the applicant, any comments, information, analyses or opinions that it considers relevant to the proposed activity.

8. Each Party shall ensure that in the decision due account is taken of the outcome of the public participation.

9. Each Party shall ensure that, when the decision has been taken by the public authority, the public is promptly informed of the decision in accordance with the appropriate procedures. Each Party shall make accessible to the public the text of the decision along with the reasons and considerations on which the decision is based.

10. Each Party shall ensure that, when a public authority reconsiders or updates the operating conditions for an activity referred to in paragraph 1, the provisions of paragraphs 2 to 9 of this article are applied *mutatis mutandis,* and where appropriate.

11. Each Party shall, within the framework of its national law, apply, to the extent feasible and appropriate, provisions of this article to decisions on whether to permit the deliberate release of genetically modified organisms into the environment.

Article 7

Public participation concerning plans, programmes and policies relating to the environment

Each Party shall make appropriate practical and/or other provisions for the public to participate during the preparation of plans and programmes relating to the environment, within a transparent and fair framework, having provided the necessary information to the public. Within

a) Une description du site et des caractéristiques physiques et techniques de l'activité proposée, y compris une estimation des déchets et des émissions prévues;

b) Une description des effets importants de l'activité proposée sur l'environnement;

c) Une description des mesures envisagées pour prévenir et/ou réduire ces effets, y compris les émissions;

d) Un résumé non technique de ce qui précède;

e) Un aperçu des principales solutions de remplacement étudiées par l'auteur de la demande d'autorisation; et

f) Conformément à la législation nationale, les principaux rapports et avis adressés à l'autorité publique au moment où le public concerné doit être informé conformément au paragraphe 2 ci-dessus.

7. La procédure de participation du public prévoit la possibilité pour le public de soumettre par écrit ou, selon qu'il convient, lors d'une audition ou d'une enquête publique faisant intervenir l'auteur de la demande toutes observations, informations, analyses ou opinions qu'il estime pertinentes au regard de l'activité proposée.

8. Chaque Partie veille à ce que, au moment de prendre la décision, les résultats de la procédure de participation du public soient dûment pris en considération.

9. Chaque Partie veille aussi à ce que, une fois que la décision a été prise par l'autorité publique, le public en soit promptement informé suivant les procédures appropriées. Chaque Partie communique au public le texte de la décision assorti des motifs et considérations sur lesquels ladite décision est fondée.

10. Chaque Partie veille à ce que, lorsqu'une autorité publique réexamine ou met à jour les conditions dans lesquelles est exercée une activité visée au paragraphe 1, les dispositions des paragraphes 2 à 9 du présent article s'appliquent *mutatis mutandis* lorsqu'il y a lieu.

11. Chaque Partie applique, dans le cadre de son droit interne, dans la mesure où cela est possible et approprié, des dispositions du présent article lorsqu'il s'agit de décider s'il y a lieu d'autoriser la dissémination volontaire d'organismes génétiquement modifiés dans l'environnement.

Article 7

Participation du public en ce qui concerne les plans, programmes et politiques relatifs à l'environnement

Chaque Partie prend les dispositions pratiques et/ou autres voulues pour que le public participe à l'élaboration des plans et des programmes relatifs à l'environnement dans un cadre transparent et équitable, après lui avoir fourni les informations nécessaires. Dans ce cadre, les paragra-

this framework, article 6, paragraphs 3, 4 and 8, shall be applied. The public which may participate shall be identified by the relevant public authority, taking into account the objectives of this Convention. To the extent appropriate, each Party shall endeavour to provide opportunities for public participation in the preparation of policies relating to the environment.

Article 8

Public participation during the preparation of executive regulations and/or generally applicable legally binding normative instruments

Each Party shall strive to promote effective public participation at an appropriate stage, and while options are still open, during the preparation by public authorities of executive regulations and other generally applicable legally binding rules that may have a significant effect on the environment. To this end, the following steps should be taken:

a) Time-frames sufficient for effective participation should be fixed;

b) Draft rules should be published or otherwise made publicly available; and

c) The public should be given the opportunity to comment, directly or through representative consultative bodies.

The result of the public participation shall be taken into account as far as possible.

Article 9

Access to justice

1. Each Party shall, within the framework of its national legislation, ensure that any person who considers that his or her request for information under article 4 has been ignored, wrongfully refused, whether in part or in full, inadequately answered, or otherwise not dealt with in accordance with the provisions of that article, has access to a review procedure before a court of law or another independent and impartial body established by law.

In the circumstances where a Party provides for such a review by a court of law, it shall ensure that such a person also has access to an expeditious procedure established by law that is free of charge or inexpensive for reconsideration by a public authority or review by an independent and impartial body other than a court of law.

Final decisions under this paragraph 1 shall be binding on the public

phes 3, 4 et 8 de l'article 6 s'appliquent. Le public susceptible de participer est désigné par l'autorité publique compétente, compte tenu des objectifs de la présente Convention. Chaque Partie s'efforce autant qu'il convient de donner au public la possibilité de participer à l'élaboration des politiques relatives à l'environnement.

Article 8

Participation du public durant la phase d'élaboration de dispositions réglementaires et/ou d'instruments normatifs juridiquement contraignants d'application générale

Chaque Partie s'emploie à promouvoir une participation effective du public à un stade approprié – et tant que les options sont encore ouvertes – durant la phase d'élaboration par des autorités publiques des dispositions réglementaires et autres règles juridiquement contraignantes d'application générale qui peuvent avoir un effet important sur l'environnement. À cet effet, il convient de prendre les dispositions suivantes:

a) Fixer des délais suffisants pour permettre une participation effective;

b) Publier un projet de règles ou mettre celui-ci à la disposition du public par d'autres moyens; et

c) Donner au public la possibilité de formuler des observations, soit directement, soit par l'intermédiaire d'organes consultatifs représentatifs.

Les résultats de la participation du public sont pris en considération dans toute la mesure possible.

Article 9

Accès à la justice

1. Chaque Partie veille, dans le cadre de sa législation nationale, à ce que toute personne qui estime que la demande d'informations qu'elle a présentée en application de l'article 4 a été ignorée, rejetée abusivement, en totalité ou en partie, ou insuffisamment prise en compte ou qu'elle n'a pas été traitée conformément aux dispositions de cet article, ait la possibilité de former un recours devant une instance judiciaire ou un autre organe indépendant et impartial établi par la loi.

Dans les cas où une Partie prévoit un tel recours devant une instance judiciaire, elle veille à ce que la personne concernée ait également accès à une procédure rapide établie par la loi qui soit gratuite ou peu onéreuse, en vue du réexamen de la demande par une autorité publique ou de son examen par un organe indépendant et impartial autre qu'une instance judiciaire.

Les décisions finales prises au titre du présent paragraphe 1 s'impo-

authority holding the information. Reasons shall be stated in writing, at least where access to information is refused under this paragraph.

2. Each Party shall, within the framework of its national legislation, ensure that members of the public concerned

a) Having a sufficient interest

or, alternatively,

b) Maintaining impairment of a right, where the administrative procedural law of a Party requires this as a precondition,

have access to a review procedure before a court of law and/or another independent and impartial body established by law, to challenge the substantive and procedural legality of any decision, act or omission subject to the provisions of article 6 and, where so provided for under national law and without prejudice to paragraph 3 below, of other relevant provisions of this Convention.

What constitutes a sufficient interest and impairment of a right shall be determined in accordance with the requirements of national law and consistently with the objective of giving the public concerned wide access to justice within the scope of this Convention. To this end, the interest of any non-governmental organization meeting the requirements referred to in article 2, paragraph 5, shall be deemed sufficient for the purpose of subparagraph a) above. Such organizations shall also be deemed to have rights capable of being impaired for the purpose of subparagraph b) above.

The provisions of this paragraph 2 shall not exclude the possibility of a preliminary review procedure before an administrative authority and shall not affect the requirement of exhaustion of administrative review procedures prior to recourse to judicial review procedures, where such a requirement exists under national law.

3. In addition and without prejudice to the review procedures referred to in paragraphs 1 and 2 above, each Party shall ensure that, where they meet the criteria, if any, laid down in its national law, members of the public have access to administrative or judicial procedures to challenge acts and omissions by private persons and public authorities which contravene provisions of its national law relating to the environment.

4. In addition and without prejudice to paragraph 1 above, the procedures referred to in paragraphs 1, 2 and 3 above shall provide adequate and effective remedies, including injunctive relief as appropriate, and be fair, equitable, timely and not prohibitively expensive. Decisions under this article shall be given or recorded in writing. Decisions of courts, and whenever possible of other bodies, shall be publicly accessible.

5. In order to further the effectiveness of the provisions of this article, each Party shall ensure that information is provided to the public on

sent à l'autorité publique qui détient les informations. Les motifs qui les justifient sont indiqués par écrit, tout au moins lorsque l'accès à l'information est refusé au titre du présent paragraphe.

2. Chaque Partie veille, dans le cadre de sa législation nationale, à ce que les membres du public concerné

a) ayant un intérêt suffisant pour agir

ou, sinon,

b) faisant valoir une atteinte à un droit, lorsque le code de procédure administrative d'une Partie pose une telle condition,

puissent former un recours devant une instance judiciaire et/ou un autre organe indépendant et impartial établi par loi pour contester la légalité, quant au fond et à la procédure, de toute décision, tout acte ou toute omission tombant sous le coup des dispositions de l'article 6 et, si le droit interne le prévoit et sans préjudice du paragraphe 3 ci-après, des autres dispositions pertinentes de la présente Convention.

Ce qui constitue un intérêt suffisant et une atteinte à un droit est déterminé selon les dispositions du droit interne et conformément à l'objectif consistant à accorder au public concerné un large accès à la justice dans le cadre de la présente Convention. A cet effet, l'intérêt qu'a toute organisation non gouvernementale répondant aux conditions visées au paragraphe 5 de l'article 2 est réputé suffisant au sens de l'alinéa a) ci-dessus. Ces organisations sont également réputées avoir des droits auxquels il pourrait être porté atteinte au sens de l'alinéa b) ci-dessus.

Les dispositions du présent paragraphe 2 n'excluent pas la possibilité de former un recours préliminaire devant une autorité administrative et ne dispensent pas de l'obligation d'épuiser les voies de recours administratif avant d'engager une procédure judiciaire lorsqu'une telle obligation est prévue en droit interne.

3. En outre, et sans préjudice des procédures de recours visées aux paragraphes 1 et 2 ci-dessus, chaque Partie veille à ce que les membres du public qui répondent aux critères éventuels prévus par son droit interne puissent engager des procédures administratives ou judiciaires pour contester les actes ou omissions de particuliers ou d'autorités publiques allant à l'encontre des dispositions du droit national de l'environnement.

4. En outre, et sans préjudice du paragraphe 1, les procédures visées aux paragraphes 1, 2 et 3 ci-dessus doivent offrir des recours suffisants et effectifs, y compris un redressement par injonction s'il y a lieu, et doivent être objectives, équitables et rapides sans que leur coût soit prohibitif. Les décisions prises au titre du présent article sont prononcées ou consignées par écrit. Les décisions des tribunaux et, autant que possible, celles d'autres organes doivent être accessibles au public.

5. Pour rendre les dispositions du présent article encore plus efficaces, chaque Partie veille à ce que le public soit informé de la possibilité

access to administrative and judicial review procedures and shall consider the establishment of appropriate assistance mechanisms to remove or reduce financial and other barriers to access to justice.

Article 10

Meeting of the Parties

1. The first meeting of the Parties shall be convened no later than one year after the date of the entry into force of this Convention. Thereafter, an ordinary meeting of the Parties shall be held at least once every two years, unless otherwise decided by the Parties, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to all Parties by the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, the said request is supported by at least one third of the Parties.

2. At their meetings, the Parties shall keep under continuous review the implementation of this Convention on the basis of regular reporting by the Parties, and, with this purpose in mind, shall:

a) Review the policies for and legal and methodological approaches to access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters, with a view to further improving them;

b) Exchange information regarding experience gained in concluding and implementing bilateral and multilateral agreements or other arrangements having relevance to the purposes of this Convention and to which one or more of the Parties are a party;

c) Seek, where appropriate, the services of relevant ECE bodies and other competent international bodies and specific committees in all aspects pertinent to the achievement of the purposes of this Convention;

d) Establish any subsidiary bodies as they deem necessary;

e) Prepare, where appropriate, protocols to this Convention;

f) Consider and adopt proposals for amendments to this Convention in accordance with the provisions of article 14;

g) Consider and undertake any additional action that may be required for the achievement of the purposes of this Convention;

h) At their first meeting, consider and by consensus adopt rules of procedure for their meetings and the meetings of subsidiary bodies;

i) At their first meeting, review their experience in implementing the provisions of article 5, paragraph 9, and consider what steps are necessary to develop further the system referred to in that paragraph, taking into account international processes and developments, including the elaboration of an appropriate instrument concerning pollution release

qui lui est donnée d'engager des procédures de recours administratif ou judiciaire, et envisage la mise en place de mécanismes appropriés d'assistance visant à éliminer ou à réduire les obstacles financiers ou autres qui entravent l'accès à la justice.

Article 10

Réunion des Parties

1. La première réunion des Parties est convoquée un an au plus tard après la date d'entrée en vigueur de la présente Convention. Par la suite, les Parties tiennent une réunion ordinaire au moins une fois tous les deux ans, à moins qu'elles n'en décident autrement, ou si l'une d'entre elles en fait la demande par écrit, sous réserve que cette demande soit appuyée par un tiers au moins des Parties dans les six mois qui suivent sa communication à l'ensemble des Parties par le Secrétaire exécutif de la Commission économique pour l'Europe.

2. Lors de leurs réunions, les Parties suivent en permanence l'application de la présente Convention sur la base de rapports communiqués régulièrement par les Parties et, en ayant cet objectif présent à l'esprit:

a) Examinent les politiques qu'elles appliquent et les démarches juridiques et méthodologiques qu'elles suivent pour assurer l'accès à l'information, la participation du public au processus décisionnel et l'accès à la justice en matière d'environnement en vue d'améliorer encore la situation à cet égard;

b) Se font part des enseignements qu'elles tirent de la conclusion et de l'application d'accords bilatéraux et multilatéraux ou d'autres arrangements ayant un rapport avec l'objet de la présente Convention, auxquels une ou plusieurs d'entre elles sont Parties;

c) Sollicitent, s'il y a lieu, les services des organes compétents de la CEE, ainsi que d'autres organismes internationaux ou de comités particuliers compétents pour toutes les questions à prendre en compte pour atteindre les objectifs de la présente Convention;

d) Créent des organes subsidiaires si elles le jugent nécessaire;

e) Élaborent, s'il y a lieu, des protocoles à la présente Convention;

f) Examinent et adoptent des propositions d'amendement à la présente Convention conformément aux dispositions de l'article 14;

g) Envisagent et entreprennent toute autre action qui peut se révéler nécessaire aux fins de la présente Convention;

h) À leur première réunion, étudient et adoptent, par consensus, le règlement intérieur de leurs réunions et des réunions des organes subsidiaires;

i) À leur première réunion, examinent les enseignements qu'elles tirent de l'application des dispositions du paragraphe 9 de l'article 5 et étudient les mesures nécessaires pour perfectionner le système visé dans ces dispositions, compte tenu des procédures applicables et des faits nouveaux intervenus au niveau national, notamment l'élaboration d'un

and transfer registers or inventories which could be annexed to this Convention.

3. The Meeting of the Parties may, as necessary, consider establishing financial arrangements on a consensus basis.

4. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State or regional economic integration organization entitled under article 17 to sign this Convention but which is not a Party to this Convention, and any intergovernmental organization qualified in the fields to which this Convention relates, shall be entitled to participate as observers in the meetings of the Parties.

5. Any non-governmental organization, qualified in the fields to which this Convention relates, which has informed the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe of its wish to be represented at a meeting of the Parties shall be entitled to participate as an observer unless at least one third of the Parties present in the meeting raise objections.

6. For the purposes of paragraphs 4 and 5 above, the rules of procedure referred to in paragraph 2 (h) above shall provide for practical arrangements for the admittance procedure and other relevant terms.

Article 11

Right to vote

1. Except as provided for in paragraph 2 below, each Party to this Convention shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 12

Secretariat

The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall carry out the following secretariat functions:

a) The convening and preparing of meetings of the Parties;

b) The transmission to the Parties of reports and other information received in accordance with the provisions of this Convention; and

c) Such other functions as may be determined by the Parties.

instrument approprié concernant l'établissement de registres ou d'inventaires des rejets ou transferts de polluants qui pourrait être annexé à la présente Convention.

3. La Réunion des Parties peut, au besoin, envisager d'arrêter des dispositions d'ordre financier par consensus.

4. L'Organisation des Nations Unies, ses institutions spécialisées et l'Agence internationale de l'énergie atomique, ainsi que tout État ou organisation d'intégration économique régionale qui est habilité en vertu de l'article 17 à signer la Convention mais qui n'est pas Partie à ladite Convention, et toute organisation intergouvernementale qui possède des compétences dans des domaines ayant un rapport avec la présente Convention sont autorisés à participer en qualité d'observateurs aux réunions des Parties.

5. Toute organisation non gouvernementale qui possède des compétences dans des domaines ayant un rapport avec la présente Convention et qui a fait savoir au Secrétaire exécutif de la Commission économique pour l'Europe qu'elle souhaitait être représentée à une réunion des Parties est autorisée à participer en qualité d'observateur à moins qu'un tiers au moins des Parties n'y fassent objection.

6. Aux fins des paragraphes 4 et 5 ci-dessus, le règlement intérieur visé au paragraphe 2 h) ci-dessus prévoit les modalités pratiques d'admission et les autres conditions pertinentes.

Article 11

Droit de vote

1. Sous réserve des dispositions du paragraphe 2 ci-après, chaque Partie à la présente Convention dispose d'une voix.

2. Dans les domaines relevant de leur compétence, les organisations d'intégration économique régionale disposent, pour exercer leur droit de vote, d'un nombre de voix égal au nombre de leurs États membres qui sont Parties à la présente Convention. Ces organisations n'exercent pas leur droit de vote si leurs États membres exercent le leur, et inversement.

Article 12

Secrétariat

Le Secrétaire exécutif de la Commission économique pour l'Europe exerce les fonctions de secrétariat suivantes:

a) Il convoque et prépare les réunions des Parties;

b) Il transmet aux Parties les rapports et autres renseignements reçus en application des dispositions de la présente Convention; et

c) Il s'acquitte des autres fonctions que les Parties peuvent lui assigner.

Article 13

Annexes

The annexes to this Convention shall constitute an integral part thereof.

Article 14

Amendments to the Convention

1. Any Party may propose amendments to this Convention.

2. The text of any proposed amendment to this Convention shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall communicate it to all Parties at least ninety days before the meeting of the Parties at which it is proposed for adoption.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Convention by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting.

4. Amendments to this Convention adopted in accordance with paragraph 3 above shall be communicated by the Depositary to all Parties for ratification, approval or acceptance. Amendments to this Convention other than those to an annex shall enter into force for Parties having ratified, approved or accepted them on the ninetieth day after the receipt by the Depositary of notification of their ratification, approval or acceptance by at least three fourths of these Parties. Thereafter they shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after that Party deposits its instrument of ratification, approval or acceptance of the amendments.

5. Any Party that is unable to approve an amendment to an annex to this Convention shall so notify the Depositary in writing within twelve months from the date of the communication of the adoption. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time substitute an acceptance for its previous notification and, upon deposit of an instrument of acceptance with the Depositary, the amendments to such an annex shall become effective for that Party.

6. On the expiry of twelve months from the date of its communication by the Depositary as provided for in paragraph 4 above an amend-

Article 13

Annexes

Les annexes de la présente Convention font partie intégrante de la Convention.

Article 14

Amendements à la Convention

1. Toute Partie peut proposer des amendements à la présente Convention.

2. Le texte de toute proposition d'amendement à la présente Convention est soumis par écrit au Secrétaire exécutif de la Commission économique pour l'Europe, qui le communique à toutes les Parties quatre-vingt-dix jours au moins avant la réunion des Parties au cours de laquelle l'amendement est proposé pour adoption.

3. Les Parties n'épargnent aucun effort pour parvenir à un accord par consensus sur tout amendement qu'il est proposé d'apporter à la présente Convention. Si tous les efforts en ce sens sont demeurés vains et si aucun accord ne s'est dégagé, l'amendement est adopté en dernier ressort par un vote à la majorité des trois quarts des Parties présentes et votantes.

4. Les amendements à la présente Convention adoptés conformément au paragraphe 3 ci-dessus sont soumis par le Dépositaire à toutes les Parties aux fins de ratification, d'approbation ou d'acceptation. Les amendements à la présente Convention autres que ceux qui se rapportent à une annexe entrent en vigueur à l'égard des Parties qui les ont ratifiés, approuvés ou acceptés le quatre-vingt-dixième jour qui suit la réception par le Dépositaire de la notification de leur ratification, approbation ou acceptation par les trois quarts au moins de ces Parties. Par la suite, ils entrent en vigueur à l'égard de toute autre Partie le quatre-vingt-dixième jour qui suit le dépôt par cette Partie de son instrument de ratification, d'approbation ou d'acceptation des amendements.

5. Toute Partie qui n'est pas en mesure d'approuver un amendement à une annexe de la présente Convention en donne notification au Dépositaire par écrit dans les douze mois qui suivent la date de la communication de son adoption. Le Dépositaire informe sans retard toutes les Parties de la réception de cette notification. Une Partie peut à tout moment substituer une acceptation à sa notification antérieure et, après le dépôt d'un instrument d'acceptation auprès du Dépositaire, les amendements à ladite annexe entrent en vigueur à l'égard de cette Partie.

6. À l'expiration d'un délai de douze mois à compter de la date de sa communication par le Dépositaire visée au paragraphe 4 ci-dessus, tout

ment to an annex shall become effective for those Parties which have not submitted a notification to the Depositary in accordance with the provisions of paragraph 5 above, provided that not more than one third of the Parties have submitted such a notification.

7. For the purposes of this article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

Article 15

Review of compliance

The Meeting of the Parties shall establish, on a consensus basis, optional arrangements of a non-confrontational, non-judicial and consultative nature for reviewing compliance with the provisions of this Convention. These arrangements shall allow for appropriate public involvement and may include the option of considering communications from members of the public on matters related to this Convention.

Article 16

Settlement of disputes

1. If a dispute arises between two or more Parties about the interpretation or application of this Convention, they shall seek a solution by negotiation or by any other means of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

2. When signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, a Party may declare in writing to the Depositary that, for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1 above, it accepts one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

a) Submission of the dispute to the International Court of Justice;
b) Arbitration in accordance with the procedure set out in annex II.

3. If the parties to the dispute have accepted both means of dispute settlement referred to in paragraph 2 above, the dispute may be submitted only to the International Court of Justice, unless the parties agree otherwise.

Article 17

Signature

This Convention shall be open for signature at Aarhus (Denmark) on 25 June 1998, and thereafter at United Nations Headquarters in New

amendement à une annexe entre en vigueur à l'égard des Parties qui n'ont pas soumis de notification au Dépositaire conformément aux dispositions du paragraphe 5 ci-dessus pour autant qu'un tiers au plus des Parties aient soumis cette notification.

7. Aux fins du présent article, l'expression «Parties présentes et votantes» désigne les Parties présentes à la réunion qui émettent un vote affirmatif ou négatif.

Article 15

Examen du respect des dispositions

La Réunion des Parties adopte, par consensus, des arrangements facultatifs de caractère non conflictuel, non judiciaire et consultatif pour examiner le respect des dispositions de la présente Convention. Ces arrangements permettent une participation appropriée du public et peuvent prévoir la possibilité d'examiner des communications de membres du public concernant des questions ayant un rapport avec la présente Convention.

Article 16

Règlement des différends

1. Si un différend surgit entre deux ou plusieurs Parties au sujet de l'interprétation ou de l'application de la présente Convention, ces Parties s'efforcent de le régler par voie de négociation ou par tout autre moyen de règlement des différends qu'elles jugent acceptable.

2. Lorsqu'elle signe, ratifie, accepte, approuve la présente Convention ou y adhère, ou à tout moment par la suite, une Partie peut signifier par écrit au Dépositaire que, pour les différends qui n'ont pas été réglés conformément au paragraphe 1 ci-dessus, elle accepte de considérer comme obligatoires l'un des deux ou les deux moyens de règlement ci-après dans ses relations avec toute Partie acceptant la même obligation:

a) Soumission du différend à la Cour internationale de Justice;
b) Arbitrage, conformément à la procédure définie à l'annexe II.

3. Si les parties au différend ont accepté les deux moyens de règlement des différends visés au paragraphe 2 ci-dessus, le différend peut n'être soumis qu'à la Cour internationale de Justice, à moins que les parties n'en conviennent autrement.

Article 17

Signature

La présente Convention est ouverte à la signature des États membres de la Commission économique pour l'Europe ainsi que des États dotés

York until 21 December 1998, by States members of the Economic Commission for Europe as well as States having consultative status with the Economic Commission for Europe pursuant to paragraphs 8 and 11 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the Economic Commission for Europe to which their member States have transferred competence over matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 18

Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Convention.

Article 19

Ratification, acceptance, approval and accession

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations.

2. This Convention shall be open for accession as from 22 December 1998 by the States and regional economic integration organizations referred to in article 17.

3. Any other State, not referred to in paragraph 2 above, that is a Member of the United Nations may accede to the Convention upon approval by the Meeting of the Parties.

4. Any organization referred to in article 17 which becomes a Party to this Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Convention. If one or more of such an organization's member States is a Party to this Convention, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Convention concurrently.

5. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 17 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Convention. These organizations shall also inform the Depositary of any substantial modification to the extent of their competence.

du statut consultatif auprès de la Commission économique pour l'Europe en vertu des paragraphes 8 et 11 de la résolution 36 (IV) du Conseil économique et social du 28 mars 1947, et des organisations d'intégration économique régionale constituées par des États souverains, membres de la Commission économique pour l'Europe, qui leur ont transféré compétence pour des matières dont traite la présente Convention, y compris la compétence pour conclure des traités sur ces matières, à Aarhus (Danemark) le 25 juin 1998, puis au Siège de l'Organisation des Nations Unies à New York jusqu'au 21 décembre 1998.

Article 18

Dépositaire

Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies remplit les fonctions de Dépositaire de la présente Convention.

Article 19

Ratification, acceptation, approbation et adhésion

1. La présente Convention est soumise à la ratification, l'acceptation ou l'approbation des États et des organisations d'intégration économique régionale signataires.

2. La présente Convention est ouverte à l'adhésion des États et organisations d'intégration économique régionale visés à l'article 17 à compter du 22 décembre 1998.

3. Tout État, autre que ceux visés au paragraphe 2 ci-dessus, qui est membre de l'Organisation des Nations Unies, peut adhérer à la Convention avec l'accord de la Réunion des Parties.

4. Toute organisation visée à l'article 17 qui devient Partie à la présente Convention sans qu'aucun de ses États membres n'y soit Partie est liée par toutes les obligations qui découlent de la Convention. Lorsqu'un ou plusieurs États membres d'une telle organisation sont Parties à la présente Convention, cette organisation et ses États membres conviennent de leurs responsabilités respectives dans l'exécution des obligations que leur impose la Convention. En pareil cas, l'organisation et les États membres ne sont pas habilités à exercer concurremment les droits qui découlent de la présente Convention.

5. Dans leurs instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, les organisations d'intégration économique régionale visées à l'article 17 indiquent l'étendue de leur compétence à l'égard des matières dont traite la présente Convention. En outre, ces organisations informent le Dépositaire de toute modification importante de l'étendue de leur compétence.

Article 20

Entry into Force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of paragraph 1 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of such an organization.

3. For each State or organization referred to in article 17 which ratifies, accepts or approves this Convention or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 21

Withdrawal

At any time after three years from the date on which this Convention has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the Depositary.

Article 22

Authentic texts

The original of this Convention, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

DONE at Aarhus (Denmark), this twenty-fifth day of June, one thousand nine hundred and ninety-eight.

Article 20

Entrée en vigueur

1. La présente Convention entre en vigueur le quatre-vingt-dixième jour qui suit la date de dépôt du seizième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

2. Aux fins du paragraphe 1 ci-dessus, l'instrument déposé par une organisation d'intégration économique régionale ne s'ajoute pas à ceux qui sont déposés par les États membres de cette organisation.

3. À l'égard de chaque État ou organisation visé à l'article 17 qui ratifie, accepte ou approuve la présente Convention ou y adhère après le dépôt du seizième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, la Convention entre en vigueur le quatre-vingt-dixième jour qui suit la date du dépôt par cet État ou cette organisation de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

Article 21

Dénonciation

À tout moment après l'expiration d'un délai de trois ans commençant à courir à la date à laquelle la présente Convention est entrée en vigueur à l'égard d'une Partie, cette Partie peut dénoncer la Convention par notification écrite adressée au Dépositaire. Cette dénonciation prend effet le quatre-vingt-dixième jour qui suit la date de réception de sa notification par le Dépositaire.

Article 22

Textes authentiques

L'original de la présente Convention, dont les textes anglais, français et russe sont également authentiques, est déposé auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

EN FOI DE QUOI les soussignés, à ce dûment autorisés, ont signé la présente Convention.

FAIT à Aarhus (Danemark), le vingt-cinq juin mil neuf cent quatre-vingt-dix-huit.

Het Verdrag is op 25 juni 1998 te Aarhus ondertekend voor de volgende Staten en Internationale Organisatie:

Albanië
Armenië
België
Bulgarije
Cyprus
Denemarken
Estland
de Europese Gemeenschap
Finland
Frankrijk
Georgië
Griekenland
Ierland
Italië
Kazachstan
Kroatië
Letland
Liechtenstein
Litouwen
Luxemburg
Moldavië
Monaco
het *Koninkrijk der Nederlanden*
Noorwegen
Oostenrijk
Polen
Portugal
Roemenië
Slovenië
Spanje
Tsjechië
het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland
IJsland
Zweden
Zwitserland

en voorts is het Verdrag nog te New York ondertekend voor de volgende Staten:

Wit-Rusland	16 december 1998
Hongarije	18 december 1998
Malta	18 december 1998
Duitsland[1]).	21 december 1998

[1]) Onder de volgende verklaring:
"The text of the Convention raises a number of difficult questions regarding its practical implementation in the German legal system which it was not possible to finally resolve during the period provided for the signing of the Convention. These questions require careful consideration, including a consideration of legislative consequences, before the Convention becomes binding under international law."

Annex I

List of activities referred to in Article 6, paragraph 1 a)

1. Energy sector:
– Mineral oil and gas refineries;
– Installations for gasification and liquefaction;
– Thermal power stations and other combustion installations with a heat input of 50 megawatts (MW) or more;
– Coke ovens;
– Nuclear power stations and other nuclear reactors including the dismantling or decommissioning of such power stations or reactors[1]) (except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials whose maximum power does not exceed 1 kW continuous thermal load);
– Installations for the reprocessing of irradiated nuclear fuel;

– Installations designed:
  – For the production or enrichment of nuclear fuel;
  – For the processing of irradiated nuclear fuel or high-level radioactive waste;
  – For the final disposal of irradiated nuclear fuel;
  – Solely for the final disposal of radioactive waste;
  – Solely for the storage (planned for more than 10 years) of irradiated nuclear fuels or radioactive waste in a different site than the production site.

2. Production and processing of metals:
– Metal ore (including sulphide ore) roasting or sintering installations;
– Installations for the production of pig-iron or steel (primary or secondary fusion) including continuous casting, with a capacity exceeding 2.5 tons per hour;
– Installations for the processing of ferrous metals:
(i) Hot-rolling mills with a capacity exceeding 20 tons of crude steel per hour;
(ii) Smitheries with hammers the energy of which exceeds 50 kilojoules per hammer, where the calorific power used exceeds 20 MW;
(iii) Application of protective fused metal coats with an input exceeding 2 tons of crude steel per hour;

– Ferrous metal foundries with a production capacity exceeding 20 tons per day;
– Installations:

[1]) Nuclear power stations and other nuclear reactors cease to be such an installation when all nuclear fuel and other radioactively contaminated elements have been removed permanently from the installation site.

Annexe I

Liste des activités visées au paragraphe 1 a) de l'article 6

1. Secteur de l'énergie:
– Raffineries de pétrole et de gaz;
– Installations de gazéification et de liquéfaction;
– Centrales thermiques et autres installations de combustion d'un apport thermique d'au moins 50 mégawatts (MW);
– Cokeries;
– Centrales nucléaires et autres réacteurs nucléaires, y compris le démantèlement ou le déclassement de ces centrales ou réacteurs[1]) (à l'exception des installations de recherche pour la production et la transformation des matières fissiles et fertiles, dont la puissance maximale ne dépasse pas 1 kilowatt de charge thermique continue);
– Installations pour le retraitement de combustibles nucléaires irradiés;
– Installations destinées:
– À la production ou à l'enrichissement de combustibles nucléaires;
– Au traitement de combustibles nucléaires irradiés ou de déchets hautement radioactifs;
– À l'élimination définitive de combustibles nucléaires irradiés;
– Exclusivement à l'élimination définitive de déchets radioactifs;
– Exclusivement au stockage (prévu pour plus de dix ans) de combustibles nucléaires irradiés ou de déchets radioactifs dans un site différent du site de production.

2. Production et transformation des métaux:
– Installations de grillage ou de frittage de minerai métallique (y compris de minerai sulfuré);
– Installations pour la production de fonte ou d'acier (fusion primaire ou secondaire), y compris les équipements pour coulée continue d'une capacité de plus de 2,5 tonnes par heure;
– Installations destinées à la transformation des métaux ferreux:
i) Par laminage à chaud avec une capacité supérieure à 20 tonnes d'acier brut par heure;
ii) Par forgeage à l'aide de marteaux dont l'énergie de frappe dépasse 50 kilojoules par marteau et lorsque la puissance calorifique mise en oeuvre est supérieure à 20 mégawatts;
iii) Application de couches de protection de métal en fusion avec une capacité de traitement supérieure à 2 tonnes d'acier brut par heure;
– Fonderies de métaux ferreux d'une capacité de production supérieure à 20 tonnes par jour;
– Installations:

[1]) Les centrales nucléaires et autres réacteurs nucléaires cessent d'être des installations nucléaires lorsque tous les combustibles nucléaires et tous les autres éléments contaminés ont été définitivement retirés du site d'implantation.

(i) For the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes;
(ii) For the smelting, including the alloying, of non-ferrous metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.), with a melting capacity exceeding 4 tons per day for lead and cadmium or 20 tons per day for all other metals;

– Installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process where the volume of the treatment vats exceeds 30 m^3.

3. Mineral industry:
– Installations for the production of cement clinker in rotary kilns with a production capacity exceeding 500 tons per day or lime in rotary kilns with a production capacity exceeding 50 tons per day or in other furnaces with a production capacity exceeding 50 tons per day;

– Installations for the production of asbestos and the manufacture of asbestos-based products;
– Installations for the manufacture of glass including glass fibre with a melting capacity exceeding 20 tons per day;

– Installations for melting mineral substances including the production of mineral fibres with a melting capacity exceeding 20 tons per day;
– Installations for the manufacture of ceramic products by firing, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain, with a production capacity exceeding 75 tons per day, and/or with a kiln capacity exceeding 4 m^3 and with a setting density per kiln exceeding 300 kg/m^3.

4. Chemical industry: Production within the meaning of the categories of activities contained in this paragraph means the production on an industrial scale by chemical processing of substances or groups of substances listed in subparagraphs a) to g):
a) Chemical installations for the production of basic organic chemicals, such as:
(i) Simple hydrocarbons (linear or cyclic, saturated or unsaturated, aliphatic or aromatic);
(ii) Oxygen-containing hydrocarbons such as alcohols, aldehydes, ketones, carboxylic acids, esters, acetates, ethers, peroxides, epoxy resins;
(iii) Sulphurous hydrocarbons;
(iv) Nitrogenous hydrocarbons such as amines, amides, nitrous compounds, nitro compounds or nitrate compounds, nitriles, cyanates, isocyanates;

i) Destinées à la production de métaux bruts non ferreux à partir de minerais, de concentrés ou de matières premières secondaires par procédés métallurgiques, chimiques ou électrolytiques;
ii) Destinées à la fusion, y compris l'alliage, de métaux non ferreux, incluant des produits de récupération (affinage, moulage en fonderie), d'une capacité de fusion supérieure à 4 tonnes par jour pour le plomb et le cadmium ou 20 tonnes par jour pour tous les autres métaux;

– Installations de traitement de surface de métaux et matières plastiques utilisant un procédé électrolytique ou chimique, lorsque le volume des cuves affectées au traitement mises en oeuvre est supérieur à 30 mètres cubes.

3. Industrie minérale:

– Installations destinées à la production de clinker (ciment) dans des fours rotatifs avec une capacité de production supérieure à 500 tonnes par jour, ou de chaux dans des fours rotatifs avec une capacité de production supérieure à 50 tonnes par jour, ou dans d'autres types de fours avec une capacité de production supérieure à 50 tonnes par jour;

– Installations destinées à la production d'amiante et à la fabrication de produits à base d'amiante;

– Installations destinées à la fabrication du verre, y compris celles destinées à la production de fibres de verre avec une capacité de fusion supérieure à 20 tonnes par jour;

– Installations destinées à la fusion de matières minérales, y compris celles destinées à la production de fibres minérales, avec une capacité de fusion supérieure à 20 tonnes par jour;

– Installations destinées à la fabrication de produits céramiques par cuisson, notamment de tuiles, de briques, de pierres réfractaires, de carrelages, de grès ou de porcelaines, avec une capacité de production supérieure à 75 tonnes par jour, et/ou une capacité de four de plus de 4 m^3 et de plus de 300 kg/msup3 par four.

4. Industrie chimique: La production, au sens des catégories d'activités énumérées dans la présente rubrique, désigne la production en quantité industrielle par transformation chimique des substances ou groupes de substances visés aux alinéas a) à g):

a) Installations chimiques destinées à la fabrication de produits chimiques organiques de base, tels que:
i) Hydrocarbures simples (linéaires ou cycliques, saturés ou insaturés, aliphatiques ou aromatiques);
ii) Hydrocarbures oxygénés, notamment alcools, aldéhydes, cétones, acides carboxyliques, esters, acétates, éthers, peroxydes, résines époxydes;
iii) Hydrocarbures sulfurés;
iv) Hydrocarbures azotés, notamment amines, amides, composés nitreux, nitrés ou nitratés, nitriles, cyanates, isocyanates;

(v) Phosphorus-containing hydrocarbons;
(vi) Halogenic hydrocarbons;
(vii) Organometallic compounds;
(viii) Basic plastic materials (polymers, synthetic fibres and cellulose-based fibres);
(ix) Synthetic rubbers;
(x) Dyes and pigments;
(xi) Surface-active agents and surfactants;

b) Chemical installations for the production of basic inorganic chemicals, such as:

(i) Gases, such as ammonia, chlorine or hydrogen chloride, fluorine or hydrogen fluoride, carbon oxides, sulphur compounds, nitrogen oxides, hydrogen, sulphur dioxide, carbonyl chloride;

(ii) Acids, such as chromic acid, hydrofluoric acid, phosphoric acid, nitric acid, hydrochloric acid, sulphuric acid, oleum, sulphurous acids;
(iii) Bases, such as ammonium hydroxide, potassium hydroxide, sodium hydroxide;
(iv) Salts, such as ammonium chloride, potassium chlorate, potassium carbonate, sodium carbonate, perborate, silver nitrate;

(v) Non-metals, metal oxides or other inorganic compounds such as calcium carbide, silicon, silicon carbide;

c) Chemical installations for the production of phosphorous-, nitrogen- or potassium-based fertilizers (simple or compound fertilizers);

d) Chemical installations for the production of basic plant health products and of biocides;

e) Installations using a chemical or biological process for the production of basic pharmaceutical products;

f) Chemical installations for the production of explosives;

g) Chemical installations in which chemical or biological processing is used for the production of protein feed additives, ferments and other protein substances.

5. Waste management:

– Installations for the incineration, recovery, chemical treatment or landfill of hazardous waste;

– Installations for the incineration of municipal waste with a capacity exceeding 3 tons per hour;

– Installations for the disposal of non-hazardous waste with a capacity exceeding 50 tons per day;

– Landfills receiving more than 10 tons per day or with a total capacity exceeding 25,000 tons, excluding landfills of inert waste.

6. Waste-water treatment plants with a capacity exceeding 150,000 population equivalent.

v) Hydrocarbures phosphorés;
vi) Hydrocarbures halogénés;
vii) Composés organométalliques;
viii) Matières plastiques de base (polymères, fibres synthétiques, fibres à base de cellulose);
ix) Caoutchoucs synthétiques;
x) Colorants et pigments;
xi) Tensioactifs et agents de surface;

b) Installations chimiques destinées à la fabrication de produits chimiques inorganiques de base, tels que:
i) Gaz, notamment ammoniac, chlore ou chlorure d'hydrogène, fluor ou fluorure d'hydrogène, oxydes de carbone, composés soufrés, oxydes d'azote, hydrogène, dioxyde de soufre, dichlorure de carbonyle;
ii) Acides, notamment acide chromique, acide fluorhydrique, acide phosphorique, acide nitrique, acide chlorhydrique, acide sulfurique, oléum, acides sulfurés;
iii) Bases, notamment hydroxyde d'ammonium, hydroxyde de potassium, hydroxyde de sodium;
iv) Sels, notamment chlorure d'ammonium, chlorate de potassium, carbonate de potassium, carbonate de sodium, perborate, nitrate d'argent;
v) Non-métaux, oxydes métalliques ou autres composés inorganiques, tels que carbure de calcium, silicium, carbure de silicium;

c) Installations chimiques destinées à la fabrication d'engrais à base de phosphore, d'azote ou de potassium (engrais simples ou composés);

d) Installations chimiques destinées à la fabrication de produits de base phytosanitaires et de biocides;

e) Installations utilisant un procédé chimique ou biologique pour la fabrication de produits pharmaceutiques de base;

f) Installations chimiques destinées à la fabrication d'explosifs;

g) Installations chimiques dans lesquelles un traitement chimique ou biologique est utilisé pour produire des additifs protéiques aux aliments des animaux, des ferments et d'autres substances protéiques.

5. Gestion des déchets:

– Installations pour l'incinération, la valorisation, le traitement chimique et la mise en décharge des déchets dangereux;

– Installations pour l'incinération des déchets municipaux, d'une capacité supérieure à 3 tonnes par heure;

– Installations pour l'élimination des déchets non dangereux, d'une capacité de plus de 50 tonnes par jour;

– Décharges recevant plus de 10 tonnes par jour ou d'une capacité totale de plus de 25 000 tonnes, à l'exclusion des décharges de déchets inertes.

6. Installations de traitement des eaux usées d'une capacité supérieure à 150 000 équivalents-habitants.

7. Industrial plants for the:
a) Production of pulp from timber or similar fibrous materials;

b) Production of paper and board with a production capacity exceeding 20 tons per day.

8. a) Construction of lines for long-distance railway traffic and of airports[1]) with a basic runway length of 2,100 m or more;

b) Construction of motorways and express roads;[2])
c) Construction of a new road of four or more lanes, or realignment and/or widening of an existing road of two lanes or less so as to provide four or more lanes, where such new road, or realigned and/or widened section of road, would be 10 km or more in a continuous length.

9. a) Inland waterways and ports for inland-waterway traffic which permit the passage of vessels of over 1,350 tons;
b) Trading ports, piers for loading and unloading connected to land and outside ports (excluding ferry piers) which can take vessels of over 1,350 tons.

10. Groundwater abstraction or artificial groundwater recharge schemes where the annual volume of water abstracted or recharged is equivalent to or exceeds 10 million cubic metres.

11. a) Works for the transfer of water resources between river basins where this transfer aims at preventing possible shortages of water and where the amount of water transferred exceeds 100 million cubic metres/year;
b) In all other cases, works for the transfer of water resources between river basins where the multiannual average flow of the basin of abstraction exceeds 2,000 million cubic metres/year and where the amount of water transferred exceeds 5 per cent of this flow.

In both cases transfers of piped drinking water are excluded.

12. Extraction of petroleum and natural gas for commercial purposes where the amount extracted exceeds 500 tons/day in the case of petroleum and 500,000 cubic metres/day in the case of gas.

---

[1]) For the purposes of this Convention, "airport" means an airport which complies with the definition in the 1944 Chicago Convention setting up the International Civil Aviation Organization (Annex 14).

[2]) For the purposes of this Convention, "express road" means a road which complies with the definition in the European Agreement on Main International Traffic Arteries of 15 November 1975.

7. Installations industrielles destinées à:
a) La fabrication de pâte à papier à partir de bois ou d'autres matières fibreuses;
b) La fabrication de papier et de carton, d'une capacité de production supérieure à 20 tonnes par jour.

8. a) Construction de voies pour le trafic ferroviaire à grande distance ainsi que d'aéroports[1]) dotés d'une piste de décollage et d'atterrissage principale d'une longueur d'au moins 2 100 mètres;
b) Construction d'autoroutes et de voies rapides[2]);
c) Construction d'une nouvelle route à quatre voies ou plus, ou alignement et/ou élargissement d'une route existante à deux voies ou moins pour en faire une route à quatre voies ou plus, lorsque la nouvelle route ou la section de route alignée et/ou élargie doit avoir une longueur ininterrompue d'au moins 10 kilomètres.

9. a) Voies navigables et ports de navigation intérieure permettant l'accès de bateaux de plus de 1 350 tonnes;
b) Ports de commerce, quais de chargement et de déchargement reliés à la terre et avant-ports (à l'exclusion des quais pour transbordeurs) accessibles aux bateaux de plus de 1 350 tonnes.

10. Dispositifs de captage ou de recharge artificielle des eaux souterraines lorsque le volume annuel d'eaux à capter ou à recharger atteint ou dépasse 10 millions de mètres cubes.

11. a) Ouvrages servant au transvasement de ressources hydrauliques entre bassins fluviaux lorsque cette opération vise à prévenir d'éventuelles pénuries d'eau et que le volume annuel des eaux transvasées dépasse 100 millions de mètres cubes;
b) Dans tous les autres cas, ouvrages servant au transvasement de ressources hydrauliques entre bassins fluviaux lorsque le débit annuel moyen, sur plusieurs années, du bassin de prélèvement dépasse 2 000 millions de mètres cubes et que le volume des eaux transvasées dépasse 5 % de ce débit.
Dans les deux cas, les transvasements d'eau potable amenée par canalisations sont exclus.

12. Extraction de pétrole et de gaz naturel à des fins commerciales, lorsque les quantités extraites dépassent 500 tonnes de pétrole et 500 000 mètres cubes de gaz par jour.

---

[1]) Aux fins de la présente Convention, la notion d'«aéroport» correspond à la définition donnée dans la Convention de Chicago de 1944 portant création de l'Organisation de l'aviation civile internationale (annexe 14).

[2]) Aux fins de la présente Convention, on entend par «voie rapide» une route répondant à la définition donnée dans l'Accord européen du 15 novembre 1975 sur les grandes routes de trafic international.

13. Dams and other installations designed for the holding back or permanent storage of water, where a new or additional amount of water held back or stored exceeds 10 million cubic metres.

14. Pipelines for the transport of gas, oil or chemicals with a diameter of more than 800 mm and a length of more than 40 km.

15. Installations for the intensive rearing of poultry or pigs with more than:
a) 40,000 places for poultry;
b) 2,000 places for production pigs (over 30 kg); or

c) 750 places for sows.

16. Quarries and opencast mining where the surface of the site exceeds 25 hectares, or peat extraction, where the surface of the site exceeds 150 hectares.

17. Construction of overhead electrical power lines with a voltage of 220 kV or more and a length of more than 15 km.

18. Installations for the storage of petroleum, petrochemical, or chemical products with a capacity of 200,000 tons or more.

19. Other activities:
– Plants for the pretreatment (operations such as washing, bleaching, mercerization) or dyeing of fibres or textiles where the treatment capacity exceeds 10 tons per day;
– Plants for the tanning of hides and skins where the treatment capacity exceeds 12 tons of finished products per day;
– a) Slaughterhouses with a carcass production capacity greater than 50 tons per day;
b) Treatment and processing intended for the production of food products from:
(i) Animal raw materials (other than milk) with a finished product production capacity greater than 75 tons per day;

(ii) Vegetable raw materials with a finished product production capacity greater than 300 tons per day (average value on a quarterly basis);
c) Treatment and processing of milk, the quantity of milk received being greater than 200 tons per day (average value on an annual basis);

– Installations for the disposal or recycling of animal carcasses and animal waste with a treatment capacity exceeding 10 tons per day;

13. Barrages et autres installations destinées à retenir les eaux ou à les stocker de façon permanente lorsque le nouveau volume d'eau ou un volume supplémentaire d'eau à retenir ou à stocker dépasse 10 millions de mètres cubes.

14. Canalisations pour le transport de gaz, de pétrole ou de produits chimiques, d'un diamètre supérieur à 800 millimètres et d'une longueur supérieure à 40 kilomètres.

15. Installations destinées à l'élevage intensif de volailles ou de porcs disposant de plus de:
a) 40 000 emplacements pour la volaille;
b) 2 000 emplacements pour porcs de production (de plus de 30 kg); ou
c) 750 emplacements pour truies.

16. Carrières et exploitations minières à ciel ouvert lorsque la surface du site dépasse 25 hectares ou, pour les tourbières, 150 hectares.

17. Construction de lignes aériennes de transport d'énergie électrique d'une tension de 220 kilovolts ou plus et d'une longueur supérieure à 15 kilomètres.

18. Installations de stockage de pétrole, de produits pétrochimiques ou de produits chimiques, d'une capacité de 200 000 tonnes ou plus.

19. Autres activités:
– Installations destinées au prétraitement (opérations de lavage, blanchiment, mercerisage) ou à la teinture de fibres ou de textiles dont la capacité de traitement est supérieure à 10 tonnes par jour;
– Installations destinées au tannage des peaux, lorsque la capacité de traitement est supérieure à 12 tonnes de produits finis par jour;
– a) Abattoirs d'une capacité de production de carcasses supérieure à 50 tonnes par jour;
b) Traitement et transformation destinés à la fabrication de produits alimentaires à partir de:
i) Matières premières animales (autres que le lait), d'une capacité de production de produits finis supérieure à 75 tonnes par jour;
ii) Matières premières végétales, d'une capacité de production de produits finis supérieure à 300 tonnes par jour (valeur moyenne sur une base trimestrielle);
c) Traitement et transformation du lait, la quantité de lait reçue étant supérieure à 200 tonnes par jour (valeur moyenne sur une base annuelle);
– Installations destinées à l'élimination ou au recyclage de carcasses et de déchets d'animaux d'une capacité de traitement supérieure à 10 tonnes par jour;

– Installations for the surface treatment of substances, objects or products using organic solvents, in particular for dressing, printing, coating, degreasing, waterproofing, sizing, painting, cleaning or impregnating, with a consumption capacity of more than 150 kg per hour or more than 200 tons per year;

– Installations for the production of carbon (hard-burnt coal) or electrographite by means of incineration or graphitization.

20. Any activity not covered by paragraphs 1-19 above where public participation is provided for under an environmental impact assessment procedure in accordance with national legislation.

21. The provision of article 6, paragraph 1 a) of this Convention, does not apply to any of the above projects undertaken exclusively or mainly for research, development and testing of new methods or products for less than two years unless they would be likely to cause a significant adverse effect on environment or health.

22. Any change to or extension of activities, where such a change or extension in itself meets the criteria/thresholds set out in this annex, shall be subject to article 6, paragraph 1 a) of this Convention. Any other change or extension of activities shall be subject to article 6, paragraph 1 (b) of this Convention.

Annex II

Arbitration

1. In the event of a dispute being submitted for arbitration pursuant to article 16, paragraph 2, of this Convention, a party or parties shall notify the secretariat of the subject matter of arbitration and indicate, in particular, the articles of this Convention whose interpretation or application is at issue. The secretariat shall forward the information received to all Parties to this Convention.

2. The arbitral tribunal shall consist of three members. Both the claimant party or parties and the other party or parties to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by common agreement the third arbitrator, who shall be the president of the arbitral tribunal. The latter shall not be a national of one of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of one of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.

– Installations destinées au traitement de surface de matières, d'objets ou de produits, et ayant recours à l'utilisation de solvants organiques, notamment pour les opérations d'apprêt, d'impression, de revêtement, de dégraissage, d'imperméabilisation, de collage, de peinture, de nettoyage ou d'imprégnation, d'une capacité de consommation de solvant de plus de 150 kilogrammes par heure ou de plus de 200 tonnes par an;

– Installations destinées à la fabrication de carbone (charbon dur) ou d'électrographite par combustion ou graphitisation.

20. Toute activité non visée aux paragraphes 1 à 19 ci-dessus pour laquelle la participation du public est prévue dans le cadre d'une procédure d'évaluation de l'impact sur l'environnement conformément à la législation nationale.

21. Les dispositions du paragraphe 1 a) de l'article 6 de la présente Convention ne s'appliquent à aucune des activités mentionnées ci-dessus qui sont entreprises exclusivement ou essentiellement pour rechercher, mettre au point et expérimenter de nouvelles méthodes ou de nouveaux produits et ne doivent pas durer plus de deux ans à moins qu'elles ne risquent d'avoir un effet préjudiciable important sur l'environnement ou la santé.

22. Toute modification ou extension des activités qui répond en elle-même aux critères ou aux seuils énoncés dans la présente annexe est régie par le paragraphe 1 a) de l'article 6 de la présente Convention. Toute autre modification ou extension d'activités relève du paragraphe 1 b) de l'article 6 de la présente Convention.

Annexe II

Arbitrage

1. Dans le cas d'un différend soumis à l'arbitrage en vertu du paragraphe 2 de l'article 16 de la présente Convention, une partie (ou les parties) notifie(nt) au secrétariat l'objet de l'arbitrage et indique(nt), en particulier, les articles de la présente Convention dont l'interprétation ou l'application est en cause. Le secrétariat transmet les informations reçues à toutes les Parties à la présente Convention.

2. Le tribunal arbitral est composé de trois membres. La (ou les) partie(s) requérante(s) et l'autre (ou les autres) partie(s) au différend nomment un arbitre et les deux arbitres ainsi nommés désignent d'un commun accord le troisième arbitre qui est le président du tribunal arbitral. Ce dernier ne doit pas être ressortissant de l'une des parties au différend ni avoir sa résidence habituelle sur le territoire de l'une de ces parties, ni être au service de l'une d'elles, ni s'être déjà occupé de l'affaire à quelque autre titre que ce soit.

3. If the president of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the appointment of the second arbitrator, the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall, at the request of either party to the dispute, designate the president within a further two-month period.

4. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the receipt of the request, the other party may so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall designate the president of the arbitral tribunal within a further two-month period. Upon designation, the president of the arbitral tribunal shall request the party which has not appointed an arbitrator to do so within two months. If it fails to do so within that period, the president shall so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall make this appointment within a further two-month period.

5. The arbitral tribunal shall render its decision in accordance with international law and the provisions of this Convention.

6. Any arbitral tribunal constituted under the provisions set out in this annex shall draw up its own rules of procedure.

7. The decisions of the arbitral tribunal, both on procedure and on substance, shall be taken by majority vote of its members.

8. The tribunal may take all appropriate measures to establish the facts.

9. The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

a) Provide it with all relevant documents, facilities and information;

b) Enable it, where necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

10. The parties and the arbitrators shall protect the confidentiality of any information that they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

11. The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties, recommend interim measures of protection.

12. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to render its final decision. Absence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings.

13. The arbitral tribunal may hear and determine counter-claims arising directly out of the subject matter of the dispute.

14. Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the expenses of the tribunal, includ-

3. Si, dans les deux mois qui suivent la nomination du deuxième arbitre, le président du tribunal arbitral n'a pas été désigné, le Secrétaire exécutif de la Commission économique pour l'Europe procède, à la demande de l'une des parties au différend, à sa désignation dans un nouveau délai de deux mois.

4. Si, dans un délai de deux mois à compter de la réception de la demande, l'une des parties au différend ne procède pas à la nomination d'un arbitre, l'autre partie peut en informer le Secrétaire exécutif de la Commission économique pour l'Europe, qui désigne le président du tribunal arbitral dans un nouveau délai de deux mois. Dès sa désignation, le président du tribunal arbitral demande à la partie qui n'a pas nommé d'arbitre de le faire dans un délai de deux mois. Si elle ne le fait pas dans ce délai, le président en informe le Secrétaire exécutif de la Commission économique pour l'Europe, qui procède à cette nomination dans un nouveau délai de deux mois.

5. Le tribunal rend sa sentence conformément au droit international et aux dispositions de la présente Convention.

6. Tout tribunal arbitral constitué en application des dispositions de la présente annexe arrête lui-même sa procédure.

7. Les décisions du tribunal arbitral, tant sur les questions de procédure que sur le fond, sont prises à la majorité de ses membres.

8. Le tribunal peut prendre toutes les mesures voulues pour établir les faits.

9. Les parties au différend facilitent la tâche du tribunal arbitral et, en particulier, par tous les moyens à leur disposition:

a) Lui fournissent tous les documents, facilités et renseignements pertinents;

b) Lui permettent, si cela est nécessaire, de citer et d'entendre des témoins ou des experts.

10. Les parties et les arbitres protègent le secret de tout renseignement qu'ils reçoivent à titre confidentiel pendant la procédure d'arbitrage.

11. Le tribunal arbitral peut, à la demande de l'une des parties, recommander des mesures conservatoires.

12. Si l'une des parties au différend ne se présente pas devant le tribunal arbitral ou ne fait pas valoir ses moyens, l'autre partie peut demander au tribunal de poursuivre la procédure et de rendre sa sentence définitive. Le fait pour une partie de ne pas se présenter ou de ne pas faire valoir ses moyens ne fait pas obstacle au déroulement de la procédure.

13. Le tribunal arbitral peut connaître et décider des demandes reconventionnelles directement liées à l'objet du différend.

14. À moins que le tribunal arbitral n'en décide autrement en raison des circonstances particulières de l'affaire, les frais du tribunal, y com-

ing the remuneration of its members, shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its expenses, and shall furnish a final statement thereof to the parties.

15. Any Party to this Convention which has an interest of a legal nature in the subject matter of the dispute, and which may be affected by a decision in the case, may intervene in the proceedings with the consent of the tribunal.

16. The arbitral tribunal shall render its award within five months of the date on which it is established, unless it finds it necessary to extend the time limit for a period which should not exceed five months.

17. The award of the arbitral tribunal shall be accompanied by a statement of reasons. It shall be final and binding upon all parties to the dispute. The award will be transmitted by the arbitral tribunal to the parties to the dispute and to the secretariat. The secretariat will forward the information received to all Parties to this Convention.

18. Any dispute which may arise between the parties concerning the interpretation or execution of the award may be submitted by either party to the arbitral tribunal which made the award or, if the latter cannot be seized thereof, to another tribunal constituted for this purpose in the same manner as the first.

pris la rémunération de ses membres, sont supportés à parts égales par les parties au différend. Le tribunal tient un relevé de tous ses frais et en fournit un état final aux parties.

15. Toute Partie à la présente Convention qui a, en ce qui concerne l'objet du différend, un intérêt d'ordre juridique susceptible d'être affecté par la décision rendue dans l'affaire peut intervenir dans la procédure, avec l'accord du tribunal.

16. Le tribunal arbitral rend sa sentence dans les cinq mois qui suivent la date à laquelle il a été constitué, à moins qu'il ne juge nécessaire de prolonger ce délai d'une durée qui ne devrait pas excéder cinq mois.

17. La sentence du tribunal arbitral est assortie d'un exposé des motifs. Elle est définitive et obligatoire pour toutes les parties au différend. Le tribunal arbitral la communique aux parties au différend et au secrétariat. Ce dernier transmet les informations reçues à toutes les Parties à la présente Convention.

18. Tout différend entre les parties au sujet de l'interprétation ou de l'exécution de la sentence peut être soumis par l'une des parties au tribunal arbitral qui a rendu ladite sentence ou, si ce dernier ne peut en être saisi, à un autre tribunal constitué à cet effet de la même manière que le premier.

D. PARLEMENT

Het Verdrag behoeft ingevolge artikel 91 van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal, alvorens het Koninkrijk aan het Verdrag kan worden gebonden.

E. BEKRACHTIGING

Bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van het Verdrag is voorzien in artikel 19, eerste lid.

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van Verdrag en bijlagen zullen ingevolge artikel 20, eerste lid, juncto artikel 13, in werking treden op de negentigste dag na de datum van nederlegging van de zestiende akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

J. GEGEVENS

De tekst van het onderhavige Verdrag is op 25 juni 1998 te Aarhus (Denemarken) aangenomen. Het Verdrag is op die datum voor ondertekening opengesteld.

Van het op 7 december 1944 te Chicago tot stand gekomen Verdrag inzake de internationale burgerluchtvaart, naar welk Verdrag in de noten van Bijlage I bij het onderhavige Verdrag wordt verwezen, zijn tekst en vertaling geplaatst in *Stb.* H 165; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1996, 32.

De Organisatie van de Verenigde Naties, naar welke Organisatie onder meer wordt verwezen in artikel 10, vierde lid, van het onderhavige Verdrag, is opgericht bij het op 26 juni 1945 te San Francisco tot stand gekomen Handvest van de Verenigde Naties. Van dat Handvest zijn de gewijzigde Engelse en Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1979, 37 en is de herziene vertaling geplaatst in *Trb.* 1987, 113; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1998, 145.

Het Internationale Gerechtshof van de Verenigde Naties, naar welk Hof onder meer in artikel 16 van het onderhavige Verdrag wordt verwezen, is ingesteld bij artikel 7 van het hierbovengenoemde Handvest. Van het eveneens op 26 juni 1945 te San Francisco tot stand gekomen Statuut van het Internationale Gerechtshof zijn de Engelse en de Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1971, 55 en de herziene vertaling in *Trb.* 1987, 114; zie ook *Trb.* 1997, 106.

De Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA), naar welke Organisatie in artikel 10, vierde lid, van het onderhavige Verdrag wordt verwezen, is opgericht bij het op 26 oktober 1956 te New York tot stand gekomen Statuut van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA), waarvan tekst en vertaling zijn geplaatst in *Trb.* 1957, 50; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1990, 51.

Van de op 15 november 1975 te Genève tot stand gekomen Europese Overeenkomst inzake internationale hoofdverkeerswegen, naar welke Overeenkomst in de noten van Bijlage I bij het onderhavige Verdrag wordt verwezen, zijn tekst en vertaling geplaatst in *Trb.* 1979, 78; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1997, 290.

Van het op 25 februari 1991 te Espoo tot stand gekomen Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband, met Aanhangsels, naar welk Verdrag in de preambule tot het onderhavige Verdrag wordt verwezen, zijn de Engelse en de Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1991, 104 en de vertaling in *Trb.* 1991, 174; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1997, 298.

Van het op 17 maart 1992 te Helsinki tot stand gekomen Verdrag inzake de grensoverschrijdende gevolgen van industriële ongevallen, naar welk Verdrag in de preambule tot het onderhavige Verdrag wordt verwezen, zijn de Engelse en de Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1992, 143 en de vertaling in *Trb.* 1994, 50.

Van het op 17 maart 1992 te Helsinki tot stand gekomen Verdrag inzake de bescherming en het gebruik van grensoverschrijdende waterlopen en internationale meren, naar welk Verdrag in de preambule tot het onderhavige Verdrag wordt verwezen, zijn de Engelse en de Franse tekst, alsmede de vertaling geplaatst in *Trb.* 1992, 199; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1996, 299.

Uitgegeven de *eenendertigste* december 1998.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

EVELINE HERFKENS

TRB2043
ISSN 0920 - 2218
Sdu Uitgevers
's-Gravenhage 1998